T072 BL 2 (170) Nói Về 13 Pháp Tăng Tàng-Giới Pháp Của Tỳ Kheo- Luật Tứ Phân

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

Phaàn 1: GIÔÙI PHAÙP CUÛA TYØ-KHEO Chöông II: NOÙI VEÀ 13 PHAÙP TAÊNG TAØN

I. COÁ YÙ TIEÁT TINH

A. DUYEÂN KHÔÛI

1. Keát giôùi laàn thöù nhaát:

Moät thôøi, Ñöùc Theá Toân du hoùa nôi thaønh Xaù-veä. Baáy giôø, Ca-löuñaø-di vì bò aùm aûnh duïc böøng böøng,192 neân nhan saéc tieàu tuïy, thaân theå

191

yeáu moøn. Trong thôøi gian khaùc, Ca-löu-ñaø-di soáng moät mình trong moät phoøng, trang bò voõng toát, giöôøng caây, neäm lôùn, neäm nhoû, chaên goái, döôùi ñaát laïi traûi phu cuï toát, ngoaøi cöûa ñeå ñoà ñöïng nöôùc noùng röûa chaân; aên uoáng ñaày ñuû sung tuùc; do vaäy aùm aûnh duïc caøng böøng böøng. Moãi khi duïc taâm khôûi leân, oâng beøn voïc cho xuaát baát tònh. Nhôø vaäy, caùc caên töôi vui, nhan saéc saùng suûa. Caùc Tyø-kheo thaân höõu thaáy vaäy hoûi: - Tröôùc ñaây nhan saéc cuûa thaày tieàu tuïy, thaân hình gaày oám, maø nay thì nhan saéc töôi vui saùng suûa. AÁy laø do ñi ñöùng thoaûi maùi chaêng? Khoâng khoán khoå vì aên uoáng phaûi khoâng? Vì sao ñöôïc nhö vaäy? Ca-löu-ñaø-di traû lôøi: - Toâi ñi ñöùng thoaûi maùi, khoâng khoå vì chuyeän aên uoáng. Caùc Tyø-kheo laïi hoûi: - Nhôø phöông tieän gì maø ñi ñöùng thoaûi maùi, khoâng khoå vì chuyeän aên uoáng? Ca-löu-ñaø-di ñaùp: - Naøy Ñaïi ñöùc, tröôùc ñaây toâi vì bò aùm aûnh duïc böøng böøng, neân nhan saéc tieàu tuïy, thaân theå yeáu moøn. Sau ñoù, toâi soáng moät mình trong moät phoøng, trang bò voõng toát, giöôøng caây, neäm lôùn, neäm nhoû, chaên goái, döôùi ñaát laïi traûi phu cuï toát, ngoaøi cöûa ñeå ñoà ñöïng nöôùc noùng röûa chaân; aên uoáng ñaày ñuû sung tuùc. Moãi khi duïc taâm khôûi leân, toâi beøn voïc cho noù xuaát baát tònh. Nhôø vaäy maø toâi ñi ñöùng thoaûi maùi, caùc caên töôi vui, nhan saéc saùng suûa. Caùc Tyø-kheo noùi: - Vieäc Thaày laøm thì raát khoå, taïi sao noùi an laïc? Vieäc laøm khoâng an maø laïi noùi an sao? Trong chaùnh phaùp naøy noùi veà duïc coát ñeå tröø duïc, noùi veà maïn coát ñeå tröø maïn; dieät tröø khaùt aùi, ñoaïn caùc keát söû, do dieät taän aùi

178. Ca-löu-ñaø di; Nguõ phaàn 2: Tröôûng laõo Öu-ñaø-di ; Taêng-kyø 5: Tyø-kheo Thi-lò- da-baø . Pali: Udāyin haønh thuû daâm, roài baûo Seyyasaka laøm theo. Sôù giaûi noùi Udāyin naøy laø Lānudāyi, Hoaø thöôïng cuûa Seyyasaka. 179. Haùn: Duïc yù xí thaïnh .

maø Nieát-baøn. Taïi sao Thaày bò duïc aùm aûnh böøng böøng; moãi khi duïc taâm khôûi leân, beøn voïc cho xuaát baát tònh? Baáy giôø, caùc Tyø-kheo ñi ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp Taêng Tyø-kheo. Ngaøi bieát maø vaãn hoûi Ca-löu-ñaø-di: - Coù phaûi ngöôi do aùm aûnh duïc böøng böøng;

roài moãi khi duïc taâm khôûi leân, beøn voïc cho xuaát baát tònh chaêng? Ca-löu-ñaø-di thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, thaät vaäy. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch: - Vieäc ngöôi laøm laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laø vieäc khoâng neân laøm. Taïi sao nay ngöôi ñaõ xuaát gia trong phaùp thanh tònh cuûa Ta maø laøm caùi haïnh oâ ueá, voïc aâm cho xuaát tinh? Ngöôi, keû ngu si naøy, nay ñöa caùnh tay ra ñeå nhaän thöùc aên cuûa tín thí, roài laïi baèng caùnh tay ñoù maø voïc aâm cho xuaát tinh! Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch, roài baûo caùc Tyø- kheo: - Keû ngu si naøy, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi ñaàu tieân phaïm giôùi naøy. Töø nay veà sau ta vì caùc Tyø-kheo keát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Ngöôøi muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: - Tyø-kheo naøo, coá yù voïc aâm cho xuaát tinh, taêng-giaø baø-thi-sa. 2. Keát giôùi laàn thöù hai: Sau khi Theá Toân keát giôùi nhö vaäy cho caùc Tyø-kheo, baáy giôø coù moät Tyø-kheo khi nguû yù loaïn, bò moäng tinh coù öùc nieäm, khi tænh daäy, suy nghó: Ñöùc Theá Toân vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi: “Voïc aâm xuaát tinh, Taêng- giaø-baø-thi-sa.” Ta khi nguû loaïn yù, bò moäng tinh coù öùc nieäm, haù khoâng phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa ö? Nay ta neân nhö theá naøo? Vò aáy lieàn ñeán Tyø-kheo ñoàng yù keå laïi ñaày ñuû: Ñöùc Theá Toân vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi: “Voïc aâm xuaát tinh, Taêng-giaø-baø-thi-sa.” Toâi khi nguû loaïn yù, bò moäng tinh maø coøn nhôù, haù khoâng phaïm taêng-giaø-baø- thi-sa ö? Nay toâi neân nhö theá naøo? Ñaïi ñöùc vì toâi ñem nhaân duyeân naøy baïch vôùi Ñöùc Phaät. Neáu Ñöùc Phaät daïy baûo theá naøo, toâi seõ phuïng haønh theá aáy. Caùc Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Phaät moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy lieàn taäp hôïp caùc Tyø-kheo baûo: - Khi nguû maø yù loaïn coù naêm ñieàu tai haïi:

1. AÙc moäng. 2. Chö thieân khoâng hoä veä. 3. Taâm khoâng nhaäp phaùp.193 4. Khoâng tö duy minh töôùng.194 5. Trong moäng xuaát tinh. Ñoù laø naêm ñieàu tai haïi. Khi nguû vôùi yù laønh coù naêm coâng ñöùc: 1. Khoâng thaáy aùc moäng. 2. Chö thieân veä hoä. 3. Taâm vaøo nôi phaùp. 4. Coät yù nôi minh töôùng. 5. Khoâng bò xuaát tinh trong moäng. Ñoù laø naêm ñieàu coâng ñöùc. Trong moäng xuaát tinh khoâng phaïm. Töø nay veà sau giôùi naøy seõ ñöôïc thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Neáu Tyø-kheo naøo, coá yù voïc aâm cho xuaát tinh, tröø chieâm bao, Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Voïc:195 Thaät coá taâm laøm cho xuaát tinh. Tinh coù baûy loaïi:196 xanh, vaøng, ñoû, traéng, ñen, maøu söõa,197 maøu söõa töông.198 Tinh maøu xanh laø tinh cuûa Chuyeån luaân thaùnh vöông. Tinh maøu vaøng laø tinh cuûa Thaùi töû Chuyeån luaân thaùnh vöông. Tinh maøu ñoû laø tinh phaïm nhieàu ñeán nöõ saéc. Tinh maøu traéng laø tinh cuûa ngöôøi vaùc naëng. Tinh maøu ñen laø tinh cuûa ñeä nhaát Ñaïi thaàn Chuyeån luaân thaùnh vöông. Tinh maøu söõa laø gì? Laø tinh cuûa Tu-ñaø-hoaøn. Tinh maøu söõa töông laø gì? Laø tinh cuûa Tö-ñaø-haøm. Baáy giôø, coù moät Baø-la-moân ôû choã nhaøn tònh trì tuïng chuù thuaät. Kinh cuûa oâng noùi, neáu ai coá yù laøm xuaát tinh

thì maïng chung seõ sanh thieân. Ngöôøi kia muoán caàu thieân ñaïo, thöôøng voïc aâm xuaát tinh. Khi ngöôøi Baø-la-moân xuaát gia haønh ñaïo, nghe theo lôøi noùi naøy, vì muoán sanh thieân, neân voïc aâm xuaát tinh. Vò kia nghi, noùi vôùi caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo baïch leân Ñöùc Phaät. Phaät noùi, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. 180. Nguõ phaàn 2. tr.10b22: Khoâng coù taâm giaùc phaùp . 181. Minh töôùng ø; Nguõ phaàn: Minh töôûng 182. Haùn: Loäng . Töù phaàn: Coá loäng aâm xuaát tinh . Nguõ phaàn: Coá xuaát baát tònh ; Taêng kyø, Thaäp tuïng: Coá xuaát tinh . Pali: Sañcetanikā sukkavisatthi, coá yù laøm xuaát tinh. 183. Nguõ phaàn: 10 loaïi. Thaäp tuïng: 5 loaïi. Pali, 10 loaïi: Nīlam pītakam lohitaam onātam takkavattam dakavattam telavattam khīravattam dadhivattam sappivattam; khoâng giaûi thích chi tieát. 184. Laïc saéc , töùc Pali dadhivattamm 185. Laïc töông saéc , töùc Pali sappivattatt.

Neáu vì khoaùi laïc, vì laøm thuoác, vì töï thí nghieäm söï xuaát tinh, vì caàu phöôùc, vì teá trôøi, vì sanh thieân, vì ñeå cho, vì noái gioøng, vì töï phoùng tuùng (lung taùnh), vì töï thöû söùc, vì nhan saéc ñeïp, vì nhöõng vieäc nhö vaäy maø loäng xuaát tinh,199 taát caû ñeàu phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu baèng öùc nieäm maø voïc cho xuaát tinh, Taêng-giaø-baø-thi-sa.200 Neáu baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát tinh maøu xanh; tinh xuaát, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát tinh maøu xanh nhöng tinh xuaát maøu vaøng, ñoû, traéng, ñen, söõa, töông söõa, Taêng- giaø-baø-thi-sa. Neáu muoán xuaát tinh maøu vaøng laïi ra tinh maøu ñoû, traéng, ñen, söõa, söõa töông, maøu xanh, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Maøu ñoû, traéng, ñen, söõa, söõa töông cuõng nhö vaäy. Vì muïc ñích khoaùi laïc, baèng öùc nieäm maø voïc cho xuaát baát tònh,201 Taêng-giaø-baø-thi-sa. Vì muïc ñích khoaùi laïc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát baát tònh maøu xanh, neáu xuaát, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Vì muïc ñích khoaùi laïc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát baát tònh maøu xanh laïi thaát maøu vaøng, ñoû, traéng, ñen, söõa vaø söõa töông, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Vì muïc ñích khoaùi laïc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát baát tònh maøu vaøng, ñoû, traéng, ñen, söõa, söõa töông vaø xanh cuõng laïi nhö vaäy. Vì muoán laøm thuoác, vì töï mình thöû, vì caàu phöôùc, vì teá töï, vì sanh thieân, vì ñeå cho, vì ñeå laáy gioáng, vì phoùng tuùng, vì töï thöû söùc, vì nhan saéc töôi vui, cuõng nhö vaäy. Hoaëc ñoái vôùi noäi saéc, ngoaïi saéc, noäi ngoaïi saéc, nöôùc, gioù, khoâng. - Noäi saéc: Laø saéc coù thoï.202 - Ngoaïi saéc: Laø saéc khoâng thoï.203 - Noäi ngoaïi saéc: Laø saéc coù thoï vaø khoâng thoï. - Nöôùc: Thuaän gioøng nöôùc hay ngöôïc doøng nöôùc, duøng nöôùc röôùi leân.

186. Nguõ phaàn: 10 muïc ñích coá yù xuaát tinh, ñaïi ñeå nhö Töù phaàn. Caên baûn Tì-naïi-da, coù 5 muïc ñích. 187. Taêng kyø 5: Maét thaáy, v.v..., sanh yù töôûng daâm duïc; sau ñoù, baèng söï hoài töôûng (öùc nieäm), duïc taâm phaùt sanh. Thaäp tuïng 3: Ba yeáu toá thaønh phaïm: Phaùt taâm, thaân ñoäng, xuaát tinh. 188. Haùn: Thaát baát tònh , - laøm thaát thoaùt caùi baát tònh,» töùc xuaát baát tònh hay xuaát tinh. Caùc baûn: Thaát ; baûn Thaùnh: Xuaát . 189. Thoï saéc . Nguõ phaàn: Noäi saéc chæ cho töï thaân . Thaäp tuïng: Noäi thoï saéc saéc coù chaáp thoï thuoäc noäi thaân (xem Caâu-xaù 1, tr.2c), chæ söï thuû daâm baèng caùch duøng tay, chaân,

mieäng, v.v... Cf. Taêng kyø: Thaân, thaân phaàn, thaân hieäp thaân: Taát caû dao ñoäng cuûa thaân laøm xuaát tinh; thaân phaàn; duøng tay hay chaân, hay moät boä phaän cuûa thaân mình laøm xuaát tinh; thaân hieäp: Duøng caùc phöông tieän ngoaøi nhö ñaát, nöôùc, chaên, goái... Pali, Vin.iii.112: ajjhatarūpe moceti, xuaát trong noäi saéc; thích töø: ajjhatarūpeti ajjhattam upādinne rūpe, noäi saéc, saéc ñöôïc chaáp thuû noäi thaân. 190. Thaäp tuïng: Ngoaïi baát thoï saéc . Nguõ phaàn, ngoaïi saéc: Thaân ngöôøi khaùc .

- Gioù: Laø thuaän chieàu gioù, nghòch chieàu gioù, hoaëc duøng mieäng thoåi. - Khoâng: Töø nôi hö khoâng maø dao ñoäng thaân.204 Neáu ôû nôi noäi saéc maø voïc cho xuaát baát tònh, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ôû nôi noäi saéc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho thaát baát tònh maøu xanh, neáu xuaát, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ôû nôi noäi saéc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát baát tònh maøu xanh, laïi xuaát maøu vaøng, ñoû, traéng, ñen, söõa, söõa töông, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu vì khoaùi laïc neân ôû nôi noäi saéc maø voïc cho xuaát baát tònh, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu vì khoaùi laïc neân ôû nôi noäi saéc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát baát tònh maøu xanh, neáu xuaát, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu vì khoaùi laïc neân ôû nôi noäi saéc, baèng öùc nieäm maø voïc, muoán cho xuaát baát tònh maøu xanh, laïi xuaát maøu vaøng, ñoû, traéng, ñen, söõa, söõa töông, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu vì khoaùi laïc cho ñeán vì nhan saéc hoøa duyeät cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi ngoaïi saéc cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi noäi saéc cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi nöôùc, gioù, hö khoâng cuõng nhö vaäy. Baèng öùc nieäm maø voïc cho xuaát baát tònh, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Khoâng xuaát, Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo phöông tieän voïc maø xuaát baát tònh, Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng xuaát, Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo daïy Tyø-kheo phöông tieän voïc cho xuaát baát tònh; neáu xuaát, Thaâu-lan-giaù; khoâng xuaát Ñoät-kieát-la. Neáu Tyø-kheo-ni daïy Tyø-kheo phöông tieän voïc xuaát baát tònh; neáu xuaát, Thaâu-lan-giaù; khoâng xuaát, Ñoät-kieát-la. Chæ daïy cho ngöôøi khaùc, ngoaïi tröø cho Tyø-kheo vaø Tyø-kheo-ni, voïc maø xuaát hay khoâng xuaát ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Ba-daät-ñeà. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät- kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Trong moäng bò xuaát. Tænh daäy, sôï baån thaân, baån y, giöôøng, chaên, duøng vaät xaáu teä, laù caây hay vaät gì ñöïng ñem vaát ñi, hoaëc duøng tay queït boû. Hoaëc do duïc töôûng maø xuaát baát tònh; hoaëc thaáy saéc ñeïp, khoâng xuùc chaïm maø xuaát baát tònh; hoaëc khi ñi, töi chaïm hai baép veá; hoaëc chaïm y, hoaëc chaïm nieát-baøn-taêng205 maø xuaát baát tònh; hoaëc khi ñaïi tieåu tieän xuaát baát tònh; hoaëc taém röûa baèng nöôùc noùng, nöôùc laïnh xuaát baát tònh; hoaëc trong nhaø taém duøng da caây mòn, boät, thuoác, buøn, ñaát xoa chaø, xuaát baát tònh; hoaëc duøng tay kyø, xoa nôi thaân xuaát baát tònh; hoaëc khi

191. Pali, id., ākāse kanim kampento moceti, xuaát trong khi laøm dao ñoäng phaàn moâng trong khoâng gian. 192. Pali, id., ākāse kanim kampento moceti, xuaát trong khi laøm dao ñoäng phaàn moâng trong khoâng gian.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1060

keâu la khoùc lôùn, hoaëc khi duïng löïc laøm vieäc. Taát caû tröôøng hôïp khoâng coù yù taïo neân maø xuaát baát tònh, ñeàu khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch.206 II. XUÙC CHAÏM NÖÕ NHAÂN A. DUYEÂN KHÔÛI Phaät truù taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ca-löu-ñaø-di nghe Phaät cheá giôùi caám khoâng ñöôïc voïc aâm cho xuaát tinh, beøn caàm caây gaøi cöûa, ñöùng ngoaøi cöûa, chôø caùc phuï nöõ, vôï caùc nhaø cö só, vaø caùc thieáu nöõ ñeán,207 noùi: - Naøy coâ, coâ coù theå vaøo phoøng maø xem. Khi hoï vaøo trong phoøng, Ca-löu-ñaø-di naém tay, rôø raãm, hoân hít. Ngöôøi naøo öa thích thì vui cöôøi vôùi vieäc laøm ñoù. Ngöôøi khoâng öa thích thì lieàn noåi giaän maéng chöûi, boû ra khoûi phoøng, noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Ñaïi ñöùc neân bieát, ñieàu khoâng laønh, phi phaùp, khoâng thích hôïp, khoâng phaûi thôøi! Toâi thöôøng nghó raèng ñaây laø nôi an oån, khoâng coù caùc hoaïn naïn, khoâng coù tai bieán, khoâng coù sôï haõi. Nay chính nôi ñaây toâi laïi gaëp phaûi tai bieán, sôï haõi. Xöa nay noùi nöôùc coù khaû naêng laøm taét löûa; nay trong nöôùc laïi sanh ra löûa. Ca-löu-ñaø-di ñöa chuùng toâi vaøo trong phoøng roài naém tay, keùo, rôø moù, hoân hít chuùng toâi. Phu chuû cuûa chuùng toâi, khi ôû trong phoøng keùo níu nhö vaäy, chuùng toâi coøn khoâng chaáp nhaän ñöôïc, huoáng nay laø Sa-moân Thích töû maø laïi laøm nhö vaäy! Baáy giôø, caùc Tyø-kheo nghe, trong soá ñoù coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng vôùi haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù, quôû traùch Ca-löu-ñaø- di: - Ñöùc Theá Toân cheá giôùi khoâng ñöôïc voïc aâm xuaát tinh. Nay taïi sao thaày caàm caây gaøi cöûa, ñöùng tröôùc cöûa chôø caùc phuï nöõ, hoaëc vôï cuûa nhaø cö só, vaøo phoøng xem roài rôø moù, hoân hít ? Quôû traùch nhö vaäy roài, vò aáy ñi ñeán choã Ñöùc Theá Toân, laïy döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân aáy baïch ñaày ñuû leân Ñöùc Phaät. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Tyø-kheo. Ngaøi bieát maø vaãn hoûi: - Ca-löu-ñaø-di! Ngöôi thaät söï coù laøm nhö vaäy khoâng? Ca-löu-ñaø-di thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, söï thaät ñuùng nhö vaäy.

193. Haùn, heát quyeån 2. 194. Taêng kyø 5: Phaät taïi Vöông-xaù, Ca-lan-ñaø Truùc vieân. Sa-di-ni Chi-leâ , ñeä töû cuûa Tyø- kheo-ni Öu-baùt-la , ñöôïc sai mang y ñeán cho Öu-ñaø-di; bò Öu-ñaø-di daãn vaøo phoøng rieâng roài oâm. Tieáp theo, moät chuoãi söï kieän vôùi nhieàu ngöôøi khaùc nhau.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1061

Khi aáy, Ñöùc Theá Toân quôû traùch Ca-löu-ñaø-di: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch roài baûo caùc Tyø- kheo: - Keû ngu si naøy, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, vôùi yù daâm duïc, cuøng ngöôøi nöõ, thaân xuùc chaïm nhau, hoaëc naém tay, hoaëc naém toùc, hoaëc xuùc chaïm moãi moät thaân phaàn,

Taêng- giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. YÙ daâm duïc: Töùc laø taâm bò nhieãm oâ bôûi aùi.208 Ngöôøi nöõ: Nhö treân ñaõ noùi.209 Thaân: Töùc laø töø toùc cho ñeán chaân. Thaân xuùc chaïm nhau:210 Hoaëc xoa naém, hoaëc xoa boùp khaép,211 hoaëc keùo, hoaëc ñaåy, hoaëc xoa ngöôïc, hoaëc xoa xuoâi, hoaëc naâng leân, hoaëc ñeå xuoáng, hoaëc naém, hoaëc boùp, hoaëc aán maïnh.212 Xoa naém: Xoa chaø phía tröôùc hay phía sau trong thaân.213

195. Daâm duïc yù ; Nguõ phaàn 2 (T22n1421, tr.11a28): Duïc thaïnh bieán taâm . Taêng kyø 5 (T22n1425, tr.265c23): Daâm duïc bieán taâm ; thích töø: Taâm quaù khöù dieät taän, bieán dòch, noùi laø bieán. Nhöng bieán dòch ôû ñaây chæ cho söï bieán dòch ñoái vôùi caên, löïc, giaùc chi, ñaïo chuûng. Pali, Vin.iii.120: otitto viparinatena cittena, bò öùc cheá bôûi taâm bieán ñoåi; thích töø: otitto, chæ taâm tham aùi bò buoäc chaët bôûi söï khaùt voïng duïc tình. 196. Nguõ phaàn, nt.: Ngöôøi nöõ, keå caû treû môùi sinh. Pali, ibid, ngöôøi nöõ, keå caû treû môùi sinh, chæ loaøi ngöôøi chöù khoâng phaûi daï-xoa, quyû, suùc sinh. 197. Haùn: Thaân töông xuùc ; Nguõ phaàn: Thaân töông ma xuùc . Pali, Vin.iii.119: Kāyasansaggam samāpajjeyya, tieán ñeán choã giao hoäi cuûa thaân theå. Sôù giaûi: Hatthaggahanādi kāyasampayogam, söï keát hôïp thaân theå baèng söï naém tay v.v... 198. Haùn: Truøng ma ¦, khoâng coù giaûi thích. Caên baûn: Cöïc xuùc . Pali: Parāmasanā. xoa boùp cuøng khaép; Sôù giaûi: Parāmasanā nāma itocito ca sanpanā, xoa boùp cuøng khaép, nghóa laø sôø moù choã naøy, choã kia. 199. Caên baûn Tì-naïi-da 11, tr.683c, 9 ñoäng taùc phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa: Xuùc , cöïc xuùc , baèng , troùc , khieân , dueä , thöôùng , haù Â, bieán baõo . So saùnh Pali, Vin.iii.121, caùc ñoäng taùc xuùc chaïm: āmasanā parāmasanā omasanā ummasanā olanghanā ullanghanā katthanā patikatthanā abhiniggahanā abhinippīnanā gahanam chupanam, vuoát ve, vuoát khaép, vuoát xuoáng, vuoát leân, khom xuoáng, ngöõa leân, oâm chaët, aùp saùt, caàm naém, sôø moù. 200. Ma . Nguõ phaàn: Ma xuùc . Thaäp tuïng: Ma troùc . Caên baûn: Xuùc . Pali: āmasanā,

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1062

Keùo: Keùo ra phía tröôùc.214 Ñaåy: Ñaåy nhau. Xoa ngöôïc: Töø döôùi xoa leân. Xoa xuoâi: Töø treân xoa xuoáng. Naâng leân: AÚm maø naâng leân. Ñeå xuoáng: Ñang ñöùng maø aúm ñeå ngoài xuoáng. Naém: Naén phía tröôùc, naén phía sau, naén vuù, naén ñuøi. Sôø: Boùp phía tröôùc, boùp phía sau, boùp vuù, hoaëc boùp ñuøi.215 Thaûy ñeàu Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. PHAÏM TÖÔÙNG Hoaëc nöõ töôûng laø nöõ; nöõ nhaân rôø moù thaân Tyø-kheo, hai thaân xuùc chaïm nhau, (Tyø-kheo) vôùi yù duïc nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc trong khi xuùc chaïm, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Ngöôøi nöõ khôûi nöõ töôûng. Ngöôøi nöõ aáy duøng tay rôø moù, Tyø-kheo ñoäng thaân, duïc yù nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Cuõng vaäy, cho ñeán naén, boùp. Neáu nghi laø nöõ, Thaâu- lan-giaù. Neáu laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ; thaân xuùc chaïm aùo, ñoà anh laïc cuûa ngöôøi nöõ kia, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu-lan-giaù. Neáu laø ngöôøi

nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ; thaân xuùc chaïm aùo, ñoà anh laïc cuûa ngöôøi nöõ kia, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu- lan-giaù. Neáu laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ. Ngöôøi nöõ aáy duøng y, ñoà anh laïc nôi thaân xuùc chaïm treân thaân Tyø-kheo; (Tyø-kheo) vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu- lan-giaù. Neáu laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ. Ngöôøi nöõ duøng y, ñoà anh laïc, xuùc chaïm thaân Tyø-kheo, (Tyø-kheo) vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu-lan-giaù. Neáu laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ, duøng thaân xuùc chaïm y, anh laïc cuûa ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, ñoäng thaân, nhöng khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu-lan-giaù. Neáu laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) duøng thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc cuûa ngöôøi nöõ, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, khoâng ñoäng thaân nhöng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu-lan- giaù. Neáu laø ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ; ngöôøi nöõ do ñoäng töø masati (Skt. mnś): Sôø moù, vuoát ve. 201. Khieân . Caên baûn: Khieân, töø xa keùo laïi gaàn (mình). 202. Haùn: Naïi . Pali: Chupanam nāma phutthamattam, sôø moù, chæ xuùc chaïm thoâi.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1063

naøy duøng y, ñoà anh laïc nôi thaân xuùc chaïm thaân Tyø-kheo, (Tyø-kheo) vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, ñoäng thaân, nhöng khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, Thaâu-lan-giaù. Ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ; ngöôøi nöõ naøy duøng y, ñoà anh laïc nôi thaân xuùc chaïm, (Tyø-kheo) coù duïc taâm nhieãn tröôùc, duø khoâng ñoäng thaân, Thaâu-lan-giaù. Ngöôøi nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø ngöôøi nöõ, thaân xuùc chaïm nhau, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc xuùc chaïm, duø khoâng ñoäng thaân, Thaâu-lan-giaù. Cuõng vaäy, naém, xoa cho ñeán naén, boùp, thaûy ñeàu Thaâu- lan-giaù. Neáu laø nöõ maø nghi, phaïm Ñoät-kieát-la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc nôi thaân,216 vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, phaïm Ñoät-kieát-la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc nôi thaân, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, duø khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, phaïm Ñoät-kieát-la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc nôi thaân, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, duø khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, phaïm ñoät-kieát- la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm, y ñoà anh laïc nôi thaân, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, duø khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, ñoäng thaân phaïm Ñoät-kieát- la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc nôi thaân, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, duø khoâng ñoäng thaân, Ñoät-kieát-la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc nôi thaân, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, khoâng coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc

chaïm, khoâng ñoäng thaân, Ñoät-kieát-la. Nöõ, (Tyø-kheo) coù yù töôûng ñoù laø nöõ, duøng y nôi thaân xuùc chaïm y, ñoà anh laïc nôi thaân, vôùi duïc taâm nhieãm tröôùc, coù caûm giaùc khoaùi laïc khi xuùc chaïm, ñoäng thaân, Ñoät-kieát-la. Cho ñeán naén, boùp, taát caû ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Laø ngöôøi nöõ maø nghi, phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu Tyø-kheo cuøng ngöôøi nöõ hai thaân xuùc chaïm nhau, moãi moät laàn xuùc chaïm laø phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa. Tuøy theo söï xuùc chaïm nhieàu ít, vôùi roàng caùi, ngaï quyû caùi, suùc sanh caùi, coù theå bieán hình, hai thaân xuùc chaïm nhau phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu cuøng ngöôøi nam hai thaân xuùc chaïm nhau, Ñoät-kieát-la. Neáu cuøng vôùi ngöôøi laïi caùi,217 thaân xuùc chaïm nhau, Thaâu-lan-giaù. Neáu ngöôøi nöõ khi laøm leã naém chaân, Tyø-kheo coù caûm thaáy

203. Haùn: Thaân y xuùc thaân y anh laïc cuï Tham chieáu Pali, Vin.iii.122: ...itthiyā kāyapanibaddhena kāyapanibaddham āmasati, baèng trang phuïc nôi thaân (cuûa Tyø-kheo) maø xuùc chaïm trang phuïc nôi thaân cuûa ngöôøi nöõ... 204. Nhò hình ; Nguõ phaàn, Taêng-kyø, Thaäp tuïng: Hoaøng moân ; Pali: Pattaka.

thích thuù do söï xuùc chaïm, nhöng khoâng ñoäng thaân, Ñoät-kieát-la. Neáu Tyø-kheo coù duïc taâm, xuùc chaïm y, baùt, ni-sö-ñaøn, oáng ñöïng kim, coïng coû roãng,218 cho ñeán töï mình xuùc chaïm thaân, taát caû ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Nöõ nhaân töôûng laø nöõ nhaân, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Nöõ nhaân, sanh nghi, Thaâu-lan-giaù. Nöõ nhaân, töôûng chaúng phaûi nöõ nhaân, Thaâu-lan-giaù. Chaúng phaûi nöõ nhaân töôûng laø nöõ nhaân, Thaâu-lan-giaù. Chaúng phaûi laø nöõ nhaân, sanh nghi, Thaâu-lan-giaù. Tyø-kheo-ni, Ba-la-di. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát- la. Ñoù laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Xuùc chaïm nhau khi nhaän ñoà vaät gì; xuùc chaïm nhau, chæ vì ñuøa giôõn; xuùc chaïm nhau, khi côûi môû (troùi) thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. III. NOÙI LÔØI THOÂ TUÏC219 A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû nöôùc Xaù-veä.220 Baáy giôø Ca-löu-ñaø-di nghe Ñöùc Theá Toân cheá giôùi: “Khoâng ñöôïc voïc aâm cho xuaát tinh”; “khoâng ñöôïc thaân xuùc chaïm ngöôøi nöõ,” beøn caàm caây gaøi cöûa ra ñöùng ngoaøi cöûa, chôø caùc phuï nöõ, vôï caùc nhaø cö só, vaø caùc thieáu nöõ ñeán, noùi: - Môøi caùc coâ vaøo phoøng toâi xem. Khi daãn hoï vaøo trong phoøng roài, Ca-löu-ñaø-di, do duïc taâm, noùi vôùi hoï nhöõng lôøi thoâ tuïc bæ oái. Nhöõng ngöôøi nöõ baèng loøng thì vui veû tröôùc nhöõng lôøi noùi ñoù, coøn nhöõng ngöôøi khoâng baèng loøng thì noåi saân maéng chöûi, boû ra khoûi phoøng, noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Ñaïi ñöùc neân bieát, nay toâi thaáy phaûi ñieàu sai quaáy, ñieàu khoâng laønh, phi phaùp, khoâng thích hôïp, khoâng phaûi thôøi! Toâi thöôøng nghó raèng ñaây laø nôi an oån, khoâng coù caùc hoaïn naïn, khoâng coù tai bieán, khoâng coù sôï haõi. Nay laïi chính nôi ñaây toâi laïi gaëp phaûi tai bieán, sôï haõi. Xöa nay noùi nöôùc coù khaû naêng laøm taét löûa; nay trong nöôùc laïi sanh ra löûa. Taïi sao toâi noùi nhö vaäy? Ca-löu-ñaø-di môøi chuùng toâi vaøo phoøng, vôùi yù daâm duïc, noùi

lôøi thoâ bæ xaáu aùc ñoái vôùi chuùng toâi. Khi ôû taïi nhaø, phu chuû toâi noùi lôøi thoâ

205. Thaûo coác (); Toáng-Nguyeân-Minh: Thaûo nghieát . Ñaây chæ caây coû roãng ruoät coù theå gôïi duïc. Caùc luaät khaùc khoâng noùi caùc tröôøng hôïp Ñoät-kieát-la naøy. 206. Töù phaàn, quyeån 3 (T22, tr.581btt); Caên baûn, quyeån 11 (T23n1442, tr.684a15); Taùt-baø-ña, quyeån 3 (T23, tr.520b9); Thaäp tuïng, quyeån 3 (T23, tr.15c18); Nguõ phaàn, quyeån 2 (T22n1421, tr.11b23); Taêng-kyø, quyeån 5 (T22n1425, tr.267c19); Pali, Sanghādisesa 3, mātugāmam dutthullāhi vācāhi obhāseyya, Vin. iii. 127. 207. Taêng kyø: Phaät taïi Vöông-xaù.

bæ xaáu aùc nhö vaäy, toâi coøn khoâng theå chaáp nhaän, huoáng chi nay laø ngöôøi xuaát gia, maø laïi noùi nhöõng lôøi toài teä nhö theá. Caùc Tyø-kheo nghe; trong soá ñoù coù vò thieåu duïc, soáng haïnh ñaàu- ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù, quôû traùch Ca-löu-ñaø-di... (noùi ñaày ñuû nhö tröôùc); roài ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Tyø-kheo. Ngoài trong ñaïi chuùng, Ñöùc Theá Toân bieát maø coá hoûi Ca-löu-ñaø-di: - Coù thaät ngöôi ñaõ laøm söï vieäc nhö vaäy chaêng? Ca-löu-ñaø-di thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân quôû traùch: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch roài baûo caùc Tyø- kheo: - Keû ngu si naøy, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp tröôøng toàn. Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, vôùi yù daâm duïc, noùi lôøi daâm duïc thoâ aùc vôùi ngöôøi nöõ; tuøy theo lôøi noùi daâm duïc thoâ aùc,221 Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. YÙ daâm duïc,222 nhö treân. Ngöôøi nöõ: Cuõng nhö treân. Thoâ aùc: Laø chaúng phaûi phaïm haïnh. Lôøi noùi daâm duïc: Laø noùi ñeán hai ñöôøng toát xaáu.223 D. PHAÏM TÖÔÙNG Hoaëc töï mình yeâu caàu, hoaëc sai ngöôøi yeâu caàu, hoaëc hoûi, hoaëc traû

208. Taêng kyø: noùi lôøi xaáu xa, tuyø thuaän phaùp daâm duïc, nhö nam nöõ thieáu nieân. Caên baûn: noùi lôøi thoâ bæ xaáu xa, khoâng ñöùng ñaén, lieân heä phaùp daâm duïc, nhö vôï choàng. Pali, Vin.iii.128: Dutthullāhi vācāhi obhāseyya, yathā tam yuvā yuvatim mehunūpasanhitāhi, noùi nhöõng lôøi thoâ tuïc gioáng nhö thieáu nieân nam nöõ. 209. Caên baûn, nhieãm trieàn taâm . 210. Pali, Vin.iii.128: Dutthullā nāma vācā vaccamaggapassāmaggamethunadhammappanisanyuttā vācā, nhöõng lôøi thoâ bæ, laø nhöõng lôøi lieân heä ñeán phaùp daâm duïc, lieân heä caùc ñöôøng ñaïi, tieåu tieän.

lôøi, hoaëc giaûi baøy, hoaëc noùi naêng, hoaëc daïy, hoaëc maéng.224 Töï mình yeâu caàu: Nhö noùi, cuøng toâi nôi hai ñöôøng laøm vieäc nhö vaäy, nhö vaäy, hoaëc duøng bao nhieâu lôøi noùi khaùc khaùc. Sai ngöôøi yeâu caàu: Nhö noùi, “Caàu mong Trôøi, Phaïm, thuûy thaàn, Ma-heâ-thuû-la thieân... hoä trôï toâi cuøng coâ laøm vieäc nhö vaäy, nhö vaäy.” Hoaëc noùi nhöõng lôøi töông töï khaùc. Hoûi: Nhö hoûi, “Ñöôøng ñaïi tieåu tieän cuûa coâ ra sao? Coâ vôùi choàng cuøng laøm vieäc theá naøo? Coâ cuøng ngöôøi ngoaøi tö thoâng theá naøo?” Hoaëc noùi nhöõng lôøi töông töï khaùc. Ñaùp: “Ñöôøng ñaïi tieåu cuûa coâ nhö vaäy. Coâ cuøng choàng, ngöôøi ngoaøi tö thoâng nhö vaäy.” Hoaëc noùi nhöõng lôøi töông töï khaùc. Giaûi baøy: Noùi naêng cuõng nhö vaäy. Chæ daïy: Nhö noùi, “Toâi chæ cho coâ chaêm soùc hai ñöôøng nhö vaäy, coâ coù theå khieán cho choàng, ngöôøi ngoaøi kính aùi.” Hoaëc noùi nhöõng lôøi töông töï khaùc. Maéng: Nhö noùi, “Coâ hö hoaïi, muïc naùt, teo toùp, ñoïa laïc. Coâ cuøng vôùi con löøa laøm chuyeän nhö vaäy.” Hoaëc baèng nhöõng lôøi khaùc chöûi maéng ngöôøi. Neáu Tyø-kheo cuøng vôùi ngöôøi nöõ moät phen noùi lôøi thoâ aùc thì phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa. Tuøy theo lôøi noùi thoâ aùc nhieàu hay ít, noùi roõ raøng, thì moãi moãi ñeàu phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa. Noùi khoâng roõ raøng thì phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay,225 thö, sai söù giaû, laøm hieäu, khieán cho ngöôøi nöõ kia hieåu, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng hieåu, phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröø ñöôøng ñaïi tieåu tieän ra, noùi ñeïp hay noùi xaáu veà nhöõng choã khaùc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Ñoái vôùi Thieân nöõ, A-tu-la nöõ, Daï-xoa nöõ, Long nöõ, suùc sanh caùi coù theå bieán hình huyønh moân, coù hai hình, maø noùi lôøi thoâ aùc khieán cho ñoái töôïng hieåu, phaïm Thaâu-lan-giaù; khoâng hieåu, phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu duøng daáu tay, thö, sai söù giaû, laøm hieäu, khieán cho caùc haïng nöõ kia hieåu, phaïm Thaâu-lan-giaù; khoâng hieåu, phaïm Ñoät-kieát-la. Höôùng ñeán suùc sanh khoâng theå bieán hình noùi lôøi thoâ aùc phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu höôùng veà ñaøn oâng noùi lôøi thoâ aùc, phaïm Ñoät-

211. Thaäp tuïng (T23n1435, tr.16a16), chín tröôøng hôïp phaïm: Taùn (khen ngôïi), huûy (cheâ bai), khaát (xin), nguyeän (yeâu caàu), vaán (hoûi), phaûn vaán (hoûi ngöôïc), bieän (bieän giaûi), giaùo (chæ daãn), maï (maéng chöûi) . Caên baûn (T23n1442, tr.684b4), chín tröôøng hôïp : Noùi ñeïp, noùi xaáu, tröïc tieáp yeâu caàu, phöông tieän yeâu caàu, hoûi thaúng, hoûi quanh co, daãn söï, taùn thaùn, saân chöûi . Pali, lieân heä ñeán hai ñöôøng, coù 9 söï, nhö hai
Luaät boä treân, dve magge ādissa vattampi bhanati, avattampi bhanati,yācatipi, āyācatipi, pucchatipi, panipucchatipi, ācikkhatipi, anusāsatipi, akkosatipi. 212. Haùn: Chæ aán , töùc Pali: angulimuddikā, nhaãn duøng laøm tín vaät.

kieát-la. Neáu Tyø-kheo vôùi yù duïc noùi lôøi thoâ aùc, töôûng laø noùi lôøi thoâ aùc, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Noùi lôøi thoâ aùc, sanh nghi phaïm Thaâu-lan-giaù. Chaúng phaûi lôøi thoâ aùc, töôûng laø lôøi thoâ aùc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Chaúng phaûi lôøi thoâ aùc, maø nghi, phaïm Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi ngöôøi, coù yù töôûng

ñoù laø nöõ loaøi ngöôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Nöõ loaøi ngöôøi, nghi Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi ngöôøi, töôûng nöõ loaøi phi nhaân, Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi phi nhaân, töôûng laø nöõ loaøi ngöôøi, Thaâu-lan-giaù. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Neáu vì ngöôøi nöõ maø giaûng phaùp baát tònh quaùn,226 nhö noùi, naøy coâ, neân bieát, thaân naøy coù chín muït gheû, chín loå, chín nôi ræ chaûy, chín doøng nöôùc chaûy. Chín loã laø: Hai maét, hai tai, hai muõi, mieäng, ñaïi, tieåu tieän ñaïo. Khi noùi ñieàu baát tònh naøy, ngöôøi nöõ kia cho laø lôøi thoâ aùc. Hoaëc khi noùi Tyø-ni, theo thöù töï noùi ñeán vieäc naøy, ngöôøi kia goïi laø noùi lôøi thoâ aùc. Hoaëc caàu hoïc kinh, hoaëc hai ngöôøi ñoàng thoï; hoaëc ngöôøi kia hoûi, hoaëc ñoàng tuïng, hoaëc vui giôõn noùi chôi, hoaëc noùi moät mình, hoaëc noùi gaáp gaùp, hoaëc noùi trong moäng, hoaëc muoán noùi vieäc naøy, nhaàm noùi vieäc kia. Taát caû ñeàu khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. IV. YEÂU SAÙCH CUÙNG DÖÔØNG A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ca-löu-ñaø-di nghe Ñöùc Theá Toân cheá giôùi: khoâng ñöôïc voïc aâm xuaát tinh, khoâng ñöôïc xuùc chaïm ngöôøi nöõ, - khoâng ñöôïc noùi vôùi ngöôøi nöõ nhöõng lôøi thoâ aùc, beøn caàm caây gaøi cöûa ñöùng ngoaøi cöûa, chôø caùc phuï nöõ, vôï caùc nhaø cö só, vaø caùc thieáu nöõ ñeán, noùi: - Caùc coâ coù theå vaøo phoøng toâi xem. Khi daãn hoï vaøo phoøng roài, Ca-löu-ñaø-di töï taùn thaân mình, noùi: - Caùc coâ bieát khoâng, trong soá ngöôøi coù hoïc, toâi laø ngöôøi haïng nhaát. Toâi laø ngöôøi phaïm haïnh, trì giôùi, tu thieän phaùp. Caùc coâ coù theå ñem söï daâm duïc cuùng döôøng toâi. Khi aáy, nhöõng ngöôøi nöõ baèng loøng thì vui veû tröôùc nhöõng lôøi noùi ñoù, coøn nhöõng ngöôøi khoâng baèng loøng thì noåi saân maéng chöûi, boû ra khoûi phoøng, noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Ñaïi ñöùc neân bieát, nay toâi thaáy phaûi ñieàu sai quaáy, ñieàu khoâng laønh, phi phaùp, khoâng thích hôïp, khoâng phaûi thôøi! Toâi thöôøng nghó raèng

213. Nguyeân Haùn: Baát tònh oá loä quaùn , xem Tröôøng A-haøm 9, kinh Thaäp thöôïng (T1, tr.52a7, 8); Pali: asubha-bhāvanā.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1068

ñaây laø nôi an oån, khoâng coù caùc hoaïn naïn, khoâng coù tai bieán, khoâng coù sôï haõi. Nay laïi chính nôi ñaây toâi laïi gaëp phaûi tai bieán, sôï haõi. Xöa nay noùi nöôùc coù khaû naêng laøm taét löûa; nay trong nöôùc laïi sanh ra löûa. Khi ôû taïi nhaø, choàng toâi noùi lôøi nhö vaäy, toâi coøn khoâng theå chaáp nhaän, huoáng chi nay laø ngöôøi xuaát gia, maø laïi noùi nhöõng lôøi nhö theá. Caùc Tyø-kheo nghe; trong soá ñoù coù vò thieåu duïc, soáng haïnh ñaàu-ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù, quôû traùch Ca-löu-ñaø-di, thaày haù khoâng nghe Theá Toân cheá giôùi, “Khoâng ñöôïc voïc aâm xuaát tinh”, “Khoâng ñöôïc xuùc chaïm ngöôøi nöõ”, “Khoâng ñöôïc noùi vôùi ngöôøi nöõ nhöõng lôøi thoâ aùc” (noùi ñaày ñuû nhö tröôùc)... Hoï beøn ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Tyø-kheo. Ngoài trong ñaïi chuùng, Ñöùc

Theá Toân bieát maø coá hoûi Ca-löu-ñaø-di: - Coù thaät ngöôi ñaõ laøm söï vieäc nhö vaäy chaêng? Ca-löu-ñaø-di thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, söï vieäc ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân quôû traùch: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch roài baûo caùc Tyø- kheo: - Keû ngu si naøy, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi." Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, vôùi yù daâm duïc, ñoái tröôùc ngöôøi nöõ töï khen thaân mình, noùi: "Naøy coâ, toâi tu phaïm haïnh, trì giôùi tinh taán, tu taäp phaùp laønh; coâ neân ñem söï daâm duïc cuùng döôøng toâi. Ñoù laø söï cuùng döôøng baäc nhaát"; Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. YÙ daâm duïc: Nhö treân ñaõ noùi. Ngöôøi nöõ: Nhö treân ñaõ noùi. Khen thaân mình: Khen thaân ñoan chaùnh, nhan saéc ñeïp; - Toâi laø Saùt-ñeá-lôïi, tröôûng giaû, cö só, Baø-la-moân. Phaïm haïnh: Sieâng tu lìa ueá tröôïc.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1069

Trì giôùi: Khoâng khuyeát, khoâng thuûng, khoâng nhieãm oâ. Phaùp laønh: Öa ôû nôi nhaøn tònh, ñeán giôø khaát thöïc, maëc y phaán taûo; taùc phaùp dö thöïc,227 cuõng khoâng aên; aên moät laàn ngoài,228 aên moät naém; ngoài nôi baõi tha ma, nôi ñaát troáng, döôùi goác caây, luoân luoân ngoài, chæ ngoài; trì ba y; boái naëc,229 ña vaên, hay thuyeát phaùp; trì tyø-ni, toïa thieàn. C. PHAÏM TÖÔÙNG Sau khi töï khen ngôïi mình nhö vaäy roài, noùi raèng, haõy ñeán ñaây cuùng döôøng toâi, trong ñoù khoâng noùi ñeán vieäc daâm duïc, phaïm Thaâu-lan- giaù; coù noùi vieäc daâm duïc phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu tröôùc ngöôøi nöõ, moät laàn töï khen thaân mình laø moät toäi Taêng-giaø-baø-thi-sa. Tuøy theo söï töï khen thaân mình nhieàu hay ít, vaø noùi moät caùch roõ raøng, moãi moãi ñeàu phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Noùi khoâng roõ, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö tín, sai söù, laøm hieäu khieán cho ngöôøi kia hieåu, Taêng-giaø-baø- thi-sa. Hoï khoâng hieåu, Thaâu-lan-giaù. Tröø hai ñöôøng, ñoøi hoûi cung phuïng nôi khaùc, Thaâu-lan-giaù. Ñoái vôùi thieân nöõ, A-tu-la nöõ, Long nöõ, Daï-xoa caùi, Ngaï quyû caùi, suùc sanh caùi coù theå bieán hình, maø töï khen thaân mình, neáu caùc haïng nöõ kia hieåu, phaïm Thaâu-lan-giaù; chuùng khoâng hieåu, Ñoät-kieát-la. Neáu duøng daáu tay thö tín, söù giaû, ra daáu hieäu ñeå töï khen thaân mình maø ngöôøi kia hieåu, phaïm Thaâu-lan-giaù. Khen noùi maø hoï khoâng hieåu, phaïm Ñoät-kieát- la. Ñoái vôùi suùc sanh khoâng theå bieán hình maø töï khen thaân mình, phaïm Ñoät-kieát-la. Nöõ loaøi ngöôøi, töôûng laø nöõ loaøi ngöôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Nöõ loaøi ngöôøi, nghi, phaïm Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi ngöôøi, coù yù töôûng laø nöõ loaøi phi nhaân, phaïm Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi phi nhaân, nghi, phaïm Thaâu-lan- giaù. Tyø-kheo-ni phaïm Thaâu-lan-giaù. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Neáu Tyø-kheo noùi vôùi ngöôøi nöõ: Ñaây laø choã dieäu toân toái thaéng. Tyø-kheo naøy tinh taán trì giôùi, tu thieän phaùp, caùc coâ neân duøng thaân

nghieäp töø, khaåu nghieäp töø, yù nghieäp töø cuùng döôøng baèng söï töø hoaø cuûa thaân nghieäp, baèng söï töø hoaø cuûa khaåu nghieäp, baèng söï töø hoaø cuûa yù nghieäp. YÙ cuûa caùc ngöôøi nöõ kia cho raèng Tyø-kheo vì ta neân 214. Nguyeân Haùn: Baát tònh oá loä quaùn , xem Tröôøng A-haøm 9, kinh Thaäp thöôïng (T1, tr.52a7, 8); Pali: asubha-bhāvanā. 215. Nhaát toïa thöïc , moãi ngaøy chæ aên moät buoåi trong moät laàn ngoài. Töù phaàn 14, tr.660a: Ba-daät-ñeà 35. 216. Boái naëc ; Pali. bhānaka, (ngöôøi) ñoïc tuïng, ca vònh.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1070

töï khen thaân mình; hoaëc khi noùi tyø-ni, ngoân thuyeát coù veû töông töï, maø ngöôøi kia noùi laø töï khen ngôïi thaân mình; hoaëc töø vieäc thoï kinh, tuïng kinh; hoaëc hai ngöôøi cuøng thoï tuïng kinh; hoaëc hoûi ñaùp; hoaëc ñoàng tuïng; hoaëc noùi giôõn; hoaëc noùi lieán thoaéng, noùi trong moäng; hoaëc muoán noùi vieäc naày nhaàm vieäc khaùc, ñeàu khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng loaïn taâm, thoáng khoå böùc baùch V. MAI MOÁI A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi thaønh La-duyeät- kyø.230 Baáy giôø, trong thaønh La-duyeät coù moät Tyø-kheo teân laø Ca-la,231 tröôùc ñaây laø Ñaïi thaàn cuûa vua, bieát raønh veà phaùp theá tuïc. Vò aáy chuyeân laøm vieäc mai moái nhö vaày: Ñeán ngöôøi nam noùi chuyeän ngöôøi nöõ; ñeán ngöôøi nöõ noùi chuyeän ngöôøi nam. Thôøi baáy giôø, caùc cö só trong thaønh La-duyeät muoán coù vieäc giaù thuù, taát caû ñeàu ñeán nhôø Ca-la. Ca-la traû lôøi: Ñeå toâi ñeán nhaø ñoù quan saùt tröôùc ñaõ. Quan saùt xong, Ca-la ñeán caùc nhaø cö só noùi: Nhaø ngöôi muoán cuøng vôùi gia ñình ñoù laøm sui gia thì cöù thöïc hieän theo yù muoán. Khi aáy, caùc cö só theo lôøi höôùng daãn maø laøm vieäc hoân thuù. Caùc nam nöõ laøm vieäc cöôùi hoûi roài, ñöôïc vöøa yù thì vui veû cuùng döôøng khen ngôïi, noùi: Neân laøm cho Ca-la thöôøng ñöôïc hoan laïc nhö chuùng ta ngaøy nay. Vì sao? Vì nhôø Ca-la maø ta ñöôïc hoan laïc nhö theá naøy. Mong Ca-la vaø caùc Tyø-kheo khaùc cuõng ñöôïc cuùng döôøng. Neáu, ñoâi nam nöõ kia, sau khi cöôùi hoûi xong khoâng ñöôïc söï thích yù, hoï beøn noùi: Haõy laøm cho Ca-la luoân luoân chòu khoå naõo nhö chuùng ta ngaøy nay. Taïi sao? Vì chính Ca-la khieán cho toâi laøm vieäc cöôùi hoûi neân nay toâi môùi chòu khoå naõo theá naøy. Mong cho Ca-la vaø caùc Tyø-kheo cuõng chòu söï khoå naõo; khoâng ñöôïc ai cuùng döôøng. Khi aáy, caùc cö só khoâng tin Phaät, Phaùp, Taêng trong thaønh La-duyeät, ñoàn ñaõi nhau: Caùc ngöôøi neáu muoán ñöôïc laøm sui gia vôùi nhaø giaøu to, nhieàu cuûa caûi laém vaät baùu, thì neân ñeán nhôø Sa-moân Thích töû ñieàu ñoù; tuyø thôøi cuùng döôøng thaân caän cung kính thì coù theå ñöôïc nhö yù. Taïi sao vaäy? Sa-moân Thích töû naøy gioûi vieäc mai moái; bieát ngöôøi nam naày coù theå laáy ngöôøi nöõ kia; ngöôøi nöõ kia coù theå cuøng ngöôøi nam naày. Roài caùc Tyø-kheo nghe lôøi ñoàn ñaõi aáy; trong soá ñoù coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng vôùi haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù quôû traùch Ca-

217. Nguõ phaàn, Taêng-kyø, Thaäp tuïng: Phaät taïi Xaù-veä. Caên baûn: Thaát-la-phieät. 218. Ca-la ; Nguõ phaàn: Tröôûng giaû Ca-löu ; Thaäp tuïng:

Ca-la, con cuûa tröôûng giaû Loäc Töû ; Caên baûn: Tröôûng giaû Haéc Loäc Töû . Pali: āyasmā udāyī sāvatthiyam kulūpako hoti, tröôûng laõo Udāyī thöôøng xuyeân lai vaõng moät gia ñình trong Sāvatthi.

la Tyø-kheo: Sao laïi ñi laøm mai moái ngöôøi nam cho ngöôøi nöõ; ngöôøi nöõ cho ngöôøi nam? Sau khi quôû traùch roài, hoï ñeán choã Ñöùc Theá Toân; ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naày baïch leân Ñöùc Phaät moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naày taäp hôïp caùc Taêng Tyø-kheo. Ngaøi bieát maø coá hoûi Ca-la: - Coù thaät ngöôi ñaõ laøm söï vieäc nhö vaäy chaêng? Ca-löu-ñaø-di thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, söï vieäc ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân quôû traùch: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch roài baûo caùc Tyø- kheo: - Keû ngu si naøy, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, tôùi lui beân naøy, beân kia laøm mai moái; ñem yù ngöôøi nam noùi vôùi ngöôøi nöõ; ñem yù ngöôøi nöõ noùi vôùi ngöôøi nam; hoaëc ñeå thaønh vôï choàng, hoaëc vì vieäc tö thoâng, cho ñeán chæ trong choác laùt, Taêng-giaø-baø-thi-sa.232 C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Tôùi lui:233 khieán cho hai beân ñöôïc hoaø hôïp. Ngöôøi nöõ coù hai möôi haïng:234 meï giaùm hoä, cha giaùm hoä, meï cha giaùm hoä, anh giaùm hoä, chò giaùm hoä, anh chò giaùm hoä, töï mình giaùm hoä, phaùp giaùm hoä, hoï haøng giaùm hoä, toâng thaân giaùm hoä, töï nguyeän laøm tyø nöõ,235 laøm tyø nöõ ñeå kieám aùo, tyø nöõ ñeå nhaän tieàn cuûa, tyø nöõ do hôïp taùc, tyø

219. Nguõ phaàn, giôùi ñöôïc keát hai laàn: Laàn ñaàu, Ca-löu mai moái laøm vôï choàng. Laàn thöù hai, nhoùm saùu Tyø-kheo moâi giôùi tö thoâng. Pali, hoïc xöù naøy ñöôïc keát hai laàn. Laàn ñaàu, do Udāyī mai noái laøm vôï choàng. Laàn thöù hai, do Udāyī mai moái cho tö thoâng. 220. Vaõng lai, trong vaên luaät: Vaõng lai bæ thöû . Nguõ phaàn: Haønh moâi phaùp ; Thaäp tuïng: Haønh moâi giaù phaùp ¨; Taêng kyø: Haønh hoaø hôïp nam nöõ . Pali: Sañcarittam samāpajjeyya, haønh ñoäng laøm moâi giôùi. 221. Nguõ phaàn: Nöõ coù möôøi haïng; nam coù möôøi haïng. Thaäp tuïng, möôøi boán haïng nöõ coù giaùm hoä. Caên baûn: Baûy haïng phuï nöõ, möôøi tröôøng hôïp tö thoâng. Thaäp tuïng: Möôøi boán haïng nöõ coù giaùm hoä. Pali (Vin. iii. 139), 10 haïng nöõ (khoâng hay chöa choàng) vaø 10 loaïi vôï. 222. Haùn: Tyø . Pali: Dāsī giaûi thích: Dāsī ceva hoti bhariyā ca, vöøa laø noâ tyø vöøa laø vôï.

nöõ vì bò nöôùc cuoán, laøm tyø nöõ vì khoâng noäp thueá, tyø nöõ bò thaûi,236 tyø nöõ cho khaùch, tyø nöõ do ngöôøi khaùc giaùm hoä, tyø nöõ ñöôïc töø bieân phöông. -

Meï giaùm hoä: Ñöôïc giaùm hoä bôûi meï. - Cha giaùm hoä: Ñöôïc giaùm hoä bôûi cha. - Cha meï giaùm hoä, anh giaùm hoä, chò giaùm hoä, anh chò giaùm hoä cuõng nhö vaäy. - Töï mình giaùm hoä: Thaân ñöôïc töï taïi. - Phaùp giaùm hoä: Tu haønh phaïm haïnh.237 - Hoï haøng giaùm hoä: Khoâng ñöôïc quan heä vôùi doøng hoï thaáp hôn. - Toâng thaân giaùm hoä: Ñöôïc canh chöøng bôûi toâng thaân. - Töï nguyeän laøm tyø nöõ:238 Vui loøng laøm tyø nöõ cho ngöôøi khaùc. - Laøm noâ tyø ñeå kieám aùo: Ñöôïc traû giaù baèng y phuïc.239 - Noâ tyø ñeå nhaän tieàn cuûa: Ñöôïc traû giaù thaäm chí chæ moät ñoàng. - Noâ tyø do hôïp taùc:240 Cuøng sinh hoaït ngheà nghieäp chung nhöng chöa laøm leã ñeå thaønh vôï choàng. - Noâ tyø vì bò nöôùc cuoán: Ñöôïc vôùt leân khi bò nöôùc cuoán.241 - Noâ tyø vì khoâng noäp thueá: Khoâng laáy tieàn thueá. - Noâ tyø bò thaûi: Ñöôïc mua laïi, hay sinh töø trong nhaø chuû.242 - Noâ tyø khaùch: Ñöôïc tieàn thueâ ñeå laøm toâi tôù trong nhaø. - Noâ tyø do ngöôøi khaùc giaùm hoä: Nhaän traøng hoa cuûa ngöôøi ñeå laøm vaät giao öôùc.

223. Phoùng khöù tyø . 224. Nguõ phaàn: Phaùp hoä , xuaát gia theo chaùnh phaùp, tu haønh phaïm haïnh. Neân hieåu laø ngöôøi nöõ ñöôïc baûo veä bôûi luaät phaùp. Caên baûn: Höõu phaùp hoä , ngöôøi nöõ goaù choàng, thuû tieát, khoâng ai daùm xaâm phaïm. Pali: Dhammarakkhitā nāma sahadhammikā rakkhanti gopenti issari- yam kārenti vasam vattenti (Vin. iii. 139), ñöôïc giaùm hoä bôûi phaùp, töùc laø, nhöõng baïn ñoàng phaùp (=ñoàng ñaïo) baûo veä, canh chöøng, laøm chuû, kieåm soaùt. 225. Töï laïc ; Nguõ phaàn: Töï nhieäm , ngöôøi nöõ soáng theo sôû thích. Taêng kyø: Tuyø yù truù , ngöôøi nöõ giao öôùc soáng vôùi ngöôøi nam theo yù muoán, khi naøo khoâng coøn muoán seõ tuøy yù boû ñi. Caên baûn: Töï laïc phuï , haïng laøm vôï do thaân haønh ñi ñeán choã ngöôøi nam mình thích, noùi, - Toâi vui loøng laøm vôï cuûa oâng. Pali: Chandavāsinī nāma piyo piyam vāseti, haïng laøm vôï ñöôïc caàm giöõ cho muïc ñích ham muoán, töùc laø ngöôøi yeâu caàm giöõ ngöôøi yeâu. Pali: Panavāsinī nāma panam datvā vāseti, haïng laøm vôï ñöôïc caàm giöõ sau khi ñöôïc cho aùo. 226. Pali: Panavāsinī nāma panam datvā vāseti, haïng laøm vôï ñöôïc caàm giöõ sau khi ñöôïc cho aùo. 227. Ñoàng nghieäp ; Thaäp tuïng: Hieäp sinh ù, ñeà nghò ngöôøi nam hieäp chung taøi saûn ñeå soáng chung; Caên baûn: Coäng hoaït . Pali: Kammakārī, vôï nhö laø ngöôøi chaáp taùc. 228. Thaäp tuïng: Thuûy ñaéc Õ, ngöôøi nam roùt nöôùc leân tay ngöôøi nöõ ñeå xaùc nhaän laø vôï. Pali: odapattakinī nāma udakapattam āmasitvā vāseti, ngöôøi nöõ böng baùt nöôùc, sau khi ngöôøi nam trao cho bình nöôùc, roài nhaän laøm vôï. 229. Phoùng khöù tyø ; Taêng kyø 6 (T22, tr.273b7): Phoùng ##, coù hai. Hoaëc baùn: Theo phaùp cuûa nöôùc Phaû-leâ, neáu khoâng thích vôï nöõa coù theå ñem baùn. Hoaëc ly hoân: Theo pheùp moät soá nöôùc, neáu vôï choàng khoâng yeâu nhau nöõa, ñeán quan noäp 3 tieàn röôõi vaø hai tröông luïa thì coù theå ly dò.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1073

- Noâ tyø ñöôïc töø bieân phöông: Do söï cöôùp ñoaït maø ñöôïc.243 Ñoù laø hai möôi haïng. Nam töû cuõng coù hai möôi loaïi nhö vaäy. D. PHAÏM TÖÔÙNG Ngöôøi nam do meï giaùm hoä, vaø nöõ do meï giaùm hoä, nhôø Tyø-kheo laøm söù giaû noùi vôùi

ngöôøi kia, naøng haõy laøm vôï toâi, hoaëc noùi, naøng haõy tö thoâng vôùi toâi, choác laùt hay trong moät nieäm. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi beân naøy, ñeán noùi beân kia; roài nhaän yù kieán beân kia, trôû laïi traû lôøi beân naøy, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï ñeán beân kia noùi, sai söù mang tin trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, sai söù ñeán noùi, töï mang tin trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, cuøng sai söù ñeán noùi, sai söù mang tin trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï laøm thö mang ñeán beân kia, töï mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï laøm thö mang ñeán beân kia, sai söù mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, sai söù mang thö ñeán beân kia, töï mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, sai söù mang thö ñeán beân kia, sai söù mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Baèng daáu tay, baèng ra hieäu, cuõng vôùi boán tröôøng hôïp nhö vaäy. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, mang ñeán beân kia, töï mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, mang ñeán beân kia; roài sai söù mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, sai söù mang ñeán beân kia; roài töï mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, sai söù mang thö ñeán beân kia; roài sai söù mang thö trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, töï mang daáu tay, ñeán beân kia; roài töï mang daáu tay trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, töï mang daáu tay ñeán beân kia; roài sai söù mang daáu tay trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa.

230. Bieân phöông ñaéc ; Caên baûn: Vöông kyø phuï . Pali: Dhajāhanā, vôï cöôùp ñöôïc do chinh phaït.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1074

Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, sai söù mang daáu tay ñeán beân kia; roài töï mang daáu tay trôû laïi taû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän thö, sai söù mang daáu tay ñeán beân kia; roài sai söù mang daáu tay trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Boán tröôøng hôïp ra hieäu cuõng nhö vaäy. Boán tröôøng hôïp nhaän lôøi cuõng nhö vaäy. Möôøi saùu tröôøng hôïp cuûa daáu tay cuõng nhö vaäy. Möôøi saùu tröôøng hôïp cuûa ra hieäu cuõng nhö vaäy. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï mang thö ñeán beân kia, töï mang daáu tay trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï mang thö ñeán beân kia, sai söù mang daáu tay trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, sai söù mang thö ñeán beân kia, sai söù mang daáu tay trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï mang thö ñeán beân kia, töï mang daáu hieäu trôû laïi traû lôøi, cuõng coù boán tröôøng hôïp nhö vaäy. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, töï mang daáu tay ñeán beân kia; roài töï mang trôû laïi traû lôøi, cuõng coù boán tröôøng hôïp nhö vaäy. Neáu Tyø-kheo töï nhaän lôøi, ñeán beân kia, trôû laïi traû lôøi, Taêng-giaø-baø-thi-sa; töï nhaän lôøi, ñeán beân kia, khoâng trôû laïi traû lôøi, phaïm Thaâu-

lan-giaù. Neáu cuøng noùi maø khoâng nhaän, beøn ñeán beân kia noùi, trôû laïi traû lôøi, Thaâu-lan-giaù. Neáu nhaän lôøi, khoâng ñeán beân kia noùi, khoâng trôû laïi traû lôøi, Ñoät- kieát-la. Neáu nghe noùi, khoâng ñeán beân kia noùi, khoâng trôû laïi traû lôøi, Ñoät- kieát-la. Neáu khoâng nhaän lôøi, ñeán noùi, khoâng traû laïi traû lôøi, Ñoät-kieát-la. Neáu noùi ñaõ laáy ngöôøi khaùc, hoaëc noùi ñaõ ñi choã khaùc, hoaëc noùi ñaõ cheát, hoaëc noùi bò giaëc baét ñi, hoaëc noùi khoâng coù, taát caû Thaâu-lan-giaù. Neáu coù beänh huûi, beänh ung thö, beänh baïch laïi, caøn tieáu, ñieân cuoàng, beänh tró, nôi ñöôøng (ñaïi tieåu tieän) coù nhoït muû chaûy maõi, trôû laïi traû lôøi nhö vaäy, lôøi noùi naøy Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo moät laàn laøm moâi giôùi cho ngöôøi nöõ, phaïm moät Taêng- giaø-baø-thi-sa. Tuøy theo laøm mai moái nhieàu hay ít, noùi roõ raøng, moãi moãi phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; noùi khoâng roõ raøng phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu baèng thö, baèng daáu tay, hoaëc ra hieäu, tôùi lui noùi, Taêng-giaø- baø-thi-sa. Neáu ra hieäu maø ngöôøi kia hieåu, Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng hieåu,

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1075

Thaâu-lan-giaù. Tröø hai ñöôøng, noùi ñeán chi tieát naøo trong thaân phaàn ñeå mai moái, phaïm Thaâu-lan-giaù. Ñoái vôùi thieân nöõ, A-tu-la nöõ, Long nöõ, Daï-xoa nöõ, Ngaï quyû nöõ, suùc sanh caùi coù theå bieán hình, huyønh moân, hai caên, maø laøm mai moái, noùi roõ raøng, Thaâu-lan-giaù; khoâng roõ raøng, Ñoät-kieát-la. Baèng thö, baèng daáu tay, baèng ra hieäu khieán cho ngöôøi kia hieåu, Thaâu-lan-giaù; khoâng hieåu, Ñoät-kieát-la. Ñoái vôùi suùc sanh khoâng theå bieán hình, laøm mai moái, Ñoät- kieát-la. Laøm mai moái nam, Ñoät-kieát-la. Neáu Tyø-kheo tôùi lui laøm mai moái vôùi yù töôûng laøm mai moái, Taêng- giaø-baø-thi-sa. Laøm mai moái, nhöng nghi, Thaâu-lan-giaù. Laøm mai moái vôùi yù töôûng khoâng phaûi mai moái, Thaâu-lan-giaù. Khoâng laøm mai moái maø nghi laøm mai, Thaâu-lan-giaù. Ngöôøi nöõ maø nghi, Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi ngöôøi maø töôûng nöõ loaøi phi nhaân, Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi phi nhaân, maø töôûng laø nöõ loaøi ngöôøi, Thaâu-lan-giaù. Nöõ loaøi phi nhaân, nghi, Thaâu-lan- giaù. Neáu Tyø-kheo mang thö cuûa ngöôøi ñi nhöng khoâng xem, Ñoät-kieát- la. Neáu vì baïch y laøm söù giaû caùc vieäc khaùc, Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñaây laø caùc tröôøng hôïp phaïm. Söï khoâng phaïm: Neáu nam nöõ tröôùc ñaõ thoâng nhau maø sau ly bieät laøm cho hoøa hôïp laïi. Hoaëc vì cha meï beänh hoaïn, hay bò giam haõm trong nguïc, xem thö roài mang ñi. Hoaëc vì Öu-baø-taéc tín taâm tinh taán maø bò beänh, hoaëc bò giam haõm trong nguïc, xem thö roài mang ñi. Hoaëc vì Phaät, Phaùp, Taêng, thaùp, hoaëc vì Tyø-kheo beänh, xem thö roài mang ñi. Nhöõng tröôøng hôïp nhö treân khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. VI. LAÄP THAÁT NHOÛ244 A. DUYEÂN KHÔÛI Ñöùc Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi thaønh La-duyeät-kyø.245 Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân cho pheùp caùc Tyø-kheo laøm phoøng xaù rieâng. Caùc Tyø- kheo ngöôøi nöôùc Khoaùng daõ,246 nghe Ñöùc Theá Toân cho pheùp caùc Tyø- kheo laøm phoøng xaù rieâng, hoï lieàn laøm phoøng xaù lôùn. Vì hoï laøm phoøng

231. Pali, Vin. iii. 144, kunikāsikkhapadam. 232. Taêng kyø: Phaät taïi tinh xaù Khoaùng daõ dã ; Thaäp tuïng: Phaät taïi A-la-tì quoác 233. Khoaùng daõ quoác ; Nguø phaàn 3: A-traø-beä aáp ; Thaäp tuïng 3: A-tì-la Tyø-kheo .
Pali: ānavakā bhikkhū, caùc Tyø-kheo ngöôøi Ānavī, moät thò traán naèm giöõa Sāvatthī (Xaù- veä) vaø Rājagaha (Vöông-xaù).

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1076

xaù lôùn neân ñoøi hoûi nhieàu coâng söùc. Caùc Tyø-kheo aáy ñi caàu xin khaép nôi, noùi: Cho toâi coâng thôï kheùo; cung caáp cho toâi xe coä vaø ngöôøi ñaùnh xe; cung caáp cho toâi caây, goã, tre, tranh, giaây coät, v.v... Vì caùc Tyø-kheo khaát caàu quaù phieàn haø, neân caùc cö só moãi khi töø xa, thaáy Tyø-kheo ñeàu quay xe traùnh xa; hoaëc laùnh vaøo trong caùc ñöôøng heûm, hoaëc vaøo trong chôï buùa, hoaëc töï vaøo trong nhaø, hay cuùi ñaàu ñi thaúng, khoâng cho Tyø-kheo thaáy maët. Taïi sao vaäy? Vì sôï Tyø-kheo coù söï khaát caàu ñoøi hoûi. Laïi coù moät Tyø-kheo Khoaùng daõ muoán xaây caát phoøng xaù; beøn töï mình chaët laáy caây ñeå laøm. Vò thaàn nöông ôû nôi caây ñoù coù nhieàu con chaùu, khôûi yù nghó: Con chaùu cuûa ta ñoâng, caây naøy laø nôi che chôû, nöông töïa cuûa ta, maø Tyø-kheo naøy chaët phaù. Ta phaûi ñaùnh Tyø-kheo naøy. Roài thaàn caây nghó trôû laïi: Nay ta neáu tröôùc khoâng xeùt kyõ maø ñaùnh Tyø-kheo, sôï e traùi ñaïo lyù. Ta neân ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñem vaán ñeà naøy thöa roõ vôùi Ngaøi. Neáu Ñöùc Theá Toân giaùo saéc theá naøo, ta seõ phuïng haønh theá aáy. Nghó roài, lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân, laïy döôùi chaân Phaät, ñöùng qua moät beân vaø ñem vaán ñeà thöa roõ Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân khen ngôïi: - Laønh thay, ngöôi ñaõ khoâng ñaùnh vò Tyø-kheo trì giôùi. Neáu ñaùnh thì maéc toäi voâ löôïng. Nay ngöôi neân ñeán doøng soâng Haèng, nôi ñoù coù moät caây ñaïi thoï teân laø Ta-la. Vò thaàn nöông ôû caây ñoù vöøa maïng chung. Ngöôi coù theå cö nguï ôû nôi ñoù. Vò thaàn kia nghe xong, ñaûnh leã döôùi chaân Ñöùc Theá Toân, nhieãu ba voøng, roài bieán maát. Khi aáy, Toân giaû Ma-ha Ca-dieáp 247 töø nöôùc Ma-kieät, höôùng daãn chuùng ñaïi Tyø-kheo naêm traêm ngöôøi, cuøng ñeán nôi thaønh Khoaùng daõ, nghæ laïi moät ñeâm, saùng ngaøy ñaép y, böng baùt vaøo thaønh khaát thöïc, böôùc ñi ñoan nghieâm, maét nhìn ñöùng ñaén, cöû chæ daùng ñieäu cuøng chuùng coù khaùc. Khi aáy, trong thaønh, caùc cö só xa thaáy Tyø-kheo beøn laùnh vaøo ñöôøng heûm, hay vaøo trong chôï buùa, hoaëc töï vaøo laïi trong nhaø, hoaëc cuùi ñaàu ñi thaúng khoâng cho Tyø-kheo thaáy maët. Toân giaû Ca-dieáp thaáy söï vieäc nhö vaäy, beøn hoûi moät ngöôøi: - Caùc cö só nôi ñaây taïi sao thaáy Tyø-kheo traùnh maët, khoâng cho Tyø- kheo thaáy? Ngöôøi aáy noùi vôùi Toân giaû Ca-dieáp: - Ñöùc Theá Toân cho pheùp caùc Tyø-kheo laøm phoøng xaù rieâng. Caùc Tyø-kheo khaát caàu phöông tieän nhieàu neân gaây phieàn haø. Do vaäy, moïi ngöôøi ñeàu traùnh maët.

234. Taêng kyø, nt: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1077

Toân giaû Ca-dieáp nghe nhö vaäy roài buøi nguøi khoâng vui. Luùc aáy, Ñöùc Theá Toân töø thaønh La-duyeät daãn moät ngaøn hai traêm naêm möôi vò Tyø-kheo ñeán nôi thaønh Khoaùng daõ. Ñeán nôi, quyù vò ñeàu traûi toaø an toaï. Toân giaû Ca-dieáp ñeán choã Ñöùc Theá Toân, laïy döôùi chaân Phaät, ñöùng qua moät beân, baøy troáng vai höõu, chaáp tay, quyø goái baïch Phaät: - Vöøa vaøo thaønh khaát thöïc, con thaáy caùc cö só, töø xa troâng thaáy caùc Tyø-kheo, hoï ñeàu traùnh maët... (noùi ñaày ñuû nhö treân). Toân giaû thöa xong, laïy döôùi chaân Phaät, nhieãu ba voøng, roài ra khoûi thaønh Khoaùng daõ. Taïi sao vaäy? Vì sôï caùc Tyø-kheo nôi thaønh khoaùng daõ sanh taâm thuø haän. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naày taäp hôïp Taêng Tyø- kheo, baûo: - Ta nhôù ngaøy tröôùc, trong nuùi Kyø-xaø-quaät, thaønh La-duyeät-kyø naøy, coù moät vò thaàn ñeán nôi ta, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài ñöùng qua moät beân, thöa vôùi ta: “Ñöùc Theá Toân cho pheùp Tyø-kheo nôi khoaùng daõ laøm phoøng xaù rieâng. Caùc ngöôi khaát caàu nhieàu... (noùi ñaày ñuû nhö tröôùc).” Nay ta hoûi: Coù thaät caùc ngöôøi laøm phoøng xaù rieâng, khaát caàu nhieàu nhö vaäy chaêng? Caùc Tyø-kheo traû lôøi: - Söï thaät nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch caùc Tyø-kheo: - Taïi sao caùc ngöôi laáy côù ta cho pheùp laøm phoøng xaù rieâng maø laïi laøm phoøng xaù lôùn, ñeå roài ñoøi hoûi nhieàu söï khaát caàu phi phaùp ñoái vôùi vaät khoù kieám? Ñöùc Theá Toân quôû traùch caùc Tyø-kheo kia roài, baûo caùc Tyø-kheo: - Xöa kia beân doøng soâng Haèng naày coù moät Phaïm chí beän toùc,248 thöôøng ôû beân doøng soâng, nhan saéc tieàu tuïy, hình theå gaày coøm. Baáy giôø ta ñeán ñoù, chaøo hoûi xong, hoûi: “Taïi sao hình theå cuûa oâng gaày coøm, nhan saéc tieàu tuïy nhö theá?” Ngöôøi kia traû lôøi Ta: “Trong nöôùc soâng naøy coù moät Long vöông teân laø Ma-ni-kieàn-ñaïi.249 Moãi laàn ra khoûi cung, noù ñeán choã toâi. Thaân noù quaán quanh mình toâi. Ñaàu noù che treân toâi. Khi aáy, toâi nghó: Taùnh cuûa loaøi roàng raát baïo, sôï noù haïi maïng toâi. Vì söï lo sôï naøy maø thaân theå gaày coøm, nhan saéc tieàu tuïy theá naày.” - Khi aáy Ta hoûi vò Phaïm chí kia: “Ngöôi coù muoán khieán con roàng ñoù thöôøng ôû trong nöôùc, khoâng ñeán choã ngöôøi hay khoâng?” - Phaïm chí kia noùi: “Thaät söï toâi muoán con roàng ñoù ñöøng ñeán choã

235. Ñeå baûn: Laõi keá Ø; Toáng-Nguyeân-Minh: Loa keá . Pali: Dve bhātaro isayo, hai anh em Tieân nhaân. 236. Ma-ni-kieàn-ñaïi . Pali: Mankattho nāgarājā, Long vöông Manikamha.

toâi.” - Ta lieàn hoûi Phaïm chí: “Con roàng kia coù chuoãi anh laïc250 hay khoâng?” - Phaïm chí ñaùp: “Döôùi coå noù coù chuoãi ngoïc chaâu anh laïc raát toát.” - Ñöùc Phaät noùi vôùi Phaïm chí: “Neáu con roàng kia, khi ra khoûi nöôùc, ñeán choã ngöôi, ngöôi neân ñöùng daäy tieáp ñoùn vaø noùi: Long vöông, haõy chôø! Haõy mang chuoãi anh laïc döôùi coå cho toâi. Noùi xong roài thì ñoïc keä: Nay ta caàn chuoãi ngoïc Anh laïc döôùi coå ngöôi Haõy toû loøng tin öa Cho ta vieân ngoïc ñoù.” - Phaïm chí ghi nhôù lôøi cuûa Ta. Sau ñoù, khi Long vöông töø trong nöôùc ra, ñeán choã Phaïm chí. Töø xa, Phaïm chí troâng thaáy, lieàn ñöùng daäy nghinh ñoùn vaø noùi:

“Haõy chôø chuùt, naày Long vöông! Xin vui loøng ñöa cho toâi chuoãi ngoïc döôùi coå.” - Phaïm chí noùi xong thuyeát keä: Nay ta caàn chuoãi ngoïc Anh laïc döôùi coå ngöôi Haõy toû loøng tin öa Cho ta vieân ngoïc ñoù. - Long vöông beøn traû lôøi Phaïm chí baèng baøi keä: Cuûa baùu toâi coù ñöôïc Do töø vieân ngoïc naøy OÂng laïi muoán caàu xin Thoâi khoâng gaëp nhau nöõa. Ñoan chaùnh, ñeïp, tinh saïch Xin ngoïc khieán toâi sôï Thoâi khoâng gaëp nhau nöõa Cho oâng ngoïc laøm gì? - Long vöông töùc thôøi trôû laïi cung, khoâng xuaát hieän ñeán nöõa. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Xin nhieàu ngöôøi khoâng öa Xin quaù thaønh thuø gheùt Phaïm chí xin ngoïc roàng Roàng khoâng trôû laïi nöõa! - Tyø-kheo, caùc ngöôi neân bieát, cho ñeán suùc sanh coøn khoâng öa ngöôøi xin, huoáng laø ñoái vôùi loaøi ngöôøi, xin nhieàu khoâng nhaøm chaùn maø

237. Anh laïc ù; Nguõ phaàn 2, haït ngoïc ma-ni . Pali: Ngnc mani.

khoâng laøm cho chaùn gheùt? Tyø-kheo Khoaùng daõ laø ngöôøi ngu si, rieâng laøm phoøng xaù lôùn, coù quaù nhieàu yeâu saùch... (noùi ñaày ñuû nhö tröôùc). Ñöùc Theá Toân laïi baûo caùc Tyø-kheo: - Xöa kia, moät thuôû noï, ta ôû nôi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, trong röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Khi aáy, coù moät Tyø-kheo251 ñeán choã ta, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài ngoài qua moät beân, ta hoûi thaêm uyû laïo raèng, “Caùc ngöôøi soáng coù ñöôïc an oån khoâng? Khoâng khoå vì söï khaát thöïc chaêng?” - Tyø-kheo aáy traû lôøi: “Chuùng con soáng ñöôïc an oån, khoâng phaûi gaëp söï khoù khaên vì khaát thöïc. Nhöng con ôû trong röøng, coù moät ñieàu lo ngaïi chính laø, vaøo nöûa ñeâm boïn chim keâu la bi thaûm, laøm roái loaïn ñònh taâm cuûa con. Con khoán ñoán vì vieäc naøy.” - Ñöùc Phaät hoûi caùc Tyø-kheo: “Caùc oâng coù muoán baày chim naøy khoâng ñeán nôi röøng naày nghæ ñeâm nöõa hay khoâng?” - Tyø-kheo thöa vôùi Ñöùc Phaät: “Thaät söï chuùng con khoâng muoán baày chim aáy trôû laïi nghæ ñeâm nôi röøng naày nöõa.” - Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Caùc oâng rình, khi naøo baày chim trôû laïi nghæ ñeâm, noùi vôùi chuùng noù raèng, Cho ta xin hai caùi caùnh, ta coù vieäc caàn duøng noù.” - Luùc aáy,252 caùc Tyø-kheo kia sau khi ghi nhôù lôøi daïy cuûa Ta, beøn rình khi baày chim kia trôû laïi nghæ ñeâm nôi röøng; vaøo luùc nöûa ñeâm, ñeán choã baày chim kia, noùi, “Nay ta caàn duøng hai caùi caùnh cuûa ngöôi, ngöôi ñem cho ta ñi!” - Khi aáy, baày chim, nghó thaàm, “Tyø-kheo naøy xin ta nhö vaäy.” Nghó xong, lieàn bay ra khoûi röøng, töø ñoù khoâng trôû laïi nöõa. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Caùc oâng neân bieát, cho ñeán loaøi caàm thuù coøn khoâng thích bò ngöôøi xin, huoáng laø ñoái vôùi ngöôøi caàu xin ñoøi hoûi nhieàu, maø khoâng sinh chaùn gheùt sao? - Tyø-kheo Khoaùng daõ laø ngöôøi ngu si, laøm phoøng xaù lôùn rieâng, coù qua nhieàu yeâu saùch... (noùi ñaày ñuû nhö tröôùc). Roài Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Xöa kia coù con trai nhaø toäc taùnh, teân laø Laïi-tra-baø-la,253 xuaát gia haønh ñaïo cho ñeán ñoái vôùi nhaø cuûa cha meï maø cuõng hoaøn toaøn khoâng ñeán xin. Khi aáy, oâng cha noùi vôùi Laïi-tra-baø-la:

238. Taêng kyø 6: Tyø-kheo teân Baït-cöø . 239. Ñeå baûn in thöøa maáy chöõ: Tyø-kheo baùo ngoân Â. 240. Laïi-tra-baø-la , töùc Laïi-tra-hoaø-la trong Trung A-haøm 31, con nhaø phuù hoä ôû Xaù-veä, ñieån hình cho tín taâm baát ñoäng cuûa thanh nieân con nhaø giaøu coù, quyeát taâm xuaát gia (T1, tr.623a). Cf. Pali, Ratthapāla-sutta, M.ii.54ff.

- Con bieát chaêng, ta töï nghieäm xeùt, ít coù ngöôøi khoâng ñeán nhaø cha xin. Con laø con cuûa cha, taïi sao khoâng ñeán nhaø cha ñeå xin? - Khi aáy, Laïi-tra-baø-la noùi keä cho cha nghe: Caàu nhieàu, ngöôøi khoâng öa. Caàu khoâng ñöôïc, sinh oaùn. Cho neân con khoâng xin, Sôï sanh theâm bôùt vaäy. - Tyø-kheo neân bieát, Laïi-tra-baø-la, ñoái vôùi nhaø cuûa cha mình coøn khoâng ñeán xin, huoáng laø caùc Tyø-kheo, ñoái vôùi nhaø cö só, laïi ñeán khaát caàu ñoøi hoûi nhieàu, khieán cho hoï khoâng öa. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch caùc Tyø-kheo khaát caàu phi thôøi, khaát caàu khoâng bieát chaùn, khaát caàu baát chaùnh. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän khen ngôïi söï khaát caàu ñuùng thôøi, khaát caàu moät caùch vöøa phaûi, khaát caàu chaân chaùnh; roài baûo caùc Tyø-kheo: - Tyø-kheo Khoaùng daõ laø ngöôøi ngu si, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø keû phaïm giôùi naày ban ñaàu. Töø nay veà sau, Ta vì caùc Tyø-kheo keát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi neân noùi nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, töï khaát caàu ñeå caát thaát, khoâng coù thí chuû, töï laøm cho mình, caàn phaûi laøm ñuùng löôïng. Trong ñaây ñuùng löôïng laø daøi möôøi hai gang tay Phaät, beân trong roäng baûy gang tay phaät. Phaûi môøi caùc Tyø- kheo ñeán chæ ñònh nôi choán. Caùc Tyø- kheo aáy caàn chæ ñònh nôi choán, laø nôi khoâng coù nguy hieåm, nôi khoâng bò bít loái. Neáu Tyø-kheo, nôi coù nguy hieåm, nôi bò bít loái, töï khaát caàu ñeå caát thaát, khoâng coù thí chuû, töï laøm cho mình, khoâng môøi caùc Tyø-kheo ñeán ñeå chæ ñònh nôi choán, hoaëc laøm quaù löôïng ñònh, Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Töï khaát caàu: Vò kia khaát caàu yeâu saùch choã naøy choã kia. Thaát:254 Töùc laø phoøng. Khoâng coù chuû:255 Khoâng coù moät ngöôøi, hai ngöôøi, hay nhieàu ngöôøi ñöùng ra caát. Töï laøm cho mình:256 Töï mình tìm caàu, töï mình laøm laáy. 241. Nguyeân Haùn: oác Ù, nhaø. Nguõ phaàn2 (T22, tr.14a20): Phoøng , maø beân trong coù theå ñi, ñöùng, naèm, ngoài. Thaäp tuïng: Xaù, ù, nhaø aám, nhaø maùt, ñieän ñöôøng, laàu gaùc, v.v... Pali (Vin. iii. 149): Kuni, tuùp leàu, hay choøi tranh. 242. Nguõ phaàn 2: Khoâng coù chuû, nghóa laø khoâng coù ñaøn-vieät (thí chuû). 243. Töï vò kyõ . Nguõ phaàn 2: Vò thaân , laøm cho mình, khoâng phaûi cho ngöôøi khaùc, hay

Ñuùng löôïng: Daøi möôøi hai gang tay Phaät, beân trong roäng baûy gang tay Phaät.257 Choã nguy hieåm:258 Laø choã coù hoå lang, sö töû, caùc thuù döõ, cho ñeán loaøi kieán. Neáu Tyø-kheo khoâng bò caùc loaøi truøng kieán hay caùc loaøi thuù gaây naõo haïi, thì neân doïn khu ñaát cho baèng phaúng; hoaëc coù goác caây, ñaù, gai goác, thì haõy sai ngöôøi ñaøo boû. Hoaëc coù hang, haàm, möông, raõnh, ao,

ngoøi, thì haõy cho ngöôøi laáp ñi. Hoaëc sôï nöôùc ngaäp, haõy laøm ñeâ ñeå chaén. Hoaëc choã ñaát coù ngöôøi noùi laø cuûa hoï, thì neân cuøng xöû ñoaùn, chôù ñeå ngöôøi khaùc tranh caõi. Ñoù goïi laø choã nguy hieåm. Choã bò bít loái:259 Nghóa laø nôi khoâng ñuû cho chieác xe chôû coû260 quay ñaàu ñeå tôùi lui, nhö vaäy goïi laø choã bò bít loái. Tyø-kheo naøy xem coi, nôi khoâng coù nguy hieåm, khoâng bò bít loái roài, ñeán trong Taêng côûi boû giaøy deùp, troáng vai beân höõu, quyø goái beân höõu chaám ñaát, chaép tay taùc baïch:261 Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Toâi Tyø-kheo teân laø..., töï khaát caàu ñeå caát thaát, khoâng coù thí chuû, töï laøm cho mình. Nay toâi ñeán trong Taêng caàu xin bieát cho ñoù laø choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Baïch nhö vaäy ba laàn. Baáy giôø, chuùng Taêng neân quan saùt Tyø-kheo naày coù theå tin caäy ñöôïc khoâng? Neáu coù theå tin caäy thì neân cho pheùp caát. Neáu khoâng theå tin caäy thì taát caû chuùng taêng neân ñeán nôi ñoù ñeå xem xeùt. Neáu chuùng Taêng khoâng theå ñi thì neân sai vò Taêng naøo262 coù theå tin caäy ñeán ñoù ñeå quan saùt. Neáu nôi ñoù coù nguy hieåm, bò bít loái thì khoâng neân cho. Neáu khoâng coù laøm cho Taêng. 244. Taêng kyø 6 (T22n1425, tr.277c25): Tröôøng (daøi), töùc chieàu doïc; quaûng (roäng), töùc chieàu ngang. Tu-giaø-ñaø chích thuû , gang tay Phaät (Thieän Theä), baèng 2 thöôùc 4 taác. Caên baûn: Gang tay Phaät gaáp ba ngöôøi thöôøng. 12 gang tay ngöôøi thöôøng coù 18 khuyûu. Pali: Vi- datthati = Skt. vitasti = 12 loùng tay, khoaûng 9 inch. 245. Naïn xöù ; Nguõ phaàn: Choã ngaõ tö ñöôøng nhieàu ngöôøi tuï taäp; choã daâm nöõ, chôï buùa... Pali: Sārambha, choã coù nguy hieåm. 246. Phöông xöù ; Thaäp tuïng 3 (T23n1435, tr.20c18): Ñaát chung quanh tuùp leàu aáy trong phaïm vi moät taàm maø laø ñaát coù thaùp, ñaát cuûa quan, cuûa cö syõ, ngoaïi ñaïo, truù xöù ni; coù ñaù lôùn, soâng suoái, haàm hoá v.v... goïi laø phöông xöù. Taêng kyø 6 (T22, tr.278b9): Phi phöông xöù, thaát coù beân phía, moãi beân ñuû choã cho caùi thang 12 naác Ù maø khoaûng caùch giöõa 2 naác laø 1 khuyûu. Nguõ phaàn 2 (T22, tr.14a29): Höõu haønh xöù , choã coù loái ñi. Caên baûn12: Höõu tranh caïnh , ñaát coù tranh chaáp, gaàn ñoù coù quan sôû, coù nhaø tröôûng giaû, nhaø ngoaïi ñaïo, chuøa ni... Pali: aparikkammana, choã khoâng coù loái ñi. 247. Thaûo xa ; Pali: yuttena sakanena, xe taûi coù boø keùo. 248. Taêng kyø 2: Tröôùc laøm caàu thænh yeát-ma, töùc ñeà nghò Taêng hoïp ñeå giaûi quyeát ñeà nghò cuûa Tyø-kheo höõu söï. Sau ñoù môùi xin khaát caàu yeát-ma, neâu ñeà nghò Taêng giaùm saùt vieäc caát thaát hôïp phaùp. 249. Taêng kyø 2: yeát-ma Taêng sai, cöû Tyø-kheo ñaïi dieän, toái ña 3 ngöôøi. Töù phaàn vaø Nguõ phaàn, khoâng coù vaên yeát-ma Taêng sai.

nguy hieåm maø bò bít loái thì cuõng khoâng neân cho. Nôi coù nguy hieåm maø khoâng bò bít loái cuõng khoâng cho. Choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái môùi cho. Nôi choán ñaõ oån ñònh nhö vaäy roài, trong chuùng sai moät ngöôøi coù khaû naêng taùc yeát-ma. Vò aáy coù theå laø thöôïng toïa, thöù toïa, hoaëc tuïng luaät hay khoâng tuïng luaät, neân taùc baïch: Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Tyø-kheo naøy teân laø..., töï khaát caàu ñeå caát thaát, töï caát khoâng coù thí chuû. Nay ñeán tröôùc chuùng Taêng xin chæ ñònh nôi choán laø nôi khoâng nguy hieåm, khoâng bò

bít loái. Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän, chæ ñònh nôi choán khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái cho Tyø-kheo naøy. Ñaây laø lôøi taùc baïch. Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Tyø-kheo naøy teân laø..., töï khaát caàu ñeå caát thaát, töï caát cho mình, khoâng coù thí chuû. Nay, Tyø-kheo naøy ñeán tröôùc Taêng xin chæ ñònh nôi choán263 laø nôi khoâng coù nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Nay, Taêng chæ ñònh nôi choán cho Tyø-kheo teân laø..., nôi khoâng coù nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän, Taêng nay chæ ñònh nôi choán cho Tyø-kheo teân laø..., nôi khoâng coù nguy hieåm, khoâng bò bít loái, thì im laëng. Ai khoâng chaáp nhaän, xin noùi. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán cho Tyø-kheo teân laø..., nôi khoâng coù nguy hieåm, khoâng bò bít loái, vì im laëng. Vieäc naày toâi ghi nhaän nhö vaäy. D. PHAÏM TÖÔÙNG Vò Tyø-kheo caát phoøng neân bieát, töø khi khôûi coâng ñaët ñaù, ñaép ñaát, hay vaét buøn, cho ñeán khi treùt buøn sau cuøng, hoaøn thaønh toaøn boä, maø khoâng ñöôïc Taêng chæ ñònh nôi choán, laøm quaù löôïng, nôi nguy hieåm, bò bít loái: Phaïm hai Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, caát quaù löôïng, nôi coù nguy hieåm, nhöng khoâng bò bít loái: Hai Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, caát quaù löôïng, tuy nôi khoâng nguy hieåm, nhöng bò bít loái: Moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, tuy khoâng caát quaù löôïng, nhöng caát nôi nguy hieåm, bò bít loái: Moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, khoâng caát quaù löôïng, nôi nguy hieåm, khoâng bò bít loái, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, khoâng caát quaù löôïng, nôi khoâng nguy hieåm nhöng bò bít loái, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät- kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, nhöng caát quaù löôïng, nôi coù nguy hieåm, bò bít loái: Moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la.

250. Haùn: Döõ xöû phaân ; Pali: Kunivatthudesana, chæ ñònh choã coù theå caát thaát.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1083

Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, nhöng caát quaù löôïng, tuy caát nôi coù nguy hieåm nhöng khoâng bò bít loái: Moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät- kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, nhöng caát quaù löôïng; nôi khoâng nguy hieåm, nhöng bò bít loái: Moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät-kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, khoâng caát quaù löôïng, nôi coù nguy hieåm nhöng khoâng bò bít loái: Moät Ñoät-kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, khoâng caát quaù löôïng, nôi khoâng nguy hieåm, nhöng bò bít loái: Moät Ñoät-kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, nhöng caát quaù löôïng, nôi khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái: Moät Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Taêng Tyø-kheo khoâng chæ ñònh nôi choán, caát quaù löôïng, nôi coù nguy hieåm, bò bít loái, töï caát thaát, hoaøn thaønh, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la; caát maø khoâng thaønh, phaïm hai Thaâu-lan-giaù, hai Ñoät- kieát-la. Neáu sai baûo ngöôøi khaùc caát, thaønh thì phaïm

hai Taêng-giaø-baø-thi- sa, hai Ñoät-kieát-la;264 khoâng thaønh thì phaïm hai Thaâu-lan-giaù, hai Ñoät- kieát-la. Neáu vì ngöôøi khaùc caát thaát, maø thaønh thì phaïm hai Thaâu-lan-giaù, hai Ñoät-kieát-la; khoâng thaønh, phaïm boán Ñoät-kieát-la. Neáu khi caát thaát maø duøng daây ño ñaát ñuùng löôïng, nhöng ngöôøi caát quaù löôïng, thì ngöôøi caát phaïm. Neáu Tyø-kheo sai ngöôøi ñaët daây möïc ñeå caát, ngöôøi nhaän lôøi sai baûo noùi: Caát nhö phaùp, maø caát quaù löôïng thì ngöôøi nhaän lôøi aáy phaïm. Neáu ngöôøi aáy laïi sai baûo ngöôøi khaùc coi theo daây möïc vaø ñöôïc laøm nhö phaùp, khoâng baùo trôû laïi maø caát thì phaïm. Neáu sai ngöôøi ñaët daây möïc maø caát töùc laø caát nhö phaùp; ngöôøi daïy khoâng hoûi coù neân nhö phaùp caát khoâng? Ngöôøi daïy phaïm. Neáu Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, coù yù töôûng khoâng chæ ñònh nôi choán, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, nghi, Thaâu-lan-giaù. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, coù yù töôûng Taêng chæ ñònh nôi choán, Thaâu-lan-giaù. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, coù yù töôûng Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, Thaâu-lan-giaù. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, coù nghi, Thaâu-lan-giaù. Caát quaù löôïng cuõng nhö vaäy. Neáu coù nguy hieåm, töôûng coù nguy hieåm, Ñoät-kieát-la. Coù nguy hieåm, nghi, Ñoät-kieát-la. Coù nguy hieåm, töôûng khoâng nguy hieåm, Ñoät- kieát-la. Khoâng nguy hieåm, töôûng coù nguy hieåm, Ñoät-kieát-la. Khoâng nguy hieåm, nghi, Ñoät-kieát-la. Nôi bò bít loái cuõng nhö vaäy.

251. Pali, Vin.iii.153: Tyø-kheo sai baûo ngöôøi caát thaát, choã khoâng ñöôïc Taêng chæ ñònh, choã coù nguy hieåm, khoâng coù loái ñi, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1084

Tyø-kheo-ni, Thaâu-lan-giaù. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni thì Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Caát ñuùng löôïng, caát giaûm löôïng, Taêng chæ ñònh nôi choán, nôi khoâng nguy hieåm, nôi khoâng bò bít loái, ño nhö phaùp. Hoaëc vì Taêng maø caát, vì Phaät maø caát, caát laøm giaûng ñöôøng, am baèng coû, am baèng laù, hoaëc caát thaát nhoû ñuû ôû dung thaân, hoaëc caát cho nhieàu ngöôøi ôû, ñoù goïi laø khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. VII. CAÁT CHUØA LÔÙN265 A. DUYEÂN KHÔÛI Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû trong vöôøn Cöø-sö-la,266 taïi nöôùc Caâu- thieåm-di.267 Khi aáy, vua Öu-ñieàn268 noùi cuøng Toân giaû Xieån-ñaø,269 laø baïn tri thöùc thaân höõu: - Toâi muoán laøm cho ngaøi moät caùi nhaø. Ngaøi muoán caùi nhaø ñoù ñeïp nhö theá naøo cuõng ñöôïc. Ñòa ñieåm naøo toát coù theå xaây caát phoøng xaù, cuõng tuøy yù ngaøi choïn. Toân giaû traû lôøi: - Toát ñeïp thay! Baáy giôø, gaàn thaønh Caâu-thieåm-di coù caây thaàn laø Ni-caâu-luaät.270 Nhieàu ngöôøi qua laïi, cuõng nhö voi ngöïa xe coä thöôøng nghæ maùt döôùi goác caây ñoù. Toân giaû Xieån-ñaø ñeán chaët caây kia ñeå caát nhaø lôùn. Caùc cö só thaáy vaäy, ñeàu cheâ traùch: Sa-moân Thích töû khoâng coù taøm quyù, ñoaïn maïng chuùng sanh. Beân ngoaøi töï xöng raèng ta bieát Chaùnh phaùp. Nhö vaäy laøm gì coù Chaùnh phaùp. Caây ñaïi thoï toát ñeïp nhö vaäy, nhieàu ngöôøi

tôùi lui, voi, ngöïa, xe coä thöôøng nghæ maùt döôùi goác caây ñoù, maø laïi ñeán chaët ñeå laøm nhaø lôùn. Luùc aáy, trong soá caùc Tyø-kheo nghe ñöôïc, coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù, hieàm traùch Xieån-ñaø: Caây ñaïi thoï toát nhö vaäy, nhieàu ngöôøi tôùi lui, voi ngöïa xe coä thöôøng ñeán nghæ maùt döôùi goác caây, sao laïi ñeán chaët ñeå laøm nhaø lôùn?

252. Caên baûn 12 (T23n1442, tr.689a24): Taïo ñaïi töï . Taêng kyø: Ñaïi phoøng xaù . Pali, Vin. iii. 155: Vihārakāra, laøm tinh xaù. 253. Cuø-sö-la . Pali: Ghositārāma. 254. Caâu-thieåm-di ; Nguõ phaàn3: Caâu-xaù-di . Caên baûn 12: Kieàu-thieåm-tì 255. Öu-ñieàn . Taêng kyø 6: Coù thí chuû teân A-baït-tra ¸. Pali khoâng ñeà caäp teân vua. Theo caùc taøi lieäu Pali, thôøi Phaät, vua nöôùc Kosambī laø Parantapa; ngöôøi keá vò laø Udena. 256. Xieån-ñaø Ù. Thaäp tuïng: Xieån-na . Pali: Channa. 257. Ni-caâu-luaät thaàn thoï . Pali: Cetiya-rukkham, caây coù mieáu thaàn.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1085

Caùc Tyø-kheo quôû traùch roài, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naày trình leân Ñöùc Phaät, moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân duøng nhaân duyeân naày taäp hôïp caùc Tyø-kheo. Ngaøi bieát maø vaãn coá yù hoûi Xieån-ñaø: - Coù thaät ngöôi ñaõ laøm söï vieäc nhö vaäy chaêng? Xieån-ñaø thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, söï vieäc ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân quôû traùch: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch roài baûo caùc Tyø- kheo: - Keû ngu si naøy, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, muoán caát chuøa lôùn, coù thí chuû laøm cho mình, caàn phaûi môøi caùc Tyø-kheo khaùc ñeán chæ ñònh nôi choán. Caùc Tyø- kheo aáy caàn chæ ñònh nôi choán, laø nôi khoâng coù nguy hieåm, nôi khoâng bò bít loái. Neáu Tyø-kheo, nôi coù nguy hieåm, nôi bò bít loái, caát chuøa lôùn, coù thí chuû laøm cho mình, khoâng môøi caùc Tyø-kheo ñeán ñeå chæ ñònh nôi choán, Taêng-giaø- baø-thi-sa. C. THÍCH TÖØ Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Lôùn: Duøng nhieàu tieàn cuûa vaø vaät lieäu.271 Coù chuû: Hoaëc moät, hai hoaëc soá ñoâng ngöôøi. Laøm cho mình: Vì thaân mình maø laøm. Choã nguy hieåm: Laø choã coù hoå lang, sö töû, caùc thuù döõ, cho ñeán loaøi kieán. Neáu Tyø-kheo khoâng bò caùc loaøi truøng kieán hay caùc loaøi thuù gaây naõo haïi, thì neân doïn khu ñaát cho baúng phaúng; hoaëc coù goác caây, ñaù, gai goác, thì haõy sai ngöôøi ñaøo boû. Hoaëc coù hang, haàm, möông, raõnh, ao, ngoøi, thì haõy cho ngöôøi laáp ñi. Hoaëc sôï nöôùc ngaäp, haõy laøm ñeâ ñeå chaén. Hoaëc choã ñaát coù ngöôøi noùi laø cuûa hoï, thì neân cuøng xöû ñoaùn, chôù ñeå

258. Pali, Vin. iii. 156: Mahallako nāma vihāro sassāmiko vuccati, tinh xaù coù thí chuû laøm cho ñöôïc xem laø lôùn.

ngöôøi khaùc tranh caõi. Ñoù goïi laø choã khoâng bò nguy hieåm. Choã bò bít loái: Nghóa laø nôi khoâng ñuû cho chieác xe chôû coû272 quay ñaàu ñeå tôùi lui, nhö vaäy goïi laø choã bò bít loái. Tyø-kheo naøy xem coi, nôi khoâng coù nguy hieåm, khoâng bò bít loái roài, ñeán trong Taêng côûi boû giaøy deùp, troáng vai beân höõu, quyø goái beân höõu chaám ñaát, chaép tay taùc baïch: Ñaïi ñöùc taêng xin laéng nghe! Toâi Tyø-kheo teân laø..., muoán caát chuøa lôùn, coù thí chuû laøm cho mình, nay ñeán tröôùc Taêng, xin chæ ñònh cho choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Laàn thöù hai, laàn thöù ba cuõng thöa nhö vaäy. Baáy giôø, chuùng taêng neân quan saùt Tyø-kheo naày coù theå tin caäy ñöôïc khoâng? Coù trí tueä khoâng? Neáu coù theå tin caäy, coù trí tueä, thì neân taùc yeát-ma cho pheùp caát. Neáu khoâng theå tin caäy, khoâng coù trí tueä, thì neân cöû moät soá Tyø-kheo, hoaëc sai Tyø-kheo coù trí tueä, ñaùng tin caäy, ñeán nôi ñoù ñeå xem xeùt. Neáu nôi ñoù coù nguy hieåm, bò bít loái thì khoâng neân cho. Neáu khoâng coù nguy hieåm maø bò bít loái thì cuõng khoâng neân cho. Nôi coù nguy hieåm maø khoâng bò bít loái cuõng khoâng cho. Choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái môùi cho. Nôi choán ñaõ oån ñònh nhö vaäy roài, trong chuùng sai moät ngöôøi coù khaû naêng nhö ñaõ noùi taùc yeát-ma. Neân taùc baïch: Ñaïi ñöùc taêng xin laéng nghe! Tyø-kheo naày teân laø..., muoán caát chuøa lôùn, coù thí chuû laøm cho mình, nay ñeán tröôùc Taêng xin chæ ñònh nôi khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän chæ ñònh cho Tyø-kheo teân laø..., choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Ñaây laø lôøi taùc baïch: Ñaïi ñöùc taêng xin laéng nghe! Tyø-kheo teân laø..., muoán caát chuøa lôùn, coù thí chuû laøm cho mình, nay ñeán Taêng xin chæ ñònh choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Nay Taêng trao cho Tyø-kheo teân laø..., yeát-ma chæ ñònh choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái. Chö ñaïi ñöùc naøo chaáp thuaän Taêng trao cho Tyø-kheo teân laø..., yeát-ma chæ ñònh choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái thì im laëng; ai khoâng ñoàng yù xin noùi. Taêng ñaõ thuaän cho Tyø-kheo teân laø..., yeát-ma chæ ñònh choã khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái roài, neân im laëng. Vieäc aáy ghi nhaän nhö vaäy. D. PHAÏM TÖÔÙNG Vò Tyø-kheo caát phoøng neân bieát, töø khi khôûi coâng ñaët ñaù, ñaép ñaát, hay vaét buøn, cho ñeán khi treùt buøn sau cuøng, hoaøn thaønh toaøn boä, maø khoâng ñöôïc Taêng chæ ñònh nôi choán, nôi nguy hieåm, bò bít loái, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la.

259. Thaûo xa ; Pali: yuttena sakanena, xe taûi coù boø keùo.

Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, choã coù nguy hieåm nhöng khoâng bò bít loái, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ nôi choán maø caát nôi khoâng nguy hieåm nhöng bò bít loái, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, moät Ñoät-kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán maø caát nôi coù nguy hieåm, bò bít loái, phaïm hai Ñoät-kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán maø caát nôi coù nguy hieåm, nhöng khoâng bò bít loái, phaïm moät Ñoät-kieát-la. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi

choán, maø caát nôi khoâng nguy hieåm nhöng bò bít loái, phaïm moät Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, nhöng caát nôi khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo, Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, nôi coù nguy hieåm, bò bít loái, caát phoøng lôùn, coù thí chuû caát cho mình, caát xong, phaïm moät Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la; caát khoâng thaønh, phaïm moät Thaâu- lan-giaù, hai Ñoät-kieát-la. Neáu sai baûo ngöôøi caát thì phaïm moät Taêng-giaø- baø-thi-sa, hai Ñoät-kieát-la; khoâng thaønh phaïm moät Thaâu-lan-giaù, hai Ñoät-kieát-la. Vì ngöôøi khaùc khôûi coâng xaây caát nhaø maø hoaøn thaønh thì phaïm moät Thaâu-lan-giaù, hai Ñoät-kieát-la; caát maø khoâng thaønh phaïm ba Ñoät-kieát-la. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, coù yù töôûng khoâng chæ ñònh nôi choán, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, sanh nghi, phaïm Thaâu-lan-giaù. Taêng khoâng chæ ñònh nôi choán, coù yù töôûng laø chæ ñònh nôi choán, phaïm Thaâu-lan-giaù. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, töôûng khoâng chæ ñònh nôi choán, phaïm Thaâu-lan-giaù. Taêng ñaõ chæ ñònh nôi choán, sanh nghi, phaïm Thaâu-lan- giaù. Coù nguy hieåm, töôûng coù nguy hieåm; bò bít loái, töôûng coù bò bít loái, ñeàu cuõng duøng naêm caâu nhö vaäy. Tyø-kheo-ni, Thaâu-lan-giaù. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni phaïm Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Taêng chæ ñònh nôi choán, caát nôi khoâng nguy hieåm, khoâng bò bít loái, vì Taêng, vì Phaät ñoà, giaûng ñöôøng, am baèng tranh, am baèng laù, caùi thaát nhoû ñuû dung thaân, vì nhieàu ngöôøi xaây caát thaát thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. VIII. VOÂ CAÊN BAÙNG A. DUYEÂN KHÔÛI

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1088

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi thaønh La-duyeät- kyø. Baáy giôø, coù Toân giaû Ñaïp-baø-ma-la Töû273 ñaéc A-la-haùn, ñang thieàn toïa tö duy taïi choã thanh vaéng, taâm töï nghó: Thaân naøy khoâng beàn chaéc. Nay ta neân duøng phöông tieän naøo ñeå tìm caàu söï beàn chaéc? Toân giaû laïi nghó: Nay ta neân taän löïc cuùng döôøng baèng caùch phaân phoái ngoïa cuï trong Taêng vaø theo thöù lôùp môøi Taêng ñi phoù trai chaêng? Khi aáy, vaøo buoåi xeá chieàu, Ñaïp-baø-ma-la Töû rôøi khoûi choã thieàn tònh, söûa laïi y phuïc, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, baïch Ñöùc Theá Toân: - Vöøa roài, khi ñang thieàn toïa tö duy taïi choã thanh vaéng, con töï nghó: “Thaân naøy khoâng beàn chaéc. Nay ta neân duøng phöông tieän naøo ñeå tìm caàu söï beàn chaéc? Ta coù neân taän löïc cuùng döôøng baèng caùch phaân phoái ngoïa cuï trong Taêng vaø theo thöù lôùp môøi Taêng ñi phoù trai chaêng?” Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: - Neân sai Ñaïp-baø-ma-la Töû laøm ngöôøi phaân phoái ngoïa cuï cho Taêng, vaø theo thöù töï môøi Taêng ñi thoï thöïc. Baïch nhò yeát-ma, trong chuùng neân sai ngöôøi coù khaû naêng nhö ñaõ noùi, taùc baïch nhö vaày: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe, neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän sai Ñaïp-baø-ma-la Töû phaân phoái ngoïa cuï cho Taêng, vaø theo thöù töï môøi Taêng ñi phoù trai. Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc taêng xin laéng nghe, nay Taêng sai Ñaïp-baø-ma-la Töû phaân

phoái ngoaï cuï cho Taêng, vaø theo thöù töï môøi Taêng ñi thoï thöïc. Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän Taêng sai Ñaïp-baø-ma-la Töû phaân phoái ngoïa cuï cho Taêng, vaø theo thöù töï môøi Taêng ñi phoù trai, thì im laëng; ai khoâng ñoàng yù xin noùi. - Taêng ñaõ chaáp thuaän sai Ñaïp-baø-ma-la Töû phaân phoái ngoïa cuï cho Taêng, vaø theo thöù töï môøi Taêng ñi phoù trai roài, neân im laëng. Vieäc naày toâi ghi nhaän nhö vaäy. Luùc aáy, Ñaïp-baø-ma-la Töû lieàn vì Taêng phaân phoái ngoïa cuï. Nhöõng vò cuøng yù höôùng thì thaønh coäng ñoàng:274 A-luyeän-nhaõ coäng ñoàng vôùi A- luyeän-nhaõ, khaát thöïc275 coäng ñoàng vôùi khaát thöïc, naïp y coäng ñoàng vôùi

260. Ñaïp-baø-ma-la Töû Ù; Nguõ phaàn 3, Ñaø-baø Löïc Syõ Töû ; Taêng-kyø, Ñaø- phieâu Ma-la Töû Ù; Thaäp tuïng 4, Ñaø-phieâu Löïc Syõ Töû Ù; Caên baûn 13, Thaät Löïc Töû Ù. Pali: Dabba Mallaputta. 261. Ñoàng yù (Tyø-kheo) . Pali (Vin. iii. 159): Sabhāgānān bhikkhūnam, nhöõng Tyø-kheo chung trong moät nhoùm. 262. Tyø-kheo chæ haønh khaát thöïc, khoâng nhaän thí chuû môøi: Moät haïnh ñaàu ñaø.

naïp y,276 khoâng laøm phaùp dö thöïc coäng ñoàng vôùi khoâng laøm phaùp dö thöïc,277 nhaát toïa thöïc coäng ñoàng vôùi nhaát toïa thöïc, aên moät vaét coäng ñoàng vôùi aên moät vaét, ngoài nôi goø maû coäng ñoàng vôùi ngoài nôi goø maû, ngoài nôi choã troáng coäng ñoàng vôùi ngoài nôi choã troáng, ngoài döôùi boùng caây coäng ñoàng vôùi ngoài döôùi boùng caây, thöôøng ngoài coäng ñoàng vôùi thöôøng ngoài, tuøy toïa coäng ñoàng vôùi tuøy toïa, ba y coäng ñoàng vôùi ba y, boái-naëc278 coäng ñoàng vôùi boái-naëc, ña vaên coäng ñoàng vôùi ña vaên, phaùp sö coäng ñoàng vôùi phaùp sö, trì luaät coäng ñoàng vôùi trì luaät, toïa thieàn coäng ñoàng vôùi toïa thieàn. Baáy giôø, nôi La-duyeät-kyø coù Tyø-kheo khaùch ñeán, Ñaïp-baø-ma-la Töû lieàn theo thöù töï thích hôïp phaân phoái ngoïa cuï. Khi aáy coù moät tröôûng laõo Tyø-kheo, xaåm chieàu, leân nuùi Kyø-xaø-quaät. Toân giaû Ñaïp-baø-ma-la Töû töø nôi tay phaùt ra aùnh saùng ñeå phaân phoái ngoïa cuï. Toân giaû noùi: - Ñaây laø phoøng. Ñaây laø giöôøng daây. Ñaây laø giöôøng caây. Ñaây laø neäm lôùn, neäm nhoû. Ñaây laø goái naèm. Ñaây laø ñoà traûi ñaát. Ñaây laø oáng nhoå. Ñaây laø ñoà ñöïng nöôùc tieåu. Ñaây laø nôi ñaïi tieän. Ñaây laø tònh ñòa. Ñaây laø baát tònh ñòa. Ñöùc Theá Toân khen ngôïi: - Trong haøng ñeä töû cuûa ta, ngöôøi phaân phoái ngoïa cuï cho Taêng, Ñaïp-baø-ma-la Töû laø ñeä nhaát. Khi aáy, coù Tyø-kheo Töø Ñòa279 ñeán thaønh La-duyeät. Ñaïp-baø-ma-la Töû phaân phoái ngoïa cuï cho Tyø-kheo khaùch, tuøy theo thöù baäc thích hôïp, keå töø haøng Thöôïng toïa. Tyø-kheo Töø Ñòa kia laø baäc haï toïa ôû trong chuùng, neân nhaän ñöôïc phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. Töø Ñòa beøn noåi saân nhueá, noùi: “Ñaïp-baø-ma-la Töû thieân vò, öa thích ngöôøi naøo thì phaân phoái phoøng toát, ngoïa cuï toát. Ngöôøi naøo khoâng öa thích thì trao phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. Taïi sao chuùng taêng laïi sai ngöôøi coù söï thieân vò nhö vaäy maø phaân phoái ngoïa cuï cuûa Taêng?” Saùng hoâm sau, Ñaïp-baø-ma-la Töû, môøi chö Taêng theo thöù töï ñi phoù trai. Khi aáy,

trong thaønh La-duyeät, coù moät ñaøn-vieät thöôøng moãi naêm laïi

263. Chæ Tyø-kheo trì y phaùp taûo: Moät haïnh ñaàu ñaø. 264. Nghóa laø, Tyø-kheo aên xong roài, khoâng aên theâm nöõa, duø aên chöa ñuû no. 265. Boái naëc ; xem ch.ii, cht.39 266. Töø Ñòa , theo vaên, hình nhö moät ngöôøi. Nhöng khi duøng caùc ñaïi töø, vaên Haùn dòch noùi ngaõ ñaúng hay nhöõ ñaúng . Nhö vaäy, Töø Ñòa khoâng chæ moät Tyø-kheo, maø chæ moät nhoùm Tyø-kheo. Nguõ phaàn 3: Töø Ñòa huynh ñeä , nghóa laø hai ngöôøi. Taêng kyø 7: Nhoùm saùu Tyø-kheo. Thaâp tuïng 4: Di-ña-la-phuø-ma , moät ngöôøi. Caên baûn 13: Hai Tyø-kheo Thieän Höõu vaø Ñaïi Ñòa . Pali: Mettiyabhummajakā bhikkhū, caùc Tyø-kheo ñoàng boïn cuûa Mettiya vaø Bhummaka, trong nhoùm saùu Tyø-kheo.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1090

theát moät böõa côm ngon ñeå cuùng döôøng Taêng. Töø Ñòa Tyø-kheo hoâm aáy ñeán phieân ñöôïc môøi ñeán ñoù. Nhaø ñaøn-vieät kia nghe Töø Ñòa Tyø-kheo seõ ñeán thoï thöïc theo thöù töï. Hoï beøn traûi phu cuï teä xaáu ngoaøi ngoõ ñeå ñoùn, toïa cuï vaø thöùc aên cuõng toài teä duøng ñeå thieát ñaõi. Tyø-kheo Töø Ñòa nhaän ñöôïc thöùc aên xaáu nhö vaäy laïi caøng saân nhueá, noùi: - Ñaïp-baø-ma-la Töû thieân vò, öa thích ngöôøi naøo thì phaân phoái phoøng toát, ngoïa cuï toát. Ngöôøi naøo khoâng öa thích thì trao phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. OÂng khoâng öa chuùng toâi neân trao cho toâi phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. Saùng hoâm nay vì khoâng thích chuùng toâi neân laïi môøi chuùng toâi ñeán thoï thöùc aên toài. Taïi sao chuùng taêng laïi sai Tyø-kheo coù thieân vò nhö vaäy laø ngöôøi vì Taêng phaân phoái ngoïa cuï vaø môøi Taêng ñi phoù trai? Baáy giôø, trong thaønh La-duyeät, coù moät Tyø-kheo-ni teân laø Töø,280 em gaùi cuûa Tyø-kheo Töø Ñòa, nghe Tyø-kheo Töø Ñòa ñeán thaønh La-duyeät, lieàn ñeán choã Tyø-kheo thaêm hoûi: - Ñi ñöôøng xa coù meät nhoïc khoâng? Coù vaát vaû laém khoâng? Vôùi nhöõng lôøi thaêm hoûi toát ñeïp nhö vaäy, maø Tyø-kheo Töø Ñòa laøm thanh khoâng traû lôøi. Coâ Tyø-kheo-ni hoûi: - Thöa Ñaïi ñöùc! Em coù loãi gì maø Ñaïi ñöùc khoâng ñaùp? Tyø-kheo Töø Ñòa noùi: - Caàn gì noùi chuyeän vôùi coâ? Toâi ñang bò Ñaïp-baø-ma-la Töû quaáy nhieãu, maø coâ khoâng theå trôï giuùp toâi. Coâ Tyø-kheo-ni hoûi: - Muoán em laøm nhöõng phöông tieän gì ñeå khieán Ñaïp-baø-ma-la Töû khoâng quaáy nhieãu Ñaïi ñöùc? Tyø-kheo Töø Ñòa noùi: - Coâ chôø khi naøo Phaät vaø Taêng Tyø-kheo hoïp, ñeán giöõa chuùng noùi nhö vaày: “Thöa Chö Ñaïi ñöùc! Thaät laø ñieàu khoâng thieän, khoâng thích hôïp, khoâng toát ñeïp, khoâng tuøy thuaän, ñieàu khoâng neân, khoâng hôïp thôøi! Toâi voán nöông vaøo nôi khoâng coù söï sôï seät, söï öu naõo, taïi sao ngaøy nay laïi sanh sôï seät öu naõo? Taïi sao trong nöôùc laïi sanh ra löûa? Ñaïp-baø-ma-la Töû naày ñaõ phaïm ñeán toâi.” Chuùng Taêng lieàn hoøa hôïp laøm phaùp dieät taån. Nhö vaäy, y khoâng coøn ñeán gaây quaáy nhieãu anh nöõa. Coâ Tyø-kheo-ni noùi: - Ñieàu naøy coù khoù gì? Em coù theå laøm ñöôïc. Roài thì, Tyø-kheo-ni Töø ñeán giöõa Taêng,… ñöôïc noùi nhö treân.281 Luùc aáy, Ñaïp-baø-ma-la Töû ngoài caùch Ñöùc Phaät khoâng xa. Ñöùc Theá

267. Töø . Pali: Mettiyā. 268. Heát quyeån 3.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1091

Toân bieát maø vaãn hoûi - OÂng coù nghe nhöõng gì Tyø-kheo-ni naøy noùi hay chaêng? Toân giaû thöa: - Baïch Theá Toân con coù nghe. Theá Toân bieát ñieàu ñoù. Ñöùc Theá Toân baûo: - Nay khoâng neân traû lôøi nhö vaäy. Thaät thì noùi laø thaät. Khoâng thaät thì noùi khoâng thaät. Ñaïp-baø-ma-la Töû nghe Ñöùc Theá Toân daïy nhö vaäy roài, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, baøy vai beân höõu, quyø goái phaûi xuoáng ñaát, chaáp tay baïch Phaät: - Con töø khi sanh ñeán nay chöa töøng nhôù trong moäng haønh baát tònh, huoáng laø ñoái vôùi luùc tænh maø haønh baát tònh. Ñöùc Theá Toân baûo: - Laønh thay, laønh thay, Ñaïp-baø-ma-la Töû, oâng neân noùi nhö vaäy. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: - Caùc oâng neân kieåm vaán Tyø-kheo Töø Ñòa naøy. Chôù ñeå coù söï vu khoáng baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù cho Tyø-kheo Ñaïp-baø-ma- la Töû laø ngöôøi thanh tònh naøy. Neáu vu khoáng baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù thì maéc troïng toäi. Caùc Tyø-kheo thöa: - Thaät vaäy, baïch Theá Toân. Caùc Tyø-kheo vaâng lôøi Phaät daïy, tìm ñeán choã Tyø-kheo Töø Ñòa ñeå kieåm vaán goác ngoïn: - Vieäc naøy theá naøo? Coù thaät vaäy khoâng? Chôù vu khoáng baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù. Tyø-kheo Ñaïp-baø-ma-la Töû naøy laø ngöôøi thanh tònh. Neáu vu khoáng baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù thì maéc troïng toäi. Khi Tyø-kheo Töø Ñòa bò caùc Tyø-kheo caät vaán, baùo caùo: - Toâi bieát Ñaïp-baø-ma-la Töû laø ngöôøi phaïm haïnh thanh tònh, khoâng coù vieäc laøm nhö vaäy. Nhöng toâi ñeán thaønh La-duyeät, oâng aáy vì Taêng phaân phoøng xaù, ngoïa cuï; ñaõ trao cho chuùng toâi phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. Toâi lieàn sanh taâm baát nhaãn, noùi: Ñaïp-baø-ma-la Töû coù thieân vò. Thích ai thì phaân cho phoøng toát, ngoïa cuï toát. Khoâng thích ai thì phaân cho phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. Do khoâng thích toâi neân chia cho toâi phoøng xaáu, ngoïa cuï xaáu. Roài theo thöù töï môøi thoï thöïc thì laïi môøi toâi ñeán choã coù thöùc aên dôû. Do vaäy, toâi caøng theâm oaùn haän boäi phaàn, noùi: Taïi sao Taêng laïi giao cho ngöôøi coù thieân vò nhö vaäy phaân chia phoøng, ngoïa cuï vaø phaân chia thöù töï môøi ñi thoï thöïc? Nhöng Ñaïp-baø-ma-la Töû naøy laïi ngöôøi phaïm

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1092

haïnh thanh tònh, khoâng coù vieäc laøm nhö vaäy. Trong caùc Tyø-kheo nghe, coù vò thieåu duïc tri tuùc, haønh haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù hieàm traùch Tyø-kheo Töø Ñòa: - Taïi sao oâng vu khoáng Ñaïp-baø-ma-la Töû laø ngöôøi phaïm haïnh baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù? Roài caùc Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch ñaày ñuû leân Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naày taäp hôïp caùc Tyø-kheo, duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Tyø-kheo Töø Ñòa: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Taïi sao vu khoáng ngöôøi phaïm haïnh baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù? Ñöùc Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: -

Coù hai haïng ngöôøi nhaát ñònh vaøo ñòa nguïc. Hoaëc chaúng phaûi phaïm haïnh maø töï xöng laø phaïm haïnh; hoaëc vu khoáng ngöôøi chaân phaïm haïnh baèng toäi phi phaïm haïnh khoâng caên cöù. Hai haïng ngöôøi naày moät maïch vaøo thaúng ñòa nguïc. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Tyø-kheo Töø Ñòa roài baûo caùc Tyø-kheo: - Tyø-kheo Töø Ñòa naøy laø keû ngu si, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, vì giaän hôøn aáp uû, ñoái vôùi Tyø-kheo khoâng phaûi Ba-la- di, maø vu khoáng baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù, muoán huûy hoaïi ñôøi soáng thanh tònh cuûa vò aáy. Veà sau, duø bò caät vaán hay khoâng bò caät vaán, söï vieäc aáy ñöôïc bieát laø khoâng caên cöù, Tyø-kheo naøy noùi: “Toâi vì thuø haän neân noùi nhö vaäy.” Tyø-kheo noùi nhö vaäy, Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Saân nhueá: Coù möôøi aùc phaùp laøm nhaân duyeân cho neân saân. Trong möôøi phaùp, moãi moät phaùp ñeàu laøm phaùt sinh saân. Caên cöù: Coù ba caên. Caên cöù do thaáy, caên cöù do nghe, caên cöù do nghi. - Caên cöù do thaáy: Thaät thaáy phaïm phaïm haïnh; thaáy troäm naêm tieàn hay hôn naêm tieàn; thaáy ñoaïn maïng ngöôøi. Neáu ngöôøi khaùc thaáy maø

mình nghe töø hoï thì goïi laø caên cöù do thaáy. - Caên cöù do nghe: Neáu nghe noùi phaïm phaïm haïnh; nghe noùi troäm naêm tieàn hay hôn naêm tieàn; nghe noùi ñoaïn maïng ngöôøi; nghe noùi töï khen ngôïi ñaéc phaùp thöôïng nhaân. Neáu ngöôøi kia noùi maø nghe töø ngöôøi khaùc thì goïi laø caên cöù do nghe. - Caên cöù do nghi: Coù hai loaïi sanh ra nghi, töø thaáy sanh ra nghi, töø nghe sanh ra nghi. Töø thaáy sanh nghi, nhö thaáy cuøng ngöôøi nöõ vaøo trong röøng, hay töø röøng ñi ra, khoâng coù y, loõa hình, nam caên khoâng trong saïch, thaân bò nhôùp; tay caàm dao coù dính maùu, cuøng aùc tri thöùc laøm baïn. Ñoù goïi laø töø thaáy sanh ra nghi. Töø nghe sanh nghi, hoaëc trong choã toái nghe tieáng giöôøng keâu, hoaëc nghe tieáng neäm coû chuyeån ñoäng, hoaëc nghe tieáng thaân ñoäng, hoaëc nghe tieáng thì thaàm noùi kheõ, hoaëc nghe tieáng giao hoäi, hoaëc nghe noùi - Toâi phaïm phaïm haïnh»; nghe tieáng noùi troäm naêm tieàn hay hôn naêm tieàn nghe tieáng noùi - Toâi gieát ngöôøi; hoaëc nghe noùi - Toâi ñöôïc phaùp thöôïng nhaân. Ñoù goïi laø töø nghe sanh nghi. Tröø ba caên naày ra, neáu duøng phaùp khaùc ñeå vu khoáng, thì goïi laø khoâng caên cöù. D. PHAÏM TÖÔÙNG Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy phaïm Ba-la-di, khoâng nghe phaïm Ba-la-di, khoâng nghi phaïm Ba-la-di laïi noùi: Toâi thaáy, nghe, nghi, ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp voâ caên ñeå huûy baùng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy phaïm Ba-la-di, khoâng nghe phaïm Ba-la-di, khoâng nghi phaïm Ba-la-di, laïi sanh yù töôûng thaáy, nghe, nghi, sau ñoù queân maát yù töôûng naày, noùi: Toâi thaáy, nghe, nghi, ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp voâ caên ñeå vu khoáng, Taêng- giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy, nghe, nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Ñoái vôùi ngöôøi kia coù nghi, sau ñoù laïi noùi, - Toâi

trong ñaây khoâng nghi. Nhöng laïi noùi, - Toâi thaáy, nghe, nghi. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy, nghe, nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di, maø ñoái vôùi ngöôøi kia sanh nghi, sau ñoù laïi queân maát nghi, beøn noùi: Toâi thaáy, nghe, nghi. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy, nghe, nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di, maø trong ñaây khoâng nghi. Nhöng laïi noùi, - Toâi trong ñaây coù nghi laø toäi phaïm Ba-la-di ñöôïc thaáy, ñöôïc nghe, ñöôïc nghi.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1094

Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy, nghe, nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Trong ñaây khoâng nghi, sau ñoù queân laø ñaõ khoâng nghi, nhöng laïi noùi: Toâi thaáy, nghe, nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la- di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø (589a1) vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy ngöôøi kia phaïm Ba-la-di, maø noùi, - Toâi nghe vaø nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Maø trong ñoù töôûng laø thaáy, sau ñoù queân yù töôûng naày, laïi noùi, - Toâi nghe vaø nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Trong ñaây coù nghi, laïi noùi: Trong ñaây khoâng coù nghi. - Toâi nghe vaø nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Trong ñaây coù nghi, sau queân, laïi noùi: Toâi nghe vaø nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø- baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Trong ñaây khoâng nghi, laïi noùi: Toâi coù nghi. Toâi nghe vaø nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi kia khoâng thanh tònh, nhöng khoâng thaáy ngöôøi kia phaïm Ba-la-di Trong ñaây khoâng nghi, sau ñoù queân ñieàu khoâng nghi, laïi noùi: Toâi nghe, nghi ngöôøi kia phaïm Ba-la-di. Baèng phaùp khoâng caên cöù maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa.282 Nghe nghi cuõng nhö vaäy. (Trong ñaây coù caùc caâu, nhöng vaên daøi doøng khoâng cheùp ra.)283 Neáu Tyø-kheo baèng boán söï284 khoâng caên cöù ñeå vu khoáng Tyø-kheo,

269. Caên baûn 13 (T23n1442, tr.697c17), möôøi yeáu toá phaïm: 1-3. Khoâng thaáy, khoâng nghe, khoâng nghi, maø noùi doái thaät coù thaáy, nghe, nghi. 4-5, Nghe, nghi, roài queân, nhöng noùi laø khoâng queân. 6-7. Nghe maø tin, nghe maø khoâng tin, nhöng noùi toâi thaáy. 8-9. Nghe maø nghi, nghe maø khoâng nghi, nhöng noùi toâi thaáy. 10. Chæ töï nghi maø noùi toâi thaáy. Thaäp tuïng 4 (T23n1435, tr.23b03) möôøi moät yeáu toá ñoái vôùi Tyø-kheo khoâng thanh tònh: 1-3. Khoâng thaáy, khoâng nghe, khoâng nghi. 4-6. Thaáy, nghe, nghi roài queân. 7-8. Nghe roài tin hoaëc khoâng tin. 9.

Nghe maø noùi laø nghi. 10. Nghi maø noùi laø thaáy. 11. Nghi maø noùi laø nghe. 270. Lôøi chua trong baûn Haùn. 271. Boán Ba-la-di.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1095

noùi roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö, sai söù, hoaëc laøm daáu hieäu maø ñöôïc nhaän thöùc roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröø boán Ba-la-di, duøng caùc phaùp phi Tyø-kheo khaùc ñeå vu khoáng, noùi: OÂng phaïm bieân toäi, phaïm Tyø-kheo-ni, vôùi taâm giaëc thoï giôùi, phaù noäi ngoaïi ñaïo, huyønh moân, gieát cha, gieát meï, gieát A-la-haùn, phaù Taêng, aùc taâm laøm thaân Phaät xuaát huyeát, phi nhaân, suùc sanh, hai caên.285 Noùi roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö, sai söù, hoaëc laøm daáu hieäu maø ñöôïc nhaän thöùc roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng phaïm Thaâu-lan-giaù. Ngoaïi tröø chaúng phaûi phaùp Tyø-kheo naày, laïi duøng phaùp khoâng caên cöù khaùc ñeå vu khoáng Tyø-kheo, theo tröôùc maø phaïm. Neáu duøng taùm phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù ñeå vu khoáng Tyø-kheo- ni, noùi roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng, phaïm Thaâu- lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö, sai söù, hoaëc laøm daáu hieäu maø ñöôïc nhaän thöùc roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng phaïm Thaâu-lan- giaù. Tröø taùm phaùp Ba-la-di naøy, maø duøng caùc phi phaùp Tyø-kheo-ni khoâng caên cöù khaùc, ñeå huûy baùng, roõ raøng, Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö, sai söù, hoaëc laøm daáu hieäu maø ñöôïc nhaän thöùc roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröø phaùp phi Tyø-kheo-ni, laïi duøng phaùp khoâng caên cöù khaùc vu khoáng Tyø-kheo-ni, theo tröôùc maø phaïm. Tröø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni ra neáu duøng toäi khoâng caên cöù vu khoáng ngöôøi khaùc phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, phaïm Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Duøng caên cöù thaáy, nghe, nghi maø noùi söï thaät, noùi giôõn chôi, noùi gaáp gaùp, noùi moät mình, noùi trong moäng, muoán noùi vieäc naày nhaàm noùi vieäc khaùc thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. IX. GIAÛ CAÊN BAÙNG A. DUYEÂN KHÔÛI

272. Möôøi ba giaø naïn, coù moät trong caùc yeâu toá naøy, khoâng ñaéc giôùi Tyø-kheo.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1096

Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi La-duyeät-kyø.286 Baáy giôø, Tyø-kheo Töø Ñòa töø treân nuùi Kyø-xaø-quaät ñi xuoáng, thaáy con deâ ñöïc lôùn cuøng vôùi con deâ caùi ñang haønh daâm. Thaáy vaäy, beøn noùi vôùi nhau baûo: - Con deâ ñöïc naøy laø Ñaïp-baø-ma-la Töû. Con deâ caùi laø Tyø-kheo-ni Töø. Nay, ta seõ noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Tröôùc kia, toâi ñaõ vu khoáng Ñaïp- baø-ma-la Töû

baèng phaùp ñöôïc nghe khoâng caên cöù. Nay chuùng toâi töï maét thaáy Ñaïp-baø Ma-la Töû haønh daâm vôùi Tyø-kheo-ni Töø." Sau ñoù lieàn ñeán choã caùc Tyø-kheo noùi: - Tröôùc kia, toâi ñaõ vu khoáng Ñaïp-baø-ma-la Töû baèng phaùp ñöôïc nghe khoâng caên cöù. Nay chuùng toâi töï maét thaáy Ñaïp-baø-ma-la Töû haønh daâm vôùi Tyø-kheo-ni Töø. Caùc Tyø-kheo hoûi: - Vieäc naøy nhö theá naøo? Caùc oâng chôù neân duøng phaùp khoâng caên cöù vu khoáng Ñaïp-baø-ma-la Töû laø ngöôøi tu phaïm haïnh. Vu khoáng ngöôøi tu phaïm haïnh baèng phaùp khoâng caên cöù maéc toäi raát naëng. Baáy giôø, Tyø-kheo Töø Ñòa sau khi bò caùc Tyø-kheo caät vaán, lieàn noùi: - Ñaïp-baø-ma-la Töû khoâng coù vieäc aáy. Ñoù laø ngöôøi thanh tònh. Vöøa roài chuùng toâi töø treân nuùi Kyø-xaø-quaät ñi xuoáng, thaáy con deâ ñöïc cuøng vôùi con deâ caùi haønh daâm, neân chuùng toâi lieàn töï baûo nhau: "Con deâ ñöïc naøy laø Ñaïp-baø-ma-la Töû. Con deâ caùi laø Tyø-kheo-ni Töø. Hoâm nay chính maét chuùng ta thaáy vieäc aáy. Chuùng ta seõ ñeán choã caùc Tyø-kheo ñeå toá caùo: Tröôùc ñaây, toâi baèng phaùp ñöôïc nghe khoâng caên cöù maø vu khoáng Ñaïp- baø Ma-la Töû. Nay chính maét toâi töï thaáy Ñaïp-baø cuøng Tyø-kheo-ni haønh daâm." Song, Ñaïp-baø-ma-la Töû laø ngöôøi thanh tònh. Thaät khoâng coù vieäc aáy. Trong caùc Tyø-kheo nghe, coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù, hieàm traùch Tyø-kheo Töø Ñòa: - Taïi sao caùc oâng laïi vu khoáng Ñaïp-baø-ma-la Töû, laø ngöôøi thanh tònh, baèng Ba-la-di khoâng caên cöù cuûa söï vieäc thuoäc phaàn söï khaùc? Caùc Tyø-kheo lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Taêng Tyø-kheo, duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Tyø-kheo Töø Ñòa: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi

273. Vin.iii. 166: Rājagahe viharati Venuvane Kalandanivāpe.

phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Ñaïp-baø-ma-la Töû tu phaïm haïnh. Taïi sao caùc oâng laïi vu khoáng Ñaïp-baø-ma-la Töû baèng Ba-la-di khoâng caên cöù cuûa vieäc thuoäc phaàn söï khaùc? Ñöùc Theá Toân quôû traùch Tyø-kheo Töø Ñòa, roài baûo caùc Tyø-kheo: - Tyø-kheo Töø Ñòa naøy laø keû ngu si, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø ngöôøi phaïm giôùi naøy ñaàu tieân. Töø nay veà sau vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán thuyeát giôùi neân thuyeát nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, vì giaän hôøn, döïa vaøo tieåu tieát trong phaàn söï khaùc, ñoái vôùi Tyø-kheo khoâng phaûi laø Ba-la-di, maø vu khoáng baèng phaùp Ba-la- di khoâng coù caên cöù, muoán huûy hoaïi ñôøi soáng phaïm haïnh cuûa vò aáy, veà sau, duø bò caät vaán hay khoâng bò caät vaán, söï vieäc aáy ñöôïc bieát laø döïa laáy tieåu tieát trong phaàn söï khaùc, Tyø-kheo naøy töï noùi: "Toâi vì thuø haän neân noùi nhö vaäy." Tyø-kheo naøo noùi nhö vaäy, Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Saân nhueá: Nhö tröôùc ñaõ noùi. Phaàn söï khaùc:287 Tyø-kheo phaïm Ba-la-di, noùi laø

thaáy phaïm Ba-la- di, vu khoáng baèng phaùp khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc, Taêng-giaø- baø-thi-sa. D. PHAÏM TÖÔÙNG Neáu Tyø-kheo khoâng phaïm Ba-la-di maø goïi laø phaïm, Taêng-giaø- baø-thi-sa. Baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo khoâng phaïm Ba-la-di, nhöng thaáy vò aáy phaïm Ba- daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Thaâu-lan-giaù, Ñoät-kieát-la, aùc thuyeát, maø vu khoáng baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc, Taêng-giaø- baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa, nhöng vò aáy noùi phaïm Ba-la-di, maø vu khoáng baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa, nhöng vò aáy noùi phaïm Ba-daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Thaâu-lan-giaù, Ñoät-kieát-la, aùc thuyeát, maø

274. Pali: aññabhāgiyassa adhikaranassa, ñoái vôùi traùnh söï thuoäc phaàn söï khaùc; vaán ñeà thuoäc veà thieân toäi khaùc, hay traùnh söï cô sôû khaùc.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1098

vu khoáng baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Ngöôøi khoâng thanh tònh gioáng ngöôøi khoâng thanh tònh,288 hay cuøng teân, cuøng hoï, ñoàng töôùng; laáy söï cuûa vieäc ngöôøi naøy vu khoáng cho ngöôøi kia, baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi khoâng thanh tònh gioáng ngöôøi thanh tònh, ñoàng teân, ñoàng hoï, ñoàng töôùng; laáy söï vieäc cuûa ngöôøi naøy vu khoáng cho ngöôøi kia, baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi thanh tònh gioáng ngöôøi khoâng thanh tònh, ñoàng teân, ñoàng hoï, ñoàng töôùng; laáy söï vieäc cuûa ngöôøi naøy vu khoáng cho ngöôøi kia, baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu ngöôøi thanh tònh gioáng ngöôøi thanh tònh, ñoàng teân, ñoàng hoï, ñoàng töôùng; laáy söï vieäc cuûa ngöôøi naøy vu khoáng cho ngöôøi kia, baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng- giaø-baø-thi-sa. Hoaëc thaáy ngöôøi aáy luùc coøn taïi gia maø phaïm daâm, troäm naêm tieàn hoaëc hôn naêm tieàn, hoaëc gieát ngöôøi, beøn noùi vôùi ngöôøi: Toâi thaáy Tyø- kheo phaïm daâm, troäm naêm tieàn, hôn naêm tieàn, nghe gieát ngöôøi. Baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng- giaø-baø-thi-sa. Hoaëc nghe noùi ngöôøi aáy luùc coøn taïi gia maø phaïm daâm, nghe noùi troäm naêm tieàn hoaëc hôn naêm tieàn, nghe noùi gieát ngöôøi, nghe noùi töï xöng ñöôïc phaùp Thöôïng nhaân, beøn noùi: Toâi nghe noùi ngöôøi kia phaïm daâm, nghe noùi troäm naêm tieàn hoaëc hôn naêm tieàn, nghe noùi gieát ngöôøi, nghe noùi töï xöng ñöôïc phaùp Thöôïng nhaân. Baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo töï noùi nghe coù tieáng vang: Toâi phaïm daâm, nghe noùi troäm naêm tieàn hoaëc hôn naêm tieàn, nghe noùi gieát ngöôøi, nghe noùi töï xöng ñöôïc phaùp Thöôïng nhaân. Baèng phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc maø vu khoáng, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu Tyø-kheo baèng boán söï phaùp289 khoâng

caên cöù thuoäc phaàn söï 275. Ñoaïn naøy vaø caùc ñoaïn keá tieáp, giaûi thích yù nghóa thuû phieán Phieán, ñöôïc hieåu laø chöùng cöù giaû ñeå vu khoáng, Pali: Lesa. Cf. Vin.iii. 168: Leso nāma dasa lesā, coù 10 chöùng cöù giaû: Ñoàng sinh (huyeát thoáng), ñoàng danh, ñoàng tính, ñoàng töôùng, ñoàng toäi, ñoàng baùt, ñoàng y, ñoàng Hoaø thöôïng, ñoàng A-xaø-leâ, ñoàng toïa ngoïa cuï. 276. Töù söï phaùp ¨; töùc boán traùnh söï: Ngoân traùnh, mích traùnh, phaïm traùnh, söï traùnh; cf. Töù

khaùc290 ñeå vu khoáng Tyø-kheo, noùi roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; noùi khoâng roõ raøng, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, hoaëc vieát thö, hoaëc sai söù, laøm daáu hieäu cho bieát daáu ñöôïc nhaän bieát roõ raøng, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng roõ raøng, phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröø boán Ba-la-di, baèng phaùp phi Tyø-kheo khaùc, khoâng caên cöù, thuoäc phaàn söï khaùc, maø huûy baùng, noùi: “OÂng phaïm bieân toäi, cho ñeán, hai hình, chi tieát nhö treân;” noùi maø hieåu ñöôïc, phaïm Taêng-giaø-baø-thi- sa; khoâng hieåu ñöôïc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö töø, sai ngöôøi, laøm hieäu cho bieát, neáu hieåu ñöôïc, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng hieåu ñöôïc phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröø nhöõng söï treân, neáu duøng caùc phaùp khaùc khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc ñeå vu khoáng Tyø-kheo, tuøy theo tröôùc maø phaïm. Neáu Tyø-kheo duøng taùm phaùp Ba-la-di khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc ñeå vu khoáng Tyø-kheo-ni, noùi maø hieåu ñöôïc, phaïm Taêng-giaø- baø-thi-sa; khoâng hieåu ñöôïc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö töø, sai ngöôøi, ra daáu cho bieát, neáu hieåu ñöôïc, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng hieåu ñöôïc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Ngoaøi taùm Ba-la-di, duøng caùc phaùp phi Tyø-kheo-ni khaùc thuoäc phaàn söï khaùc ñeå vu khoáng, noùi maø hieåu ñöôïc, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng hieåu ñöôïc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng daáu tay, thö töø, sai söù, ra daáu cho bieát, neáu hieåu ñöôïc, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa; khoâng hieåu ñöôïc, phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröø phaùp phi Tyø-kheo-ni, neáu duøng caùc phaùp khaùc khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc ñeå vu khoáng Tyø-kheo-ni, tuøy tröôøng hôïp phaïm. Tröø vu khoáng Tyø-kheo vaø Tyø-kheo-ni, duøng phaùp khoâng caên cöù thuoäc phaàn söï khaùc ñeå vu khoáng ngöôøi khaùc, phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, da-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Caên cöù do thaáy, do nghe, do nghi caên maø noùi ñuùng söï thaät, noùi giôõn côït, noùi gaáp gaùp, noùi moät mình, noùi trong moäng, muoán noùi vieäc naày nhaàm noùi vieäc khaùc thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. X. PHAÙ TAÊNG

phaàn quyeån 21. Pali, Vin, iii. 164: Cattāri adhikaranāni: Vivādādhikaranam anuvādādhikaranamāpa ttādhikaranam kiccādhikaranam. 277. Cf. Vin.iii.166: Katham adhikaranam adhikaranassa aññabhāgiyam theá naøo laø traùnh söï thuoäc phaàn söï (hay boä phaän) khaùc cuûa traùnh söï? Ñoù laø, ngoân traùnh laø phaàn söï khaùc ñoái vôùi mích traùnh, toäi traùnh vaø söï traùnh…

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1100

A. DUYEÂN KHÔÛI 1. Caùc vöông töû hoï Thích: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû A-noâ-di-giôùi, nöôùc Di-ni-söu.291 Baáy giôø, caùc haøo toäc Thích töû vôùi ñöùc tin kieân coá, theo Ñöùc Theá Toân caàu xuaát gia. Baáy giôø, coù hai anh em hoï Thích. Moät ngöôøi teân laø A-na-luaät.292 Ngöôøi keá teân laø Ma-ha-nam.293 A-na-luaät ñöôïc meï yeâu meán, khoâng muoán rôøi xa maét. Baø cho xaây caát cung ñieän ba muøa xuaân, haï, ñoâng, vaø cung caáp caùc theå nöõ ñeå cho maëc tình höôûng thuï nguõ duïc. Khi aáy, Ma-ha-nam noùi vôùi A-na-luaät: - Hieän nay con chaùu haøo toäc cuûa gioøng hoï Thích do tín taâm kieân coá thaûy ñeàu theo Theá Toân caàu xin xuaát gia. Rieâng nhaø ta khoâng coù moät ngöôøi naøo xuaát gia. Anh haõy troâng coi gia nghieäp, töø vieäc coâng ñeán vieäc tö, em xin giao heát. Em muoán xuaát gia. Neáu anh khoâng theå ñöôïc thì em seõ duy trì gia nghieäp ñeå anh ñi xuaát gia. A-na-luaät noùi: - Hieän taïi, anh khoâng theå xuaát gia. Em coù theå ñi ñi. Ma-ha-nam noùi nhö vaäy ba laàn. A-na-luaät cuõng traû lôøi nhö vaày: - Anh khoâng theå xuaát gia. Ma-ha-nam noùi vôùi A-na-luaät: - Neáu anh khoâng theå xuaát gia thì em caùo baïch ñeå cho anh duy trì gia nghieäp. Anh troâng coi ngöôøi laøm, söûa sang nhaø cöûa, phuïng söï toân tröôûng vaø caùc ngöôøi thaân toäc; ra vaøo nôi vöông sôû, vôùi oai nghi leã tieát phaûi nhö vaäy; caøy ruoäng, gieo troàng sao cho ñuùng thôøi vuï. A-na-luaät baûo: - Nhöõng ñieàu em vöøa noùi, heát söùc laø phieàn toaùi. Anh khoâng theå kham ñöôïc. Taïi sao em khoâng noùi, anh haõy maëc tình höôûng thuï nguõ duïc, coøn vieäc nhaø cöûa em seõ lo lieäu? Anh muoán vì loøng tin theo Theá Toân caàu xuaát gia. Ma-ha-nam noùi: - Anh caàn ñeán töø giaõ meï. A-na-luaät lieàn ñeán choã meï, thöa: - Meï nghe con noùi. Hieän nay caùc con caùi doøng hoï Thích töû ñeàu coù ngöôøi xuaát gia. Rieâng nhaø mình khoâng coù ngöôøi naøo ñi xuaát gia. Nay con muoán ñeán choã Ñöùc Theá Toân caàu xin xuaát gia. Neáu meï cho pheùp, 278. Di-ni-söu quoác A-noâ-di giôùi . Nguõ phaàn, Di-na aáp A-naäu laâm
. Pali, Anupiyā, thò traán thuoäc xöù Malla, gaàn Kapilavatthu. 279. A-na-luaät
Ù. Pali, Anurudddha, anh em vôùi Mahānāma, con vua Amitodana (Hoäc Phaïn Vöông). Vin. ii 183 (Cūnavagga 7. Sanghabheda). 280. Ma-ha-nam . Pali, Mahānama.
Xem cht. 102 treân.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1101

con seõ xuaát gia tu haïnh thanh tònh. Baø meï noùi: - Meï chæ coù hai ñöùa con. Tình yeâu thöông raát saâu ñaäm. Moät chuùt cuõng khoâng muoán xa rôøi con maét. Nay laøm sao ñeå cho con xuaát gia ñöôïc? Cho ñeán cheát, coøn khoâng muoán rôøi, huoáng laø coøn soáng maø laïi caùch bieät! A-na-luaät ba laàn nhö vaäy thöa meï xin xuaát gia. Baø meï cuõng nhö vaäy ba laàn töø choái: Meï khoâng ñeå con ñi! A-na-luaät ba laàn caàu xin meï ñi xuaát gia. Baø lieàn suy nghó: Neân laøm caùch naøo ñeå khieán con ñöøng ñi xuaát gia? Roài baø laïi nghó: Thích töû Baït-ñeà294 ñöôïc meï raát yeâu meán, taát khoâng cho xuaát gia. Ta neân noùi vôùi A-na-luaät: “Neáu meï cuûa Baït-ñeà cho Baït-ñeà xuaát gia thì meï cuõng seõ cho con xuaát gia.” Nghó nhö vaäy roài, baø noùi vôùi A-na-luaät. A-na-luaät nghe meï noùi nhö vaäy,

lieàn ñeán choã Baït-ñeà, noùi: - Anh nay bieát khoâng? Caùc Thích töû ñeàu xuaát gia. Song chuùng ta chöa coù ngöôøi xuaát gia. Hai ngöôøi chuùng ta coù theå cuøng nhau ñi xuaát gia. Baït-ñeà baûo: - Toâi khoâng kham xuaát gia. Anh muoán xuaát gia thì tuøy yù. A-na-luaät ba laàn khuyeân. Baït-ñeà cuõng ba laàn traû lôøi: - Toâi khoâng xuaát gia. A-na-luaät baûo: - Hoâm nay, vieäc xuaát gia cuûa toâi moät phaàn tuøy thuoäc nôi anh. Baït-ñeà ñaùp laïi: - Taïi sao vieäc xuaát gia cuûa anh moät phaàn tuøy thuoäc toâi? A-na-luaät ñaùp: - Toâi xin pheùp meï xuaát gia. Meï toâi noùi vôùi toâi: "Neáu con coù theå khieán Baït-ñeà xuaát gia thì meï seõ cho con ñi xuaát gia." Lyù do laø vaäy. Baït-ñeà baûo: - Ñöôïc roài. Anh chôø moät chuùt, ñeå toâi ñi thöa vôùi meï toâi. Baït-ñeà töû lieàn ñeán choã meï, quyø moïp thöa: - Nay meï coù bieát khoâng? Caùc con nhaø hoï Thích ñeàu xuaát gia. Duy chæ coù moät nhaø mình laø khoâng. Nay tin töôûng muoán theo Theá Toân caàu xuaát gia. Meï cho con ñi! Baø meï baûo: - Meï khoâng cho con xuaát gia. Vì sao? Meï chæ coù moät mình con. Meï raát thöông yeâu, khoâng muoán xa con duø chæ trong choát laùt. Cho ñeán khi

281. Baït-ñeà . Pali, Bhaddiya, Vin.ii. 181.

cheát meï cuõng khoâng muoán rôøi, huoáng laø hieän soáng maø phaûi caùch bieät. Baït Ñeà thöa xin xuaát gia nhö vaäy ba laàn. Baø meï cuõng ba laàn traû lôøi khoâng thuaän cho. Baø meï thaáy con loøng raát chí thieát, neân töï nghó: Ta seõ laøm caùch naøo ñeå khieán con ta ñöøng xuaát gia? Roài baø suy nghó: Meï cuûa A-na-luaät raát yeâu meán con cuûa baø. Taát khoâng cho con xuaát gia. Neáu meï cuûa A-na-luaät cho con xuaát gia thì ta cuõng cho con ta ñi xuaát gia. Nghó nhö vaäy roài lieàn noùi vôùi Baït-ñeà: - Neáu meï cuûa A-na-luaät cho con cuûa baø ñi xuaát gia thì meï cuõng seõ cho con ñi xuaát gia. Khi aáy, Baït-ñeà Thích töû ñeán choã A-na-luaät noùi: - Meï toâi ñaõ cho toâi ñi xuaát gia. Chuùng ta nay coù theå hoaõn thôøi gian baûy naêm ñeå ôû taïi nhaø, höôûng thuï nguõ duïc ñeán möùc toái ña, sau ñoù seõ xuaát gia. A-na-luaät baûo: - Baûy naêm laâu quaù, maïng ngöôøi voâ thöôøng. Baït-ñeà laïi noùi: - Khoâng theå baûy naêm thì coù theå saùu naêm, hoaëc naêm, boán, hai, moät naêm ôû taïi nhaø ñeå thuï höôûng nguõ duïc. A-na-luaät laïi noùi: - Moät naêm laâu quaù. Toâi khoâng theå chòu noåi, vì maïng ngöôøi voâ thöôøng. Baït-ñeà noùi: - Khoâng theå moät naêm thì coù theå baûy thaùng, ñeå thuï höôûng nguõ duïc. A-na-luaät noùi: - Baûy thaùng laâu quaù. Toâi khoâng theå chòu noåi, vì maïng ngöôøi voâ thöôøng. Baït-ñeà noùi: - Khoâng chòu noùi baûy thaùng thì saùu, naêm, boán, ba, hai, moät thaùng ñeå chuùng ta cuøng nhau thuï höôûng nguõ duïc. A-na-luaät noùi: - Moät thaùng laâu quaù. Toâi khoâng theå chòu noåi, vì maïng ngöôøi voâ thöôøng. Baït-ñeà töû noùi: - Neáu khoâng theå moät thaùng thì coù theå trong baûy ngaøy, ñeå cuøng nhau höôûng thuï duïc laïc. A-na-luaät noùi:

- Baûy ngaøy thì khoâng xa. Neáu heát baûy ngaøy maø anh coù theå xuaát gia thì toát, baèng khoâng thì toâi seõ xuaát gia. Roài trong baûy ngaøy ñoù caùc Thích töû cuøng

nhau thuï höôûng nguõ duïc vôùi möùc toái ña theo yù mình. Khi heát baûy ngaøy, Thích töû A-na-luaät, Thích töû Baït-ñeà, Thích töû Nan-ñeà, Thích töû Kim-tyø-la, Thích töû Nan-ñaø, Thích töû Baït-nan-ñaø, Thích töû A-nan-ñaø, Thích töû Ñeà-baø-ñaït, oâng thôï caïo Öu- ba-ly laø ngöôøi thöù chín, ñeàu taém röûa saïch seõ, duøng höông thoa nôi thaân, chaûi toùc, mang chaâu anh laïc, côõi voi ngöïa lôùn ra thaønh Ca-tyø-la-veä. Nhaân daân trong nöôùc thaáy caùc Thích töû, cuøng nhau baøn noùi: - Caùc Thích töû naøy tröôùc ñaây thöôøng taém röûa thaân theå, mang ñoà anh laïc, côõi voi ngöïa lôùn vaøo trong vöôøn daïo chôi, hoâm nay chaéc cuõng vaäy. Khi caùc Thích töû côõi voi lôùn ñeán beân trong ranh giôùi, xuoáng voi, côõi y phuïc, chuoãi anh laïc, vaø luoân caû voi, ngöïa trao cho Öu-ba-ly noùi: - Nhaø ngöôi thöôøng nöông nhôø chuùng toâi ñeå soáng. Nay, chuùng toâi xuaát gia. Cho nhaø ngöôi y phuïc quyù baùu vaø voi lôùn naøy ñeå nhaø ngöôi laøm phöông tieän nuoâi soáng. Khi caùc Thích töû tieán veà phía tröôùc, ñeán A-naäu-di,295 nöôùc Di-ni; ôû phía sau, Öu-ba-ly trong loøng suy nghó: Ta voán nhôø Thích töû naày maø coù ñöôïc söï soáng. Nay vôùi loøng tin hoï boû ta, theo Theá Toân caàu xin xuaát gia. Nay ta haõy theo hoï xuaát gia. Neáu hoï coù sôû ñaéc thì ta cuõng seõ ñaéc. Öu-ba-ly lieàn duøng taám luïa traéng goùi y phuïc quyù baùu vaø anh laïc laïi, ñem treo treân caây cao, vôùi yù nghó: Ai ñeán laáy thì cho. Öu-ba-ly tieán ñeán choã caùc Thích töû vaø thöa hoï: - Sau khi quyù vò ñi, toâi lieàn khôûi yù nghó: “Ta voán nhôø Thích töû naày maø coù ñöôïc söï soáng. Nay vôùi loøng tin hoï boû ta, theo Theá Toân caàu xin xuaát gia. Nay ta haõy theo hoï xuaát gia. Neáu hoï coù sôû ñaéc thì ta cuõng seõ ñaéc.” Khi aáy, caùc Thích töû cuøng Öu-ba-ly daãn nhau ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, lui ñöùng qua moät beân, baïch vôùi Ñöùc Phaät: - Baïch Theá Toân! Chuùng con ñaõ ñöôïc cha meï cho pheùp xuaát gia. Cuùi xin Ñaïi ñöùc cho chuùng con ñöôïc xuaát gia. Cuùi mong Theá Toân, ñoä cho Öu-ba-ly tröôùc nhaát. Vì sao? Vì chuùng con coù nhieàu kieâu maïn vaø muoán tröø kieâu maïn aáy. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân, tröôùc heát ñoä cho Öu-ba-ly, keá ñeán ñoä Thích töû A-na-luaät, keá ñeán Thích töû Baït-ñeà, keá ñeán Thích töû Nan-ñeà,

282. A-naäu-di; ôû treân aâm laø A-noâ-di.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1104

keá ñeán Thích töû Kim-tyø-la, keá ñeán Thích töû Nan-ñaø. Öu-ba-ly thoï ñaïi giôùi laø baäc Thöôïng toïa treân heát. Khi aáy, coù vò ñaïi Thöôïng toïa teân laø Tyø- la-traø,296 ñoä rieâng Thích töû A-nan-ñaø. Ngoaøi ra caùc thöôïng toïa khaùc ñoä Thích töû Baït-nan-ñaø, vaø Thích töû Ñeà-baø-ñaït. Khi Ñöùc Theá Toân ñoä caùc Thích töû roài, Ngaøi baûo hoï ñeán nöôùc Chieâm-baø. Sau khi caùc Thích töû nhaän söï giaùo thoï cuûa Ñöùc Theá Toân vaø caùc Thöôïng toïa roài, ñeán nöôùc kia, moãi ngöôøi ñeàu töï tö duy, chöùng taêng thöôïng ñòa. Ñeà-baø-ñaït-ña ñaëng thaàn töùc. Khi aáy, Baït-ñeà Thích töû ôû moät mình nôi A-lan-nhaõ, döôùi boùng caây, trong baõi tha ma, tu taäp tö duy. Ñeán cuoái ñeâm, lôùn tieáng noùi: Sung söôùng thay! Sung söôùng thay! Caùc Tyø- kheo ôû gaàn ôû beân nghe vaø nghó: Tyø-kheo Baït-ñeà naøy, voán khi ôû ñôøi, thöôøng höôûng thuï nguõ duïc. Nay xaû boû vinh hoa kia maø xuaát gia haønh ñaïo,

soáng moät mình nôi A-lan-nhaõ, döôùi boùng caây, trong baõi tha ma, ñeán cuoái ñeâm, töï mình noùi: “Sung söôùng thay! Sung söôùng thay!” Thích töû Baït-ñeà naày haù khoâng phaûi nhôù laïi luùc coøn ôû nhaø höôûng thuï nguõ duïc neân töï noùi: “Sung söôùng thay! Sung söôùng thay!”? Saùng hoâm sau, caùc Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy trình baøy roõ raøng vôùi Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân baûo moät Tyø-kheo: - OÂng ñeán goïi gaáp Tyø-kheo Baït-ñeà ñeán ñaây! Tyø-kheo vaâng lôøi Ñöùc Phaät, ñeán noùi vôùi Tyø-kheo Baït-ñeà: - Ñöùc Theá Toân keâu ngöôøi ñeán gaáp. Tyø-kheo Baït-ñeà lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn coù hoûi Baït-ñeà: - Coù thaät oâng moät mình ôû nôi A-lan-nhaõ, trong baõi tha ma, döôùi boùng caây, roài ñeán giöõa ñeâm töï keâu leân: “Sung söôùng thay! Sung söôùng thay!” ? Baït-ñeà thöa: - Baïch Theá Toân, coù thaät nhö vaäy. Phaät hoûi Baït-ñeà: - OÂng quan saùt yù nghóa gì maø töï keâu leân: “Sung söôùng thay! Sung söôùng thay!”? Baït-ñeà thöa: - Tröôùc ñaây, khi con ôû nhaø, beân trong laõn beân ngoaøi thöôøng ñöôïc töï hoä veä baèng ñao gaäy. Vôùi söï veä hoä nhö vaäy maø coøn coù söï sôï haõi. Sôï

283. Tyø-la-traø . Pali, Vin.i. 202: Belatthasīsa. Vò naøy nguyeân laø moät ngöôøi Baø-la-moân ôû Saâvatthi, xuaát gia vôùi Uruvela-Kassapa tröôùc khi Phaät thaønh ñaïo. Khi Uruvela-Kassapa theo Phaät, oâng cuõng theo.

keû giaëc beân ngoaøi ñeán xaâm ñoaït maïng soáng cuûa con. Nhöng, nay con ôû moät mình nôi A-lan-nhaõ, döôùi goác caây, trong baõi tha ma, cho ñeán giöõa ñeâm maø khoâng thaáy coù söï sôï haõi naøo, loâng trong ngöôøi khoâng heà döïng ñöùng. Baïch Theá Toân, con nghó ñeán caùi laïc cuûa söï xuaát ly, cho neân töï noùi: “Sung söôùng thay! Sung söôùng thay!” nhö theá. Theá Toân lieàn khen: - Laønh thay, laønh thay, thieän gia nam töû! Ñieàu ñoù thích hôïp ñeå oâng chí tín xuaát gia, vui haïnh thanh tònh. 2. Nhaân duyeân A-xaø-theá: Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi La-duyeät-kyø. Luùc aáy, vua Bình-sa297 khoâng coù con. Vua lieàn taäp hôïp caùc Baø-la- moân coù khaû naêng veà töôùng soá, khieán hoï xem töôùng caùc phu nhaân. Nhaø vua noùi: Ngöôøi xem töôùng caùc phu nhaân naày, ai seõ sanh ñöôïc con. Baø-la-moân xem töôùng xong, taâu: - Phu nhaân treû, khoûe maïnh naøy seõ sanh con. Nhöng seõ laø keû thuø cuûa vua. vua nghe noùi nhö vaäy roài, ñeâm ñoù cuøng giao hôïp vôùi phu nhaân naøy. Baø aáy lieàn coù thai. Sau ñoù, sanh moät nam töû, töôùng maïo ñoan chaùnh. Vì khi chöa ñöôïc sanh, Baø-la-moân ñaõ ñoaùn ñònh, noù seõ laø keû thuø cuûa vua. Vì duyeân côù aáy cho neân ñaët teân laø Vò Sanh Oaùn.298 Vöông töû naøy theo thôøi gian tröôûng thaønh. Ñeà-baø-ñaït-ña duøng söùc thaàn thoâng khieán Vöông töû haâm moä. Ñeà-baø-ñaït-ña suy nghó: Ta caàn nuoâi ñoà chuùng. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû taïi nöôùc Caâu-thieåm-tyø.299 Trong nöôùc ñoù coù moät ngöôøi teân laø Ca-höu-caâu-la Töû.300 Maïng chung, khoâng bao laâu, oâng naøy ñaõ sanh hoùa vaøo trong coõi trôøi Hoaù töï taïi.301 Luùc aáy, Ca-höu Thieân töû, vaøo giöõa ñeâm, ñeán choã Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, ñaûnh leã

döôùi chaân, roài ñöùng qua moät beân, baïch vôùi Muïc-lieân: - Taâm cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña muoán laøm aùc, neân sanh yù nieäm: “Ta muoán nuoâi ñoà chuùng.” Ca-höu Thieân töû noùi nhö vaäy roài, ñaûnh leã, nhieãu quanh, xong bieán maát. Khi ñeâm ñaõ qua, Muïc-lieân ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi

284. Bình-sa . Pali: Bimbisāra/ Seniya Bimbisāra, vua nöôùc Ma-kieät-ñaø.

286. Caâu-thieåm-tyø . Pali: Kosambī 285. Vò Sanh Oaùn . Pali: Ajātasattu/ Ajātasattu Vedehiputta, A-xaø-theá Vi-ñeà-hy Töû.

287. Ca-höu-caâu-la Töû . Vin.ii. 185, Kakudha/ Kakudha Koliya; nguyeân laø thò giaû cuûa ngaøi Ñaïi Muïc-kieàn-lieân . Cf. A.iii. 122ff. 288. Hoaù töï taïi ; Vin.ii. 185: adhunā kālankato aññataram manomayam kāyam upa- panno, taùi sinh vôùi thaân khaùc do yù sinh.

chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Phaät moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân hoûi Muïc-lieân: - YÙ oâng nghó theá naøo, nhö lôøi Ca-höu Thieân töû noùi, ñuùng thaät chöù khoâng nhaàm laãn chaêng? Muïc-lieân thöa: - Baïch Theá Toân, ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân baûo Muïc-lieân: - Chôù noùi nhö vaäy. Ta khoâng thaáy coù lôøi noùi naøo cuûa Chö thieân, ngöôøi ñôøi caùc Ma, Phaïm vöông, Sa-moân, Baø-la-moân maø laø nhö thaät, khoâng sai traùi. Chæ tröø coù lôøi noùi cuûa Nhö Lai laø khoâng hö doái.302 Ñöùc Phaät baûo Muïc-lieân: - ÔÛ ñôøi coù naêm vieäc toái toân (seõ noùi ôû sau).303 Baáy giôø, Ñeà-baø-ñaït-ña ñeán choã A-xaø-theá, duøng söùc thaàn thoâng bay leân hö khoâng; hoaëc hieän thaân noùi phaùp, hoaëc aån thaân noùi phaùp, hoaëc hieän nöûa thaân noùi phaùp, hoaëc thaân tuoân ra khoùi, hoaëc thaân tuoân ra löûa; hoaëc bieán thaân laøm haøi nhi, thaân mang anh laïc,304 ngoài leân ñuøi thaùi töû, roài xoay nghieâng qua, muùt ngoùn tay thaùi töû. Thaùi töû A-xaø-theá thaáy söï bieán hoùa naøy ñaâm ra hoaõng sôï, loâng trong ngöôøi ñeàu döïng ngöôïc leân. Ñeà-baø-ñaït-ña bieát Thaùi töû hoaûng sôï lieàn noùi: - Chôù sôï, chôù sôï! Thaùi töû hoûi: - OÂng laø ai? - Toâi laø Ñeà-baø-ñaït-ña. Thaùi töû noùi: - OÂng thaät laø Ñeà-baø-ñaït-ña thì trôû laïi nguyeân hình. Ñeà-baø-ñaït-ña trôû laïi nguyeân hình. Thaùi töû thaáy roài, lieàn taêng theâm loøng haâm moä. Ñaõ haâm moä roài, Thaùi töû laïi taêng theâm söï cuùng döôøng. Baáy giôø, haèng ngaøy, A-xaø-theá duøng naêm traêm chieác xe saùng chieàu ñeán thaêm hoûi vaø cung caáp naêm traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng. Khi caùc Tyø-kheo nghe A-xaø-theá haèng ngaøy duøng naêm traêm chieác xe ñeán thaêm hoûi Ñeà-baø-ñaït-ña saùng chieàu vaø cung caáp naêm traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng, hoï lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

289. Cf. Vin. ibid., Phaät caûnh giaùc Muïc-lieân: Haõy gioõ kín lôøi noùi! 290. Lôøi chua trong baûn Haùn. 291. Pali: Quaán quanh mình moät chuoãi raén.

- Caùc oâng, neân töï nhieáp taâm chôù sanh loøng tham ñaém305 nhöõng thöù lôïi döôõng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña. Vì sao? Chính vì A-xaø-theá haèng ngaøy duøng naêm traêm chieác xe ñeán thaêm hoûi saùng chieàu, vaø cung caáp naêm traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng, neân laøm cho Ñeà-baø-ñaït-ña taêng theâm aùc taâm. Ví nhö nam töû, ñaùnh vaøo loã muõi con choù döõ, khieán cho choù kia caøng theâm hung aùc. Caùc Tyø-kheo neân bieát, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Chính haèng ngaøy A-xaø- theá duøng naêm traêm chieác xe ñeán thaêm hoûi saùng chieàu, vaø cung caáp naêm traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng, neân khieán cho aùc taâm cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña taêng theâm vaäy. Luùc aáy, vua Bình-sa nöôùc Ma Kieät nghe bieát A-xaø-theá haèng ngaøy duøng naêm traêm chieác xe ñeán thaêm hoûi saùng chieàu, vaø cung caáp naêm traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng cho Ñeà-baø-ñaït-ña. Vua Bình-sa, haèng ngaøy cuõng duøng baûy traêm chieác xe ñeán thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân, vaø cung caáp baûy traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng. Baáy giôø, Ñeà-baø-ñaït-ña nghe vua Bình-sa duøng baûy traêm chieác xe saùng chieàu ñeán thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân, vaø cung caáp baûy traêm choõ ñoà aên thöùc uoáng. Do vì lôïi döôõng neân sanh taâm taät ñoá, Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn maát thaàn thoâng, beøn khôûi yù nghó nhö vaày: Nay ta neân chôø khi naøo Phaät cuøng ñaïi chuùng hoäi hôïp seõ ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, tha thieát thöa: “Theá Toân tuoåi ñaõ giaø nua, thoï maïng hôn ngöôøi, hoïc ñaïo cuõng laâu, neân yeân soáng nôi nhaøn tònh, maëc nhieân töï thuû. Ñöùc Theá Toân laø chuû cuûa caùc phaùp, neân phuù chuùc Taêng cho con, con seõ chaêm soùc.” Nghó nhö vaäy roài, Ñeà-baø-ñaït-ña chôø ñaïi chuùng taäp hôïp, lieàn ñem yù nghó ñoù trình baøy ñaày ñuû leân Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân baûo: - Ñoái vôùi Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân, ta coøn khoâng ñem Taêng phuù chuùc cho, huoáng chi laø ñoái vôùi oâng, ngöôøi ngu si, muõi daõi ñaày mình,306 ñaâu coù theå ñem Taêng phuù chuùc cho oâng ñöôïc! Khi aáy, Ñeà-baø-ñaït-ña sanh yù nieäm naøy: Nay Ñöùc Theá Toân giöõa ñaïi chuùng laïi noùi ta laø ngöôøi ngu si, muõi daõi ñaày mình. Do vaäy, Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn sanh taâm baát nhaãn. Ñaây laø laàn ñaàu trong ñôøi naøy, Ñeà-baø-ñaït-ña sanh taâm baát nhaãn ñoái vôùi Theá Toân. Khi aáy, Ñeà-baø-ñaït-ña ñeán choã A-xaø-theá, noùi: - Ñöùc vua duøng chaùnh phaùp trò daân cho neân ñöôïc tröôøng thoï. Sau khi Phuï vöông baêng haø thì ngaøi môùi ñöôïc leân ngoâi. Luùc aáy, tuoåi ngaøi ñaõ giaø nua, seõ khoâng höôûng thuï nguõ duïc ñöôïc laâu. Nay oâng haõy gieát cha.

292. Pali, - Chôù ganh tò!, Vin.ii. 188. 293. Haùn: Theá thoùa chi thaân . Pali, Vin.ii. 189: Chavassa khenāsakassa caùi xaùc cheát dính ñaøm daõi.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1108

Toâi seõ gieát Phaät. Baáy giôø, quoác giôùi Ma-kieät coù vua môùi, Phaät môùi trò nöôùc giaùo hoùa, ñaâu haù khoâng vui sao? Vöông töû baûo: - Coù theå vaäy. Vöông töû lieàn hoûi Ñeà-baø-ñaït-ña: - Ngaøi caàn nhöõng gì ? Ñeà-baø noùi: - Toâi caàn moät soá ngöôøi. Vöông töû lieàn cung caáp ngöôøi. Ñeà-baø-ñaït-ña sai hai ngöôøi ñeán haïi Phaät, daïy: - Ngöôi ñeán gieát Phaät roài, ñi veà baèng con ñöôøng khaùc. Sau khi sai hai ngöôøi aáy ñi roài, Ñeà-baø-ñaït-ña laïi sai boán ngöôøi nöõa ñi vôùi

lôøi daën: - Caùc ngöôi ñoùn ñaàu hai ngöôøi kia. Gaëp chuùng thì gieát. Roài theo con ñöôøng khaùc maø veà. Tieáp ñoù, laïi sai taùm ngöôøi, cuõng daën: - Caùc ngöôi ñoùn ñaàu boán ngöôøi kia. Gaëp chuùng giöõa ñöôøng thì gieát. Roài theo con ñöôøng khaùc maø veà. Cöù nhö vaäy Ñeà-baø-ñaït-ña laàn löôït sai gaáp ñoâi ngöôøi leân, cho ñeán saùu möôi boán ngöôøi. Nhö vaäy, ñaàu moái bò caét ñöùt, khoâng theå phaân bieät, khoâng bieát ai haïi Theá Toân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ngoài trong hang Trö khaûm;307 töø trong hang naày ñi ra, kinh haønh döôùi söôøn nuùi. Ñöùc Phaät töï nghó: Nhaân duyeân Ta laøm xöa kia, ngaøy hoâm nay laø kyø heïn. Khi aáy, hai ngöôøi nhaän leänh cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn maëc aùo giaùp, caàm ñao tröôïng ñi ñeán Ñöùc Theá Toân. Caû hai ngöôøi ñeàu taâm nieäm: Ta seõ haïi Phaät. Vöøa sanh yù nieäm naøy, töùc thôøi khoâng theå böôùc tôùi ñöôïc. Hoï lieàn nghó: Theá Toân coù ñaïi thaàn ñöùc, oai löïc voâ löôïng. Chính ñeä töû cuûa Ngaøi cuõng coù thaàn löïc. Chuùng ta ñaâu coù theå haïi ñöôïc Ñöùc Theá Toân. Vöøa sanh yù nghó naøy thì lieàn böôùc ñeán ñöôïc. Töø xa, hoï thaáy töôùng maïo Ñöùc Theá Toân ñoan chaùnh, caùc caên tòch tònh, ñöôïc söï ñieàu phuïc toái thöôïng, tòch dieät ñeä nhaát, caùc caên kieân coá, nhö con long töôïng ñaõ ñöôïc huaán luyeän, yù khoâng thaùc loaïn, nhö nöôùc loùng trong, trong ngoaøi ñeàu thaáu suoát. Hoï thaáy nhö vaäy, lieàn phaùt taâm hoan hyû, buoâng boû ñao tröôïng, vaát vaøo moät choã, tieán ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã, roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Theá Toân tuaàn töï vì hai ngöôøi noùi phaùp vi dieäu, khieán hoï phaùt taâm hoan hyû, khuyeân hoï tu thieän, noùi boá thí, noùi trì giôùi, noùi taïo phöôùc sanh

294. Trö khaûm . Pali: Sūkarakhatalena hang ñaù treân söôøn Linh thöùu (Gijjhakūna).

thieân; quôû traùch duïc laø baát tònh, khen ngôïi söï xuaát ly. Hai ngöôøi ngay nôi choã ngoài, heát caùc traàn caáu, ñaëng phaùp nhaõn tònh, thaáy phaùp, ñaéc phaùp, lieàn baïch Phaät: - Töø nay veà sau, chuùng con xin thoï ba töï quy: Quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng, laøm ngöôøi Öu-baø-taéc. Töø nay cho ñeán troïn ñôøi khoâng saùt sanh, cho ñeán khoâng uoáng röôïu. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân baûo hai ngöôøi: - Caùc ngöôi muoán trôû veà, neân ñi con ñöôøng kia, khoâng neân ñi con ñöôøng naøy. Hai ngöôøi lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã Phaät, nhieãu quanh ba voøng roài caùo lui. Khi veà ñeán choã Ñeà-baø-ñaït-ña, hoï baùo caùo: - Ñöùc Theá Toân coù ñaïi thaàn löïc, oai löïc voâ löôïng. Ñeä töû cuûa ngaøi cuõng coù thaàn löïc. Chuùng toâi ñaâu coù theå haïi Theá Toân ñöôïc. Ñeà-baø-ñaït-ña ñaùp laïi: - Caùc ngöôi haõy cuùt ñi, dieät ñi! Caàn gì caùc ngöôi? Taïi sao hai ngöôøi maø khoâng theå gieát moät ngöôøi? Ñeà-baø-ñaït-ña ñang trong côn thònh noä aáy, ñích thaân ñeán nuùi Kyø-xaø-quaät, töï tay mình caàm moät taûng ñaù lôùn, töø xa neùm Ñöùc Theá Toân. Khi aáy, coù moät vò trôøi lieàn ñoùn vieân ñaù ñaët leân treân ñænh nuùi. Töø beân meùp taûng ñaù ñoù, coù moät maûnh nhoû vaêng ra, nhaèm vaøo ngoùn chaân Phaät, laøm chôït da chaûy maùu. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân nhö con ñaïi long quay nhìn beân höõu vaø noùi: - Chuyeän chöa töøng coù! Ngöôøi hoï Cuø-ñaøm laïi laøm

vieäc naøy. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân trôû vaøo trong hang, töï laáy taêng-giaø-leâ xeáp thaønh boán lôùp laøm goái, naèm nghieâng beân höõu nhö con sö töû, hai goùt chaân choàng leân nhau, nhaát taâm nhaãn thoï söï ñau nhöùc cöïc kyø. Baáy giôø, moät soá ñoâng Tyø-kheo nghe vieäc Ñeà-baø-ñaït-ña sai ngöôøi haïi Phaät; moãi ngöôøi caàm gaäy, ñaù, baûo veä quanh hang, lôùn tieáng keâu reùo. Phaät töø trong hang noùi ra, baûo caùc Tyø-kheo, “Caùc oâng laøm gì maø caàm gaäy, ñaù ñi quanh hang la loái nhö boïn ngöôøi ñaùnh caù la loái khi baét ñöôïc caù vaäy”? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Vöøa roài, chuùng con nghe Ñeà-baø-ñaït-ña muoán ñeán haïi Phaät. Bôûi vaäy, chuùng con caàm gaäy, ñaù ñeán nôi hang. Sôï oan gia ñeán haïi Theá Toân. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Caùc oâng haõy trôû veà choã nghæ, chuyeân taâm tu taäp. Phaùp thöôøng

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1110

cuûa chö Phaät khoâng caàn ñöôïc che chôû. Vì sao? Vì ñaõ thaéng caùc oaùn ñòch. Tyø-kheo caùc oâng neân bieát, Chuyeån luaân thaùnh vöông maø bò haïi bôûi keû thuø töø beân ngoaøi, laø ñieàu khoâng theå coù. Nhö Lai cuõng laïi nhö vaäy. Khoâng coù tröôøng hôïp caùc ñieàu aùc ñeán haïi Nhö Lai. Roài Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Trong ñôøi coù naêm haïng Toân sö:308 Nhöõng gì laø naêm? - Hoaëc coù Toân sö giôùi khoâng thanh tònh, töï xöng: “Ta giôùi thanh tònh.” Nhöng caùc ñeä töû thaân caän bieát nhö thaät ñieàu ñoù neân noùi: “Thaày cuûa ta giôùi khoâng thanh tònh maø töï xöng laø giôùi cuûa oâng thanh tònh. Neáu ta ñeán noùi vôùi haøng baïch y, thaày cuûa ta seõ khoâng vui. Thaày khoâng vui thì khoâng neân noùi. Cöù ñeå cho Thaày nhaän söï cuùng döôøng cuûa thí chuû, sau ñoù seõ töï bieát.” Nhö vaäy, naày caùc Tyø-kheo, phaùp cuûa vò toân sö trong ñôøi kia laø ñeä töû vì giôùi maø baûo veä. Thaày mong caàu ñeä töû baûo veä. - Thöù hai, naøy caùc Tyø-kheo, hoaëc coù toân sö hoaït maïng khoâng thanh tònh maø töï xöng, “Ta hoaït maïng thanh tònh.”... noùi nhö treân. 309

- Thöù ba, naøy caùc Tyø-kheo, hoaëc coù ngöôøi kieán hueä khoâng thanh tònh maø töï xöng, “Ta kieán hueä thanh tònh.”... noùi nhö treân. 310

- Thöù tö, hoaëc coù ngöôøi ngoân thuyeát khoâng thanh tònh,311 maø töï xöng, “Ta ngoân thuyeát thanh tònh.”... noùi nhö treân. - Thöù naêm, hoaëc coù ngöôøi ôû ngoaøi phaùp luaät,312 maø töï xöng, “Ta thanh tònh ôû trong phaùp luaät.”... noùi nhö treân. - Nhö vaäy, naày caùc Tyø-kheo, trong ñôøi coù naêm loaïi ñöôïc coi laø phaùp cuûa toân sö. - Naøy caùc Tyø-kheo! Nay, Ta trì giôùi thanh tònh cuõng töï noùi laø: “Ta trì giôùi thanh tònh.” Khoâng khieán ñeä töû baûo veä Ta. Ta cuõng khoâng caàu ñeä töû baûo veä. - Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, Ta hoaït maïng thanh tònh, vaø cuõng töï noùi laø, “Ta maïng thanh tònh.”... noùi nhö treân. - Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, Ta kieán hueä cuûa ta thanh tònh, vaø xöng laø, “Ta kieán hueä thanh tònh.”... noùi nhö treân. - Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, Ta ngoân thuyeát thanh tònh, cuõng töï noùi laø: “Ta ngoân thuyeát thanh tònh.”... noùi nhö treân. - Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, Ta ôû trong phaùp luaät, cuõng töï xöng laø “Ta ôû trong phaùp luaät.”... noùi nhö treân.

295. Nguõ chuûng toân . Pali: Pañca satthāro. 296. Pali: aparisuddhājīvo, phöông tieän sinh soáng khoâng thanh tònh. 297. Pali: aparisuddhañ ñānadassano, tri kieán khoâng thanh tònh. 298. Pali: aparisuddhañ ñānadassano, söï giaûi thuyeát (thoï kyù) khoâng thanh tònh. 299. Pali: aparisuddhadhammadesana, söï thuyeát phaùp khoâng thanh tònh.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1111

Khi aáy, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: - Caùc oâng haõy sai Xaù-lôïi-phaát caùo tri cho ñaïi chuùng baïch y bieát raèng, “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm ñeàu khoâng phaûi vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Ñoù laø Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm.” Neân baïch nhò yeát-ma. Sai ngöôøi bieát laøm yeát-ma. Nhö söï vieäc treân maø taùc baïch nhö vaày: - Ñaïi ñöùc Taêng laéng nghe. Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän, nay sai Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñeán ñaïi chuùng baïch y caùo tri raèng, “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm ñeàu khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Neân bieát, ñoù laø ñieàu do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm.” Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng laéng nghe. Taêng nay sai Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñeán ñaïi chuùng baïch y caùo tri raèng, “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm ñeàu khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Neân bieát, ñoù laø ñieàu do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm.” Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän Taêng sai Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñeán ñaïi chuùng baïch y caùo tri raèng, “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm ñeàu khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Neân bieát, ñoù laø ñieàu do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm” thì im laëng. Ai khoâng ñoàng yù, haõy noùi. - Taêng ñaõ chaáp thuaän, Taêng sai Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñeán ñaïi chuùng baïch y caùo tri raèng, “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm ñeàu khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Neân bieát, ñoù laø ñieàu do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm” Vì im laëng. Vieäc aáy toâi ghi nhaän nhö vaäy. Xaù-lôïi-phaát nghe lôøi noùi naày roài, taâm sanh nghi, lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, thöa: - Baïch Theá Toân, laøm sao con coù theå ñeán chuùng baïch y noùi vieäc xaáu cuûa oâng aáy? Vì sao? Tröôùc ñaây, con tröôùc caùc baïch y ñaõ khen ngôïi ñieàu hay cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña raèng, “Xuaát gia töø doøng hoï lôùn, thoâng minh, coù ñaïi thaàn löïc, nhan maïo ñoan chaùnh.” Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: - Tröôùc ñaây oâng khen ngôïi Ñeà-baø-ñaït-ña raèng, “Xuaát gia töø doøng hoï lôùn, thoâng minh, coù ñaïi thaàn löïc, nhan maïo ñoan chaùnh.” Söï thaät coù phaûi vaäy khoâng? Xaù-lôïi-phaát thöa: - Baïch Ñaïi ñöùc, söï thaät laø nhö vaäy. - Cho neân, naøy Xaù-lôïi-phaát, nay oâng neân ñeán trong ñaïi chuùng baïch y, noùi: “Tröôùc ñaây Ñeà-baø-ñaït-ña laø nhö vaäy, ngaøy nay laø nhö vaäy. Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña ñaõ laøm, khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Ñoù laø do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm.” Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vaâng lôøi Ñöùc Phaät daïy roài, ñeán trong ñaïi

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1112

chuùng baïch y, noùi, tröôùc ñaây Ñeà-baø-ñaït-ña laø nhö vaäy, ngaøy nay laø nhö vaäy. Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña ñaõ laøm, khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng. Ñoù laø do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm. Khi aáy trong ñaïi chuùng coù moät soá

ngöôøi chaáp nhaän Ñeà-baø-ñaït- ña thì noùi, Sa-moân Thích töû vì söï cuùng döôøng neân sanh taâm ñoá kî. Hoï khoâng vui khi Ñeà-baø-ñaït-ña ñöôïc söï cuùng döôøng, cho neân noùi giöõa ñaïi chuùng: “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm khoâng phaûi laø vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng maø laø do Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm.” Trong ñoù nhöõng ngöôøi haâm moä Phaät thì noùi: Hoaëc coù theå Ñeà-baø- ñaït-ña ñaõ laøm, hoaëc môùi ñöông laøm. Baáy giôø, A-xaø-theá bí maät daáu con dao beân trong chieác aùo, voäi vaøng leùn vaøo trong cung ñeå gieát cha. Ngöôøi giöõ cöûa phaùt giaùc, luïc thaáy trong ngöôøi cuûa A-xaø-theá daáu moät con dao, hoûi: - Thaùi töû daáu con dao naày ñeà laøm gì? A-xaø-theá traû lôøi: - Ta muoán vaøo cung ñeå haïi vua. Ngöôøi giöõ cöûa hoûi: - Ai daïy oâng, sanh taâm nhö vaäy? Vöông töû noùi: - Ñeà-baø-ñaït-ña daïy ta. Khi aáy, ngöôøi giöõ cöûa lieàn daãn ñeán choã caùc Ñaïi thaàn, vaø baùo caùo: - A-xaø-theá muoán haïi vua. Caùc Ñaïi thaàn hoûi: - Ai daïy oâng ñieàu ñoù? Vöông töû traû lôøi: - Ñeà-baø-ñaït-ña daïy toâi. Trong soá caùc Ñaïi thaàn coù vò noùi: - Sa-moân hoï Thích ñeàu laøm vieäc naày. Phaûi gieát heát. Coù Ñaïi thaàn laïi noùi: - Khoâng phaûi taát caû Sa-moân hoï Thích ñeàu laøm vieäc aùc. Ñaây chæ laø vieäc laøm cuûa Vöông töû vaø Ñeà-baø-ñaït-ña. Phaûi gieát nhöõng ngöôøi naøy. Coù Ñaïi thaàn laïi noùi: - Khoâng phaûi taát caû Sa-moân hoï Thích ñeàu laøm vieäc aùc. Ñaây chæ laø vieäc laøm cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña vaø A-xaø-theá. Tuy laø toäi ñaùng cheát, nhöng khoâng neân gieát. Vì sao vaäy? Vua laø vò vöông troïng phaùp, khi nghe aét khoâng vui. Khi aáy, ngöôøi giöõ cöûa lieàn daãn ñeán choã vua Bình-sa, taâu: - A-xaø-theá naày muoán haïi vua.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1113

Vua hoûi: - Ai baûo ngöôi laøm ñieàu ñoù? Vöông töû thöa: - Ñeà-baø-ñaït. Trong soá caùc Ñaïi thaàn coù vò noùi: - Sa-moân hoï Thích taát caû ñeàu laøm vieäc naày. Phaûi gieát heát. Nhaø vua nghe caâu noùi naày loøng khoâng vui. Trong caùc Ñaïi thaàn coù ngöôøi noùi: - Sa-moân Thích töû khoâng phaûi laøm aùc heát, khoâng neân gieát heát. Ñaây chæ laø vieäc laøm cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña vaø A-xaø-theá, thì neân gieát hoï maø thoâi. Nhaø vua nghe lôøi noùi naày, loøng cuõng khoâng vui. Trong soá Ñaïi thaàn, coù vò noùi: - Sa-moân Thích töû khoâng laøm aùc heát, khoâng neân gieát heát. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña vaø A-xaø-theá. Hai ngöôøi tuy ñaùng cheát nhöng khoâng neân gieát. Taïi sao vaäy? Nhaø vua laø vò phaùp vöông, khi nghe aét ngöôøi khoâng vui. Vua Bình Sa haøi loøng vôùi yù kieán naày, baûo caùc thaàn: - Taát caû Sa-moân Thích töû naày khoâng haún ñeàu laø aùc, bôûi vaäy khoâng neân gieát heát. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña vaø A-xaø-theá, song cuõng khoâng neân gieát. Taïi sao vaäy? Tröôùc ñaây Ñöùc Phaät ñaõ khieán Xaù-lôïi-phaát baùo khaép giöõa ñaùm ñoâng: “Nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña ñaõ laøm, khoâng phaûi vieäc cuûa Phaät, Phaùp, Taêng maø laø Ñeà-baø-ñaït-ña töï yù laøm.” Cho neân, khoâng neân gieát. Sau khi phuï vöông quôû traùch Thaùi töû A-xaø-theá roài, baûo caùc Ñaïi thaàn: Coù theå tha thöù cho Thaùi töû A-xaø-theá. Sau ñoù lieàn thaû cho ñi. Khi aáy, caùc Ñaïi thaàn cuøng nhau lôùn tieáng noùi: - A-xaø-theá laøm vieäc taøy trôøi, ñaùng cheát, taïi sao chæ quôû traùch sô roài thaû? Baáy giôø, Ñeà-baø-ñaït-ña ñaõ sai ngöôøi haïi Phaät, laïi baûo A-xaø-theá gieát cha, tieáng aùc lan traøn, lôïi döôõng bò ñoaïn

tuyeät. Ñeà-baø-ñaït-ña cuøng ñoàng boïn goàm naêm ngöôøi ñeán töøng nhaø khaát thöïc. Ngöôøi thöù nhaát teân laø Tam-vaên-ñaït-ña; ngöôøi thöù hai teân laø Kieàn-traø-ñaït-ba; ngöôøi thöù ba teân laø Caáu-baø-ly; ngöôøi thöù tö teân Ca-löu-la-ñeâ-xaù313 vaø baûn thaân cuûa

300. Ñoàng boïn cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña: Tam-vaên-ñaït-ña , Kieàn-traø-ñaït-baø , Caâu- baø-ly , Ca-löu-la-ñeà-xaù nØ#oâ#_#aùnaù. Pali, Vin.ii. 196: Kokālika, Kanamoraka-tissa, Khattadeviyāputta, Samuddadatta..

Ñeà-baø-ñaït-ña laø ngöôøi thöù naêm. Khi aáy, caùc Tyø-kheo nghe Ñeà-baø-ñaït-ña sai ngöôøi haïi Phaät, laïi baûo A-xaø-theá gieát cha, tieáng aùc lan traøn, lôïi döôõng ñoaïn tuyeät, cuøng ñoàng boïn naêm ngöôøi ñeán töøng nhaø khaát thöïc, lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân, moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy lieàn taäp hôïp ñaïi chuùng. Ngaøi bieát maø vaãn hoûi Ñeà-baø-ñaït-ña: - Coù thaät oâng daãn boán ngöôøi ñeán töøng nhaø khaát thöïc hay khoâng? Ñeà-baø-ñaït-ña thöa: - Ñuùng nhö vaäy, baïch Theá Toân. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Ñeà-baø-ñaït-ña: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Taïi sao oâng rieâng reõ daãn boán ngöôøi ñeán töøng nhaø khaát thöïc. Ta ñaõ duøng voâ soá phöông tieän noùi, “Caùc ngöôi haõy thöông töôûng nhaø baïch y.” Nay sao oâng rieâng reõ daãn boán ngöôøi ñeán töøng nhaø khaát thöïc? Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Ñeà-baø-ñaït-ña roài, lieàn baûo caùc Tyø-kheo: - Töø nay veà sau khoâng ñöôïc aên rieâng chuùng, ñöôïc pheùp cho ñeán ba ngöôøi cuøng aên.314 Coù hai ñieàu lôïi neân phaûi nhö vaäy. Moät laø vì nhieáp phuïc ngöôøi khoù ñieàu phuïc. Hai laø vì töø maãn ñoái vôùi nhaø baïch y. Taïi sao vaäy? Vì sôï haïng ngöôøi khoù ñieàu phuïc kia töï caáu keát taïo chuùng rieâng ñeå gaây phieàn naõo chuùng Taêng. Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn sanh yù nieäm naøy: Ñieàu chöa töøng coù! Sa-moân Cuø-ñaøm laïi ñi caét mieáng aên cuûa keû khaùc. Ta haõy phaù Taêng luaân315 cuûa oâng ta. Sau khi ta qua ñôøi coù theå ñeå laïi tieáng laø, “Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi thaàn löïc, trí tueä voâ ngaïi, maø bò Ñeà-baø-ñaït-ña phaù Taêng luaân cuûa oâng ta.” 3. Phaù Taêng luaân: Roài thì, Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn ñeán caùc Tyø-kheo ñoàng baïn noùi: - Nay chuùng ta coù theå cuøng nhau phaù Taêng luaân cuûa Cuø-ñaøm. Sau khi chuùng ta cheát coù theå ñeå laïi tieáng laø, “Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi thaàn löïc, trí tueä voâ ngaïi, maø bò Ñeà-baø-ñaït-ña phaù Taêng luaân cuûa oâng ta.” Khi aáy, moät ñoàng baïn cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña laø Tam-vaên-ñaït-ña, trí tueä taøi cao, phaùt bieåu:

301. Xem Ba-ñaät-ñeà, ñieàu 33, caám bieät chuùng thöïc. 302. Phaù Taêng luaân; Pali: Sanghabhedam, cakkabhedam: Phaù taêng vaø phaù luaân.

- Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi thaàn löïc. Cho ñeán ñoà chuùng ñeä töû cuõng laïi nhö vaäy. Laøm sao chuùng ta coù theå phaù ñöôïc Taêng luaân cuûa ngöôøi? Ñeà-baø-ñaït-ña noùi: - Nhö Lai thöôøng khen noùi haïnh ñaàu-ñaø, thieåu duïc, tri tuùc, öa xuaát ly. Nay, ta coù naêm phaùp cuõng laø thaéng phaùp cuûa ñaàu ñaø, thieåu duïc, tri tuùc, öa xuaát ly: Troïn ñôøi khaát thöïc, troïn ñôøi maëc y phaán taûo, troïn ñôøi ngoài nôi ñaát troáng, troïn ñôøi khoâng aên muoái,316 troïn ñôøi khoâng aên caù thòt.317 Nay, ta trì naêm phaùp naøy giaùo hoùa caùc Tyø-kheo ñuû khieán cho hoï tin öa. Ta seõ noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän khen ngôïi ngöôøi tu haïnh ñaàu ñaø, thieåu duïc tri tuùc, öa xuaát ly. Nay, chuùng ta coù naêm phaùp cuõng laø thaéng phaùp ñaàu ñaø: Troïn ñôøi khaát thöïc,... cho ñeán khoâng aên thòt caù. Haõy cuøng nhau thöïc haønh ñieàu ñoù.” Tyø-kheo tuoåi nhoû chaéc seõ thoï giaùo. Tyø-kheo thöôïng toïa seõ ngaïi khoâng tín thoï. Do phöông tieän naày coù theå phaù ñöôïc Taêng luaân kia. Baáy giôø, Tam-vaên-ñaït-ña noùi vôùi Ñeà-baø-ñaït-ña: - Neáu laøm nhö vaäy, ñuû ñeå phaù Taêng luaân kia. Khi aáy, Ñeà-baø-ñaït-ña lieàn duøng naêm phaùp treân, daïy caùc Tyø- kheo: - Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän khen ngôïi ngöôøi tu haïnh ñaàu ñaø, thieåu duïc, tri tuùc, öa xuaát ly. Nay, chuùng ta coù naêm thaéng phaùp, cuõng laø haïnh ñaàu ñaø, thieåu duïc, tri tuùc, öa xuaát ly: Chuùng ta troïn ñôøi khaát thöïc, troïn ñôøi maëc y phaán taûo, troïn ñôøi ngoài nôi ñaát troáng, troïn ñôøi khoâng aên muoái, caù vaø thòt. Baáy giôø, soá ñoâng Tyø-kheo nghe Ñeà-baø-ñaït-ña duøng naêm phaùp nhö vaäy daïy caùc Tyø-kheo, khieán hoï tin öa... chi tieát nhö treân. Caùc Tyø-kheo nghe roài, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch ñaày ñuû leân Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Hieän nay, Ñeà-baø-ñaït-ña muoán ñoaïn boán Thaùnh chuûng.318 Nhöõng gì laø boán? Ta thöôøng duøng voâ soá phöông tieän noùi, y phuïc coát nhaém ñeán tri tuùc. Ta cuõng khen noùi, y phuïc coát nhaém ñeán tri tuùc. Ta cuõng duøng voâ soá phöông tieän noùi, thöùc aên, giöôøng naèm vaø ngoïa cuï, thuoác thang ñeå

303. Nguyeân Haùn: Toâ dieâm . 304. Nguõ phaàn 25 (T22n1421, tr.164a): 1. khoâng aên muoái. 2, khoâng aên söõa ñaëc. 3. khoâng aên caù thòt. 4. Chæ xin aên, khoâng nhaän môøi. 5. Xuaân, Haï, 8 thaùng ngoài giöõa choã troáng; Ñoâng 4 thaùng soáng trong am coû. Thaäp tuïng 36 (T23n1435, tr.295a): 1. Maëc naïp y. 2. Chæ khaát thöïc. 3. Chæ moät laàn aên. 4. Ngoài giöõa trôøi troáng. 5. Khoâng aên thòt. Pali, Vin. ii. 197 , Vin. iii. 171: 1. Soáng trong röøng. 2. Chæ khaát thöïc. 3. Maëc phaán taûo. 4. Soáng döôùi boùng caây. 5. Khoâng aên caù. 305. Töù Thaùnh chuûng . Pali, cattāro ariyavansā; cf. D.iii. 224.

chöõa beänh caàn nhaém ñeán tri tuùc. Caùc Tyø-kheo neân bieát, nay Ñeà-baø-ñaït muoán ñoaïn boán thaùnh chuûng. Roài Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp Taêng Tyø-kheo. Ngaøi bieát maø vaãn coá hoûi Ñeà-baø-ñaït-ña: - Coù thaät oâng duøng naêm phaùp daïy caùc Tyø-kheo hay chaêng? ... chi tieát nhö treân. Traû lôøi: -

Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân.319 Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Ñeà-baø- ñaït-ña: - Taïi sao oâng duøng naêm phaùp daïy caùc Tyø-kheo... (nhö treân). Naøy Ñeà-baø-ñaït-ña, oâng chôù neân ñoaïn boán thaùnh chuûng, (Boán Thaùnh chuûng nhö treân ñaõ noùi). Naøy Ñeà-baø-ñaït-ña, nay oâng chôù neân phöông tieän phaù hoøa hieäp Taêng, chôù chaáp chaët phöông tieän phaù hoøa hieäp Taêng, kieân trì khoâng boû. OÂng neân cuøng Taêng hoøa hieäp, khoâng tranh chaáp, cuøng moät thaày hoïc nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi coù ích, soáng an laïc. Bôûi vaäy cho neân, naøy Ñeà-baø-ñaït-ña, oâng neân bieát, phaù hoøa hieäp Taêng laø ñieàu aùc, gian nan, maéc ñaïi troïng toäi. Phaù hoøa hieäp Taêng ñoïa trong Neâ-leâ moät kieáp, thoï toäi khoâng theå cöùu vôùt. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän khieán cho taâm phaù Taêng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña taïm chaám döùt. Ngaøi duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Ñeà-baø-ñaït-ña roài baûo caùc Tyø-kheo: - Cho pheùp Taêng trao cho Ñeà-baø-ñaït-ña phaùp ha giaùn, can giaùn ñeå boû söï vieäc naøy baèng caùch baïch töù yeát-ma. Trong chuùng neân sai moät vò coù khaû naêng yeát-ma, nhö treân ñaây maø taùc baïch nhö sau: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Ñeà-baø-ñaït-ña naøy muoán phöông tieän phaù hoøa hieäp Taêng, kieân trì khoâng boû. Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaâp thuaän cho phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc naøy, noùi raèng, “Ñeà-baø-ñaït-ña, oâng chôù phaù hoøa hôïp Taêng, kieân trì khoâng boû. Ñeà-baø- ñaït-ña, oâng neân cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû, khoâng tranh chaáp, ñoàng nhaát nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi soáng an laïc.” Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Ñeà-baø-ñaït-ña naøy muoán thoï phaùp phaù hoøa hôïp Taêng, kieân trì khoâng boû. Nay Taêng trao cho phaùp ha can giaùn ñeå boû söï vieäc naøy. “Ñeà-baø-ñaït-ña, oâng chôù phaù hoøa hôïp Taêng, kieân trì khoâng boû. Ñeà-baø-ñaït-ña, oâng neân cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû,

khoâng tranh chaáp, ñoàng nhaát nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi soáng an laïc.” Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän Taêng trao cho Ñeà-baø-ñaït- ña phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc naøy thì im laëng. Vò naøo khoâng chaáp thuaän xin noùi. Ñaây laø yeát-ma laàn thöù nhaát. (laàn thöù hai, laàn thöù ba cuõng noùi nhö vaäy). - Taêng ñaõ chaáp thuaän trao cho Ñeà-baø-ñaït-ña phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc naày roài. Taêng chaáp thuaän neân im laëng. Vieäc aáy toâi ghi nhaän nhö vaäy. Neân laøm phaùp ha giaùn nhö vaäy, Taêng vì Ñeà-baø-ñaït-ña laøm phaùp baïch töù yeát-ma ha giaùn nhö vaäy roài, caùc Tyø-kheo ñem vieäc naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân baûo: - Neáu coù Tyø-kheo naøo khaùc phöông tieän muoán phaù hoøa hôïp Taêng, cuõng duøng phaùp baïch töù yeát-ma ha giaùn naøy. Töø nay veà sau, Ta vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi neân noùi nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, muoán phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, tieán haønh phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, chaáp chaët phaùp phaù hoøa hôïp Taêng, kieân trì khoâng boû.320

Caùc Tyø-kheo neân can giaùn Tyø-kheo naøy: “Ñaïi ñöùc chôù phaù hoøa hôïp Taêng, chôù tieán haønh phaù hoaïi hoøa hieäp Taêng, chôù chaáp chaët phaù hoaïi hoaøi hôïp Taêng kieân trì khoâng boû. Ñaïi ñöùc, neân cuøng Taêng hoøa hôïp, vì cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû khoâng tranh chaáp, ñoàng moät thaày hoïc, hoøa hôïp nhö nöôùc vôùi söõa, thì ôû trong Phaät phaùp môùi coù söï taêng ích, soáng an laïc.” Tyø-kheo aáy ñöôïc can giaùn nhö vaäy ba laàn cho boû vieäc aáy, cho ñeán ba laàn can giaùn, boû thì toát; neáu khoâng boû, Taêng-giaø-baø-thi-sa. D. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Hoøa hieäp: Ñoàng moät yeát-ma, ñoàng moät thuyeát giôùi.321 Taêng: Coù boán Tyø-kheo, coù naêm Tyø-kheo, hoaëc möôøi Tyø-kheo, cho ñeán voâ soá. Phaù: Phaù coù möôøi taùm vieäc: Phaùp, phi phaùp, luaät, phi luaät, phaïm, khoâng phaïm, hoaëc nheï, hoaëc naëng, coù dö taøn, khoâng dö taøn, thoâ aùc,

307. Haùn: Phöông tieän thoï hoaïi hoaø hieäp Taêng phaùp kieân trì baát xaû . Pali (Vin. iii.172): adhikaranam samādāya paggayha tittheyya, sau khi
gaây ra moät nguyeân nhaân tranh chaáp, roài chaáp chaët khoâng boû. 308. Pali: Samānasanvāsako samānasīmayam, ñoàng nhaát truù xöù trong cuøng moät cöông giôùi.

chaúng phaûi thoâ aùc, thöôøng sôû haønh, phi thöôøng sôû haønh, cheá, phi cheá, thuyeát, phi thuyeát. Ñoù laø möôøi taùm vieäc. Truï phaùp phaù Taêng:322 Töùc laø truï nôi möôøi taùm vieäc naøy. D. PHAÏM TÖÔÙNG Neáu Tyø-kheo tieán haønh muoán phaù hoøa hôïp Taêng,323 chaáp chaët phaùp phaù Taêng324 kieân trì khoâng boû Tyø-kheo kia neân can giaùn325 Tyø- kheo naøy raèng, “Ñaïi ñöùc chôù tieán haønh muoán phaù hoøa hôïp Taêng, chôù chaáp chaët phaùp phaù Taêng kieân trì khoâng boû. Ñaïi ñöùc neân cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû khoâng tranh chaáp nhö nöôùc vôùi söõa, thì ôû trong Phaät phaùp coù söï taêng ích, soáng an laïc. Ñaïi ñöùc neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng taùc phaùp ha giaùn maø phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe lôøi thì toát; baèng khoâng nghe lôøi thì laïi neân khieán Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, hoaëc Ñaïi thaàn cuûa vua, caùc Sa-moân khaùc ñaïo, Baø-la-moân ñeán noùi. Neáu Tyø-kheo ôû nôi khaùc maø nghe bieát vò naøy tin duøng lôøi noùi cuûa hoï thì neân ñeán nhôø noùi. Neáu vò naøy nghe lôøi thì toát, baèng khoâng nghe lôøi thì neân taùc baïch.326 Taùc baïch roài laïi noùi: Ñaïi ñöùc, toâi ñaõ taùc baïch xong, coøn caùc phaùp yeát-ma nöõa. Nay ngaøi neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng taùc yeát-ma maø phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe lôøi thì toát; baèng khoâng nghe lôøi neân taùc sô yeát-ma, roài laïi noùi: Ñaïi ñöùc, toâi ñaõ taùc sô yeát-ma roài, coøn hai yeát-ma nöõa. Ngaøi neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng vì ngaøi taùc yeát-ma maø phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe lôøi thì toát, baèng khoâng nghe lôøi thì neân taùc yeát-ma laàn thöù hai, roài laïi noùi: Ñaïi ñöùc, toâi ñaõ taùc yeát-ma laàn thöù hai roài, coøn moät yeát-ma nöõa. Ngaøi neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng vì ngaøi taùc yeát-ma maø phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy boû thì toát, baèng khoâng boû thì taùc phaùp yeát-ma laàn thöù ba. Trao xong, vò aáy phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Yeát-ma laàn thöù hai xong maø boû, phaïm

ba Thaâu-lan-giaù. Yeát-ma laàn thöù nhaát xong maø boû, phaïm hai Thaâu-lan-giaù. Taùc baïch xong maø boû, phaïm moät Thaâu-lan-giaù. Baét ñaàu taùc baïch chöa xong maø boû, phaïm

309. Truï phaù Taêng phaùp ; nhoùm töø ñöôïc giaûi thích khoâng coù trong Giôùi vaên. Trong Giôùi vaên, nhoùm töø naøy Haùn dòch laø kieân trì (baát xaû) ; Pali: Tittheyya (na paninissajeyya): Truï vöõng, ngoan coá khoâng chòu boû. 310. Haùn: Phöông tieän duïc phaù hoaø hieäp Taêng ; Pali: Samaggassa sanghassa bhedāya parakkameyya, hoaït ñoäng nhaém ñeán söï tan vôõ cuûa hoaø hieäp Taêng. 311. Haùn: Thoï phaù Taêng phaùp ; Pali: Bhedanasanvattanikam adhikaranam samādāya, tieáp nhaän, hay duy trì, traùnh söï (ñieåm tranh chaáp) coù xu höôùng phaù vôõ Taêng. 312. Pali: Vattabbo, caàn ñöôïc noùi; töùc thuyeát phuïc caù nhaân. Tyø-kheo khoâng nghe thuyeát phuïc naøy, phaïm Ñoät-kieát-la (dukkansa) 313. Sau ba laàn thuyeát phuïc, vaãn coá chaáp, Taêng tieán haønh yeát-ma ha giaùn; Pali: Samanubhāsitabbo.

moät Ñoät-kieát-la. Neáu taát caû chöa taùc baïch, khi tieán haønh muoán phaù hoøa hôïp Taêng, chaáp chaët phaù hoøa hôïp Taêng kieân trì khoâng boû, taát caû phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khi Taêng ñang taùc yeát-ma ha giaùn cho ngöôøi phaù Taêng maø coù Tyø-kheo khuyeán khích ñöøng boû. Tyø-kheo aáy phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu khoâng phaûi laø ha giaùn, Tyø-kheo aáy phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu Tyø-kheo-ni xuùi: Ñöøng boû. Coâ ni naøy phaïm Thaâu-lan-giaù. Chöa taùc phaùp ha giaùn, coâ ni xuùi: Ñöøng boû. Coâ ni aáy phaïm Ñoät-kieát-la. Tröø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, ngöôøi khaùc xuùi ñöøng boû. Nhöõng ngöôøi aáy phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa- di-ni phaïm Ñoät-kieát-la. Ñoù laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Baét ñaàu can giaùn lieàn boû. Neáu phi phaùp bieät chuùng taùc phaùp ha giaùn; phi phaùp hoøa hôïp chuùng taùc phaùp ha giaùn; phaùp bieät chuùng, phaùp töông tôï bieät chuùng, phaùp töông tôï hoøa hôïp, phi phaùp, phi luaät, phi giaùo giôùi cuûa Phaät. Neáu taát caû chöa taùc phaùp ha giaùn. Hoaëc vì phaù aùc höõu, aùc tri thöùc; hoaëc vì phaù phöông tieän muoán phaù Taêng, can ngaên khieán khoâng phaù; hoaëc phaù phöông tieän trôï vieäc phaù Taêng; hai, ba ngöôøi yeát-ma; hoaëc muoán taùc yeát-ma phi phaùp, phi tyø-ni; hoaëc vì Taêng, vì thaùp, vì hai Hoøa thöôïng, ñoàng Hoøa thöôïng, vì A-xaø-leâ, ñoàng A-xaø-leâ, vì tri thöùc, laøm toån giaûm, laøm khoâng coù truù xöù. Vì nhöõng muïc ñích naøy maø phaù, thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. XI. TUØY THUAÄN PHAÙ TAÊNG A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi La-duyeät-kyø. Baáy giôø, Ñeà-baø-ñaït-ña coá chaáp chaët naêm phaùp naøy, vaø laïi ñeán daïy caùc Tyø- kheo: - Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän thöôøng khen noùi ngöôøi tu haïnh ñaàu ñaø, thieåu duïc, tri tuùc, öa xuaát ly; theá thì troïn ñôøi khaát thöïc, maëc y phaán taûo, ngoài nôi ñaát troáng, khoâng aên muoái, khoâng aên thòt vaø caù. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo noùi vôùi Ñeà-baø-ñaït-ña: - OÂng chôù neân

phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, chôù neân chaáp chaët phaùp phaù Taêng kieân trì khoâng boû. Taïi sao vaäy? Cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû, khoâng tranh chaáp, nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi coù söï taêng ích an laïc. Baáy giôø, beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña, tieán haønh trôï giuùp phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, caùc Tyø-kheo aáy noùi vôùi caùc Tyø-kheo:

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1120

- Caùc thaày chôù neân quôû traùch Ñeà-baø-ñaït-ña. Nhöõng ñieàu Ñeà-baø- ñaït-ña laø Tyø-kheo noùi phaùp ngöõ, laø Tyø-kheo luaät ngöõ. Nhöõng ñieàu Ñeà-baø-ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp nhaän. Trong soá caùc Tyø-kheo nghe ñoù, coù vò thieåu duïc tri tuùc, haønh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù, hieàm traùch caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà- baø-ñaït-ña: - Sao caùc Thaày laïi noùi Ñeà-baø-ñaït-ña laø Tyø-kheo noùi ñuùng phaùp, Tyø-kheo noùi ñuùng luaät; nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp nhaän? Caùc Tyø-kheo hieàm traùch roài, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Taêng Tyø-kheo, duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña: - Vieäc laøm cuûa ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Vì sao caùc oâng noùi vôùi caùc Tyø-kheo laø: “Ñöøng quôû traùch nhöõng ñieàu Ñeà-baø-ñaït-ña noùi. Ñeà-baø-ñaït-ña laø Tyø-kheo noùi ñuùng phaùp, Tyø-kheo noùi ñuùng luaät; nhöõng gì Ñeà-baø-ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp nhaän.”? Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch caùc Tyø- kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña roài baûo caùc Tyø-kheo: - Cho pheùp Taêng trao cho caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc naøy, baèng phaùp baïch töù yeát-ma. Trong chuùng neân sai moät vò coù khaû naêng taùc yeát-ma, theo söï vieäc treân taùc baïch: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. Caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà- baø-ñaït-ña naøy, thuaän theo Ñeà-baø-ñaït-ña, maø noùi nhö vaày, “Tyø-kheo caùc ngaøi chôù quôû traùch Ñeà-baø-ñaït-ña. Taïi sao vaäy? Vì Ñeà-baø-ñaït-ña laø Tyø-kheo phaùp ngöõ, laø Tyø-kheo luaät ngöõ. Nhöõng ñieàu Ñeà-baø-ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp nhaän.” Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän, nay Taêng trao cho caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc naøy. Raèng, “Caùc ngaøi chôù neân noùi “Ñeà-baø-ñaït-ña Tyø-kheo phaùp ngöõ, laø Tyø-kheo luaät ngöõ. Nhöõng ñieàu Ñeà-baø-ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp thuaän.” Song Ñeà-baø-ñaït-ña chaúng phaûi laø Tyø-kheo phaùp ngöõ, Tyø-kheo luaät ngöõ. Caùc ngaøi chôù neân phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, maø neân trôï giuùp hoøa hôïp Taêng. Ñaïi ñöùc cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû khoâng tranh chaáp, nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi coù söï taêng ích an

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1121

laïc.” Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. Caùc Tyø-kheo beø ñaûng vôùi Ñeà-baø- ñaït-ña naøy, thuaän theo Ñeà-baø-ñaït-ña, maø noùi nhö vaày, “Tyø-kheo caùc ngaøi chôù quôû traùch Ñeà-baø-ñaït-ña. Taïi sao vaäy? Vì Ñeà-baø-ñaït-ña laø Tyø-kheo phaùp ngöõ, laø Tyø-kheo luaät ngöõ. Nhöõng ñieàu Ñeà-baø-ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp nhaän.” Nay Taêng vì caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø- ñaït-ña taùc phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc kia: “Ñaïi ñöùc chôù neân noùi “Ñeà-baø- ñaït-ña Tyø-kheo phaùp ngöõ, laø Tyø-kheo luaät ngöõ. Nhöõng ñieàu Ñeà-baø- ñaït-ña noùi chuùng toâi chaáp thuaän.” Song Ñeà-baø-ñaït-ña chaúng phaûi laø Tyø-kheo phaùp ngöõ, Tyø-kheo luaät ngöõ. Caùc ngaøi chôù neân phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, maø neân trôï giuùp hoøa hôïp Taêng. Ñaïi ñöùc cuøng Taêng hoøa hôïp, hoan hyû khoâng tranh chaáp, nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi coù söï taêng ích an laïc.” Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän Taêng ha giaùn caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña, khieán cho boû vieäc kia, thì im laëng. Ai khoâng ñoàng yù xin noùi. Ñaây laø yeát-ma laàn thöù nhaát. (Laàn thöù hai, laàn thöù ba cuõng noùi nhö vaäy). - Taêng ñaõ chaáp thuaän taùc phaùp ha giaùn caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña ñeå boû vieäc kia roài. Taêng chaáp nhaän cho neân im laëng. Vieäc naày toâi ghi nhaän nhö vaäy. Neân taùc phaùp quôû traùch can ngaên caùc Tyø-kheo beø ñaûng cuûa Ñeà- baø-ñaït-ña baèng baïch töù yeát-ma nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Töø nay veà sau, neáu coù beø ñaûng cuøng trôï giuùp vieäc phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng nhö vaäy, cuõng neân taùc phaùp baïch töù yeát-ma ha giaùn nhö vaäy. Töø nay trôû ñi, Ta vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, ñeå chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi neân noùi nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, coù beø ñaûng töø moät, hoaëc hai, hoaëc ba, cho ñeán voâ soá. Caùc Tyø-kheo beø ñaûng aáy noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Ñaïi ñöùc, chôù can giaùn Tyø-kheo aáy. Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi nhö phaùp. Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi nhö luaät. Nhöõng ñieàu Tyø-kheo aáy noùi, chuùng toâi öa thích. Nhöõng ñieàu Tyø-kheo aáy noùi chuùng toâi chaáp nhaän.” Chuùng Tyø-kheo aáy noùi: “Ñaïi ñöùc chôù noùi nhö vaày: “Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi nhö phaùp. Tyø- kheo aáy laø Tyø- kheo noùi nhö luaät. Nhöõng ñieàu Tyø-kheo aáy noùi chuùng toâi öa thích. Nhöõng ñieàu Tyø-kheo aáy noùi laø chuùng toâi chaáp nhaän.” Nhöng Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi phi phaùp, laø Tyø-kheo noùi phi luaät. Ñaïi ñöùc, chôù phaù hoaïi hoøa hôïp taêng. Caùc ngaøi neân hoan hyû hoøa hôïp taêng. Ñaïi

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1122

ñöùc cuøng taêng hoøa hôïp, hoan hyû, khoâng tranh chaáp, ñoàng hoïc moät thaày, hoøa hôïp nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi coù taêng ích an laïc.” Caùc Tyø-kheo beø ñaûng ñöôïc can giaùn nhö vaäy maø kieân trì khoâng boû. Chuùng Tyø-kheo kia neân can giaùn ba laàn cho boû vieäc naøy. Cho ñeán ba laàn can giaùn, boû thì toát. Neáu khoâng boû, Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH NGHÓA Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Thuaän theo:327 Coù hai thöù: Thuaän vì phaùp vaø thuaän theo vì y thöïc. - Thuaän theo vì Phaùp: Duøng phaùp maø giaùo thoï taêng thöôïng giôùi, taêng thöôïng taâm, taêng thöôïng hueä, phuùng tuïng thoï trì. - Thuaän theo vì y thöïc: Cung

caáp y phuïc, aåm thöïc, giöôøng, ngoïa cuï, thuoác thang chöõa beänh. Beø ñaûng: Töø boán ngöôøi, hoaëc hôn boán ngöôøi. Lôøi noùi taùn trôï beø ñaûng:328 Töø moät, hoaëc hai, hoaëc ba, cho ñeán soá ñoâng. D. PHAÏM TÖÔÙNG Neáu beø ñaûng cuûa Tyø-kheo noùi phi phaùp, noùi caùc Tyø-kheo: Ñaïi ñöùc, chôù can giaùn Tyø-kheo aáy. Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi nhö phaùp, Tyø- kheo noùi nhö luaät. Nhöõng ñieàu Tyø-kheo aáy noùi chuùng toâi chaáp nhaän... (...)329 Ngaøi chôù noùi nhö vaày: Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi nhö phaùp, Tyø- kheo noùi nhö luaät. Nhöõng ñieàu Tyø-kheo aáy noùi chuùng toâi chaáp nhaän. Nhöng Tyø-kheo aáy laø Tyø-kheo noùi phi phaùp, laø Tyø-kheo noùi phi luaät. Caùc ngaøi chôù neân phaù hoaïi hoøa hôïp Taêng, maø neân trôï giuùp cho Taêng hoøa hieäp. Ñaïi ñöùc cuøng Taêng hoøa hieäp, hoan hyû, khoâng tranh chaáp, nhö nöôùc vôùi söõa, ôû trong Phaät phaùp môùi coù söï taêng ích an laïc. Caùc ngaøi neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå cho Taêng quôû traùch maø phaïm troïng toäi. Noùi maø nghe lôøi thì toát. Baèng khoâng nghe lôøi thì neân taùc baïch. Taùc baïch roài neân noùi vôùi ngöôøi kia: Toâi ñaõ baïch xong, coøn maáy laàn yeát-ma nöõa. Ngaøi neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå cho Taêng quôû traùch maø phaïm troïng toäi. Neáu nghe lôøi thì toát. Baèng khoâng nghe lôøi thì neân yeát-ma laàn ñaàu. Yeát-ma laàn ñaàu xong, neân noùi vôùi ngöôøi kia: Toâi ñaõ baïch vaø laøm yeát-ma laàn ñaàu roài, coøn hai yeát-ma nöõa. Ngaøi neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå cho Taêng quôû traùch maø phaïm troïng toäi. Neáu nghe lôøi thì toát. Baèng khoâng nghe lôøi, thì neân taùc

314. Haùn: Thuaän tuøng ; töø ñöôïc thích nghóa, nhöng trong Giôùi vaên khoâng coù. Pali: anuvat- taka, (ngöôøi) ñi theo, thuaän tuøng; ñöôïc giaûi thích: Ngöôøi kia coù quan ñieåm gì, xu höôùng gì, sôû thích gì, thì ngöôøi naøy cuõng ñoàng quan ñieåm, xu höôùng, sôû thích nhö vaäy. 315. Haùn: Trôï baïn ñaûng ngöõ ; töø ñöôïc giaûi thích maø khoâng coù trong Giôùi vaên. Pali: Vaggavādaka. 316. Baûn Haùn dòch nhaûy moät ñoaïn, neân vaên thieáu maïch laïc.

yeát-ma laàn thöù hai. Taùc yeát-ma laàn thöù hai xong, neân noùi vôùi ngöôøi kia: Toâi ñaõ baïch vaø laøm hai phaùp yeát-ma roài. Coøn moät yeát-ma nöõa. Ngaøi neân boû vieäc kia, ñöøng ñeå Taêng quôû traùch maø phaïm troïng toäi. Neáu nghe lôøi thì toát. Baèng khoâng nghe lôøi, thì yeát-ma laàn thöù ba. Khi yeát-ma laàn thöù ba xong, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. Baïch xong hai yeát-ma maø boû, phaïm ba Thaâu-lan-giaù. Baïch xong moät yeát-ma maø boû, phaïm hai Thaâu-lan-giaù. Baïch xong maø boû phaïm moät Thaâu-lan-giaù. Taùc baïch chöa xong maø boû phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khi chöa baïch, taát caû ñeàu tuøy thuoäc vaøo vieäc phaù Taêng cuûa beø ñaûng, ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khi Tyø-kheo can giaùn caùc Tyø-kheo beø ñaûng, laïi coù Tyø-kheo khaùc noùi ñöøng boû. Tyø-kheo (xuùi duïc) naøy phaïm Thaâu- lan-giaù. Neáu chöa quôû traùch can giaùn, thì phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khi Tyø-kheo can giaùn caùc Tyø-kheo beø ñaûng, Tyø-kheo-ni noùi: kieân trì ñöøng boû, coâ ni naøy phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu chöa taùc phaùp can giaùn coâ ni noùi: ñöøng boû thì phaïm Ñoät-kieát-la. Töø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni

ngöôøi khaùc noùi: Ñöøng boû ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Khi môùi noùi lieàn boû. Yeát-ma phi phaùp bieät chuùng, phi phaùp hoøa hôïp chuùng, phaùp bieät chuùng, phaùp töông tôï bieät chuùng, phaùp töông tôï hoøa hôïp chuùng, phi phaùp, phi luaät, phi Phaät daïy. Hoaëc taát caû chöa taùc phaùp can giaùn thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. XII. OÂ THA GIA330 A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, ôû Kyø-lieân331 coù hai Tyø-kheo. Moät teân laø A-thaáp-baø,332 ngöôøi thöù hai teân laø Phuù-na-baø-sa.333 Caû hai ôû taïi Kyø-lieân coù haønh vi xaáu, laøm hoen oá nhaø ngöôøi. Haønh vi xaáu moïi ngöôøi ñeàu thaáy, moïi ngöôøi ñeàu nghe. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi, moïi ngöôøi ñeàu thaáy, moïi ngöôøi ñeàu nghe. Hoï laøm nhöõng ñieàu phi phaùp nhö: Töï mình troàng caây hoa, sai 317. Nguõ phaàn, Taêng-giaø-baø-thi-sa 13; Pali, Sanghādisesa 13. 318. Kyø-lieân . Pali: Kināgiri. 319. A-thaáp-baø . Pali: Assaji. Ñaây laø Tyø-kheo trong nhoùm Luïc quaàn (chabbagiyā); khoâng phaûi Assaji Thera trong naêm Tyø-kheo ñaàu tieân (pañcavaggiya). 320. Phuù-na-baø-sa . Pali: Punabbasu.

ngöôøi troàng caây hoa; töï mình töôùi nöôùc, sai ngöôøi töôùi nöôùc; töï mình haùi hoa, sai ngöôøi haùi hoa; töï mình laøm traøng hoa, sai ngöôøi laøm traøng hoa; töï mình xaâu chæ coät, sai ngöôøi xaâu chæ coät; töï mình caàm hoa, sai ngöôøi caàm hoa; töï mình ñem traøng hoa cho ngöôøi, sai ngöôøi ñem traøng hoa cho ngöôøi. Hoaëc ôû trong thoân xoùm kia coù ngöôøi phuï nöõ, ñoàng nöõ, hoï cuøng ngoài moät giöôøng, moät gheá, cuøng aên uoáng moät maâm, noùi naêng cöôøi côït; hoaëc töï ca muùa xöôùng haùt, hoaëc ngöôøi khaùc laøm, mình hoøa theo; hoaëc dieãn kòch, hoaëc ñaùnh troáng, thoåi oáng tieâu, oáng saùo; laøm tieáng chim seû, laøm tieáng caùc loaøi chim khaùc keâu; hoaëc chaïy, hoaëc giaû kieảng chaân maø ñi, hoaëc huyùt gioù, töï laøm loäng thaân,334 hoaëc giuùp vui cho keû khaùc... Khi aáy, coù soá ñoâng Tyø-kheo töø nöôùc Ca-thi335 tuaàn töï du haønh ñeán Kyø-lieân, nghæ ñeâm taïi ñoù. Saùng ngaøy, ñaép y, böng baùt vaøo thoân khaát thöïc. Phaùp phuïc teà chænh. Böôùc ñi thong thaû. Maét nhìn tröôùc böôùc ñi, khoâng xoay ngoù hai beân. Theo thöù töï khaát thöïc. Khi aáy, caùc cö só thaáy vaäy, cuøng nhau baøn noùi: Ñaây laø ngöôøi gì cuùi ñaàu maø ñi, khoâng ngoù hai beân, cuõng khoâng noùi cöôøi, khoâng baët thieäp, khoâng kheùo leùo trong lôøi chaøo hoûi. Chuùng ta khoâng neân cho thöùc aên cho hoï. A-thaáp-baø vaø Phuù- na-baø-sa cuûa chuùng ta, hai vò aáy khoâng cuùi ñaàu ñi. Hoï ngoù hai beân. Hoï baët thieäp vôùi moïi ngöôøi, kheùo leùo trong lôøi chaøo hoûi. Chuùng ta neân cuùng döôøng thöùc aên cho hoï. Luùc aáy, soá ñoâng Tyø-kheo kia khaát thöïc taïi Kyø-lieân, khoù khaên laém môùi nhaän ñöôïc thöùc aên. Do vaäy, hoï töï nghó: Coù Tyø-kheo xaáu hieän ñang truù taïi truù xöù naøy, laøm aùc haïnh nhö vaäy... cho ñeán, giuùp vui cho keû khaùc. Caùc Tyø-kheo lieàn töø Kyø-lieân ñeán thaønh Vöông-xaù, vaø ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã

döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân nhö thöôøng leä hoûi thaêm vaø an uûi caùc Tyø-kheo khaùch: - Caùc oâng ñi ñöùng coù ñöôïc an laïc chaêng? Chuùng Taêng coù hoøa hôïp khoâng? Coù gaëp khoù khaên vì aên uoáng khoâng? Caùc Tyø-kheo baïch Ñöùc Theá Toân: - Baïch Ñaïi ñöùc, chuùng con ñi ñöùng ñöôïc an laïc. Chuùng Taêng hoøa hôïp. Chuùng du haønh töø nöôùc Ca-thi ñeán Kyø-lieân... Roài ñem nhaân duyeân treân trình baøy ñaày ñuû leân Ñöùc Theá Toân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän töø xa quôû traùch hai Tyø-kheo A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa: Vieäc laøm cuûa caùc ngöôøi aáy laø sai

321. Haùn: Töï taùc loäng thaân ; nghóa ñen: Ñem thaân mình ra laøm troø ñuøa. Nhöng cuï theå khoâng hieåu laø laøm troø gì. 322. Ca-thi quoác . Pali: Kāsī, 1 trong 16 nöôùc lôùn thôøi Phaät. Thuû phuû laø Bārānasī.

quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Taïi sao A-thaáp-baø, Phuù-na-baø-sa ôû nôi Kyø-lieân maø laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu? Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe, (...) cho ñeán giuùp vui cho keû khaùc. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch roài, baûo hai ngaøi Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân: - Naøy, hai oâng neân ñeán Kyø-lieân trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp yeát-ma taãn xuaát.336 Taïi sao vaäy? Vì hoï laø ñeä töû cuûa hai oâng. Baïch töù yeát-ma nhö sau: Taêng nhoùm hoïp xong, tieán haønh cöû toäi337 hai oâng aáy. Cöû toäi xong taùc phaùp öùc nieäm.338 Taùc öùc nieäm xong neân trao toäi339 cho hoï. Roài sai moät vò coù khaû naêng taùc yeát-ma, döïa theo söï vieäc ñaõ xaûy ra taùc baïch: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa naøy ôû nôi Kyø-lieân laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Vieäc coù haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän; nay Taêng vì A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa taùc phaùp yeát-ma taãn xuaát: “Caùc oâng ñaõ laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Vieäc coù haønh vi xaáu ai cuõng thaáy ai cuõng nghe. Caùc oâng ñaõ coù nhöõng haønh vi xaáu nhö vaäy thì neân ñi khoûi ñaây, khoâng neân ôû nôi naày.” Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. A-thaáp-baø, Phuù-na-baø-sa naøy, ôû nôi Kyø-lieân ñaõ laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Vieäc coù haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Nay Taêng trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp yeát-ma taãn xuaát: “Caùc oâng ñaõ laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Vieäc coù haønh vi xaáu ai cuõng thaáy ai cuõng nghe. Caùc oâng ñaõ coù nhöõng haønh vi xaáu nhö vaäy thì neân ñi khoûi ñaây, khoâng neân ôû nôi naày.” Vò tröôûng laõo naøo ñoàng yù Taêng vì hai ngöôøi naøy taùc yeát-ma taãn xuaát thì im laëng. Vò naøo khoâng ñoàng yù thì xin noùi. Ñaây laø yeát-ma laàn thöù nhaát. (Laàn thöù hai, laàn

thöù ba cuõng nhö vaäy). - Taêng ñaõ chaáp thuaän trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp 323. Taãn yeát-ma . Pali: Pabbājaniyakamma; ñuoåi Tyø-kheo ra khoûi ñòa phöông nôi maø hoï ñang mang tieáng xaáu. 324. Haùn: Taùc cöû ; tieán haønh luaän toäi vaø buoäc toäi. Pali: Codetabba 325. Taùc öùc nieäm , khieán cho nhôù laïi toäi; khieán nhaän toäi. Pali: Sāretabba. 326. Döõ toäi , xaùc ñònh toäi. Pali: āpattim ropetabba.

yeát-ma taãn xuaát roài. Taêng ñaõ chaáp thuaän vì im laëng. Vieäc naøy toâi ghi nhaän nhö vaäy. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân vaâng lôøi Phaät daïy, töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, nhieãu ba voøng roài ñi. Ngaøi Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân khoaùc y, böng baùt, cuøng vôùi soá ñoâng naêm traêm vò ñaïi Tyø-kheo, töø nöôùc Ca-thi du haønh ñeán Kyø-lieân. Khi aáy, A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa nghe Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân daãn naêm traêm vò ñaïi Tyø-kheo, töø Ca-thi du haønh ñeán Kyø-lieân, beøn nghó: Chaéc chaén vì chuùng ta laøm yeát-ma taãn xuaát. Hai ngöôøi kia lieàn ñeán choã caùc cö só, noùi: - Nay coù hai Tyø-kheo ñeán. Moät, teân laø Xaù-lôïi-phaát, vaø hai, teân laø Muïc-lieân. Moät vò gioûi veà huyeãn thuaät, bay ñi treân hö khoâng. Tyø-kheo thöù hai, thì haønh aùc haïnh, töï mình coù khaû naêng thuyeát phaùp. Quyù vò neân kheùo töï quaùn saùt, ñöøng ñeå bò meâ hoaëc. Khi aáy, Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân töø nöôùc Ca-thi tuaàn töï du haønh ñeán Kyø-lieân, nghæ ñeâm nôi ñoù. Saùng ngaøy, khoaùc y, böng baùt, vaøo thoân khaát thöïc. Ñaïi Muïc-lieân hieän thaàn tuùc, phoùng thaân leân khoâng trung; Xaù- lôïi-phaát ñích thaân noùi phaùp. Baáy giôø, caùc cö só thaáy vaäy roài, cuøng nhau baøn taùn: Hai Tyø-kheo naøy, moät vò raønh ngheà huyeãn thuaät, bay ñi trong khoâng trung. Tyø-kheo thöù hai haønh aùc haïnh, nhöng töï noùi phaùp ñöôïc. Luùc naøy, Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân lieàn vì caùc cö só taïi Kyø-lieân maø noùi phaùp, khieán hoï ñöôïc tin öa. Khi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân aên xong, röûa baùt, trôû veà laïi truù xöù, vì nhaân duyeân naøy, taäp hôïp Taêng Tyø-kheo. Taêng nhoùm hoïp, roài hoï vì A-thaáp-baø, Phuù-na-baø-sa maø cöû toäi. Cöû toäi xong taùc öùc nieäm. Taùc öùc nieäm xong trao toäi. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ôû giöõa chuùng lieàn taùc yeát-ma nhö treân. Khi aáy, A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa bò Taêng taùc yeát-ma roài, lieàn noùi: - Chuùng Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi. Nhöng chæ rieâng ñuoåi toâi. Khi aáy, Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-lieân ôû taïi Kyø-lieân vì A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa taùc yeát-ma roài, trôû veà vöôøn Caáp-coâ-ñoäc röøng caây Kyø-ñaø nöôùc Xaù-veä, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, baïch Phaät: - Chuùng con ñaõ ñeán Kyø-lieân trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa yeát-ma taãn xuaát roài. Khi chuùng Taêng taùc yeát-ma taãn xuaát, A-thaáp-baø vaø

Phuù-na-baø-sa laïi noùi: “Chuùng Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi.” Luùc aáy, Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän töø xa quôû traùch A- thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa: - Vieäc laøm cuûa caùc ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Taïi sao khi chuùng Taêng trao cho phaùp yeát- ma taãn xuaát laïi noùi: “Chuùng Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi”? Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa roài baûo caùc Tyø-kheo: - Töø nay veà sau, cho pheùp Taêng trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp ha giaùn, baèng baïch töù yeát-ma. Trong chuùng neân sai moät ngöôøi coù theå taùc yeát-ma, döïa theo söï vieäc ñaõ xaûy ra, taùc baïch: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa naøy ôû taïi Kyø lieân, khi Taêng trao cho phaùp yeát-ma, laïi noùi: “Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi.” Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän, nay Taêng trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù- na-baø-sa phaùp ha giaùn ñeå boû vieäc aáy: “Caùc oâng chôù noùi Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi. Nhöng caùc Tyø-kheo khoâng coù thieân vò, khoâng coù thuø nghòch, khoâng coù sôï haõi, khoâng coù baát minh. Caùc oâng laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Haønh vi xaáu, ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Caùc oâng ñaõ laøm hoen oá nhaø ngöôøi, ñaõ coù haønh vi xaáu.” Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa naøy ôû taïi Kyø-lieân khi Taêng trao cho phaùp yeát-ma beøn noùi: “Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi.” Nay Taêng trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp ha giaùn cho boû vieäc naøy: “Caùc oâng chôù noùi Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi. Nhöng caùc Tyø- kheo khoâng coù thieân vò, khoâng coù thuø nghòch, khoâng coù sôï haõi, khoâng coù

baát minh. Caùc oâng laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Caùc oâng ñaõ laøm hoen oá nhaø ngöôøi, ñaõ coù haønh vi xaáu.” Caùc tröôûng laõo naøo chaáp nhaän Taêng trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp ha giaùn, cho boû vieäc naøy, thì im laëng. Ai khoâng ñoàng yù thì xin noùi. Ñaây laø yeát-ma laàn thöù nhaát. (Laàn thöù hai, laàn thöù ba cuõng noùi nhö vaäy). - Taêng ñaõ chaáp thuaän, trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp ha giaùn cho boû vieäc naøy roài. Taêng chaáp thuaän neân im laëng. Vieäc naøy toâi ghi nhaän nhö

vaäy. Trao cho A-thaáp-baø vaø Phuù-na-baø-sa phaùp baïch töù yeát-ma ha giaùn nhö vaäy roài, caùc Tyø-kheo môùi ñeán baïch Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät baûo: - Coù Tyø-kheo naøo, Taêng taãn xuaát roài, hoaëc ñang taãn xuaát, hoaëc chöa taãn maø noùi: "Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh," cuõng caàn trao cho hoï phaùp baïch töù yeát-ma ha giaùn nhö vaäy. - Töø nay veà sau, ta vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán, chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi seõ noùi nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, soáng nöông töïa xoùm laøng, hay thaønh aáp, maø laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Caùc Tyø- kheo neân noùi vôùi Tyø-kheo aáy: "Ñaïi ñöùc laø ngöôøi laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Ñaïi ñöùc, ngaøi laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu, nay neân xa laùnh xoùm laøng naøy, khoâng neân soáng ôû ñaây nöõa." Tyø- kheo aáy noùi vôùi caùc Tyø-kheo: "Chö Ñaïi ñöùc, caùc Tyø- kheo coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi." Caùc Tyø-kheo neân traû lôøi Tyø-kheo ñoù: "Ñaïi ñöùc chôù noùi Taêng coù thieân vò, coù thuø nghòch, coù sôï haõi, coù baát minh. Vì coù Tyø-kheo ñoàng toäi nhö vaäy, maø coù ngöôøi bò ñuoåi, coù ngöôøi khoâng bò ñuoåi. Nhöng caùc Tyø-kheo khoâng coù thieân vò, khoâng coù thuø nghòch, khoâng coù sôï haõi, khoâng coù baát minh. Ñaïi ñöùc laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu. Söï laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe." Tyø-kheo aáy ñöôïc can giaùn nhö vaäy maø kieân trì khoâng boû; caùc Tyø-kheo neân can giaùn ba laàn cho boû vieäc aáy. Cho ñeán ba laàn can giaùn, boû thì toát. Neáu khoâng boû, Taêng-giaø-baø-thi-sa. C. THÍCH TÖØ

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1129

Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Thoân: Coù boán loaïi, nhö tröôùc ñaõ noùi. Xoùm laøng thaønh aáp: Thuoäc veà cuûa nhaø vua. Nhaø: Coù nam coù nöõ.340 Laøm hoen oá nhaø ngöôøi:341 Coù boán söï. Nöông töïa342 nhaø laøm hoen oá nhaø, nöông lôïi döôõng laøm hoen oá nhaø, nöông töïa thaân höõu laøm hoen oá nhaø, nöông töïa Taêng-giaø-lam laøm hoen oá nhaø. - Theá naøo laø nöông töïa nhaø laøm hoen oá nhaø? Töø moät nhaø (naøy) nhaän ñöôïc vaät, ñem cho moät nhaø (khaùc). Nhaø mình nhaän ñöôïc vaät nghe noùi thì khoâng vui. Coøn nhaø mình ñem vaät cho, laïi nghó chuyeän traû ôn, beøn noùi: Neáu coù cho ta, thì ta seõ ñaùp laïi. Neáu khoâng cho ta, ta laáy côù gì cho laïi? Ñoù goïi laø nöông töïa nhaø laøm hoen oá nhaø ngöôøi. - Theá naøo goïi laø nöông lôïi döôõng laøm hoen oá nhaø? Tyø-kheo ñöôïc lôïi döôõng nhö phaùp, cho ñeán thöùc aên coøn thöøa nôi baùt, ñem cho moät cö só (naøy) maø khoâng cho moät cö só (kia). Ngöôøi cö só nhaän ñöôïc lieàn sanh yù nieäm traû ôn, noùi: Coù cho ta, ta seõ traû ôn. Neáu khoâng cho ta, laøm sao ta cho laïi? Ñoù goïi laø nöông lôïi döôõng laøm hoen oá nhaø ngöôøi. - Theá naøo goïi laø nöông töïa thaân höõu laøm hoen oá nhaø ngöôøi? Tyø- kheo nöông töïa nhaø vua, hoaëc Ñaïi thaàn, roài vì (giuùp) moät cö só (naøy), khoâng vì moät cö só (kia). Ngöôøi cö só ñöôïc (giuùp)

lieàn nghó vieäc traû ôn, noùi: Coù vì ta, ta seõ cuùng döôøng. Neáu khoâng vì ta, ta khoâng cuùng döôøng. Ñoù goïi laø nöông töïa thaân höõu laøm hoen oá nhaø ngöôøi. - Theá naøo goïi laø nöông töïa Taêng-giaø-lam laøm hoen oá nhaø ngöôøi? Tyø-kheo laáy boâng traùi cuûa Taêng cho moät cö só (naøy), khoâng cho moät cö só (kia). Cö só ñöôïc cho lieàn nghó vieäc traû ôn, noùi: Neáu coù cho ta, ta seõ cuùng döôøng. Neáu khoâng cho ta, ta khoâng cuùng döôøng. Ñoù goïi laø nöông töïa Taêng-giaø-lam laøm hoen oá nhaø ngöôøi. Vì boán söï naøy maø laøm cho nhaø ngöôøi bò hoen oá,343 cho neân goïi laø laøm hoen oá nhaø ngöôøi. Coù haønh vi xaáu:344 Töï mình troàng caây hoa, hay sai ngöôøi troàng caây hoa, cho ñeán, giuùp vui cho ngöôøi, nhö treân ñaõ noùi. D. PHAÏM TÖÔÙNG

327. Döõ toäi , xaùc ñònh toäi. Pali: āpattim ropetabba. 328. OÂ tha gia . Pali: Kuladusāko, giaûi thích: Gaây tai tieáng cho moät gia ñình baèng nhöõng bieáu xeùn nhö laø hình thöùc hoái loä. 329. Nöông töïa nôi ñoù maø soáng. Pali: upanissāya viharati, giaûi thích: Nhôø nôi ñoù maø coù ñöôïc boán nhu yeáu laø aåm thöïc, y phuïc, ngoïa cuï vaø y döôïc. 330. Töùc laøm cho mang tieáng xaáu 331. Haønh aùc haïnh . Pali: Pāpasamācāro, giaûi thích: Troàng hoa hay sai ngöôøi troàng hoa; töôùi caây hay sai ngöôøi töôùi caây...

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1130

Tyø-kheo nöông töïa nôi tuï laïc, laøm hoen oá nhaø ngöôøi, ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe; coù haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Tyø-kheo kia can giaùn Tyø-kheo naøy: Ñaïi ñöùc laøm hoen oá nhaø ngöôøi ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Coù haønh vi xaáu ai cuõng thaáy, ai cuõng nghe. Ñaïi ñöùc laøm hoen oá nhaø ngöôøi, coù haønh vi xaáu, neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng giaø quôû traùch, laïi phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe lôøi thì toát, baèng khoâng nghe lôøi, neân taùc baïch. Taùc baïch roài, neân tha thieát noùi: Ñaïi ñöùc, Taêng ñaõ taùc baïch roài. Coøn coù ba yeát-ma nöõa, neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng phaûi quôû traùch, laïi phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy boû thì toát, baèng khoâng boû neân taùc yeát-ma laàn ñaàu. Taùc yeát-ma laàn ñaàu roài, neân laïi tha thieát noùi: Ñaïi ñöùc, Taêng ñaõ taùc baïch vaø taùc phaùp yeát-ma laàn ñaàu roài, coøn coù hai yeát-ma nöõa. Ñaïi ñöùc neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng quôû traùch laïi phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe lôøi thì toát, baèng khoâng nghe lôøi neân taùc phaùp yeát- ma laàn thöù hai. Taùc yeát-ma laàn thöù hai roài, neân laïi phaûi tha thieát noùi: Ñaïi ñöùc, Taêng ñaõ taùc phaùp yeát-ma laàn thöù hai roài, coøn coù moät yeát-ma nöõa. Ñaïi ñöùc neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng phaûi quôû traùch laïi phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe theo thì toát, baèng khoâng nghe lôøi neân taùc phaùp yeát- ma laàn thöù ba. Taùc yeát-ma laàn thöù ba roài, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Neáu taùc phaùp yeát-ma laàn thöù hai xong maø boû thì phaïm ba Thaâu- lan-giaù. Neáu taùc phaùp yeát-ma laàn thöù nhaát xong maø boû thì phaïm hai Thaâu-lan-giaù. Neáu baïch xong maø boû thì phaïm moät Thaâu-lan-giaù. Neáu baïch chöa xong maø boû thì phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu tröôùc khi chöa baïch, noùi Taêng coù thieân vò, coù thuø haän, coù sôï haõi, coù baát minh, taát caû ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Khi Taêng taùc phaùp quôû traùch can

giaùn laïi coù Tyø-kheo khaùc baûo: ñöøng boû. Tyø-kheo naøy phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu chöa taùc phaùp quôû traùch can giaùn thì phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khi Taêng taùc phaùp can ngaên quôû traùch coù Tyø-kheo-ni baûo: Ñöøng boû. Coâ ni naøy phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu tröôùc khi chöa taùc phaùp quôû traùch can giaùn thì coâ ni phaïm Ñoät-kieát-la. Tröø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, ngöôøi khaùc baûo: Ñöøng boû; quôû traùch, khoâng quôû traùch ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khoâng xem thö maø mang ñi, phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu vì baïch y laøm ngöôøi ñöa tin söù giaû, phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1131

Söï khoâng phaïm: Khi môùi noùi lieàn boû. Hoaëc yeát-ma phi phaùp bieät chuùng, phi phaùp hoøa hôïp chuùng, phaùp töôïng tôï bieät chuùng, phaùp töông tôï hoøa hieäp chuùng, phi phaùp, phi luaät, phi Phaät giaùo. Neáu taát caû tröôùc khi chöa taùc phaùp quôû traùch can ngaên thì khoâng phaïm. Neáu cho cha meï, cho ngöôøi beänh, cho tieåu nhi, cho phuï nöõ coù thai, cho ngöôøi bò nhoát trong nguïc, cho ngöôøi laøm thueâ trong nhaø chuøa thì khoâng phaïm. Troàng caây hoa, sai ngöôøi troàng caây hoa, ñeå cuùng döôøng Phaät, Phaùp, Taêng; töï mình taïo traøng hoa, sai ngöôøi taïo traøng hoa ñeå cuùng döôøng Phaät, Phaùp, Taêng; töï mình duøng chæ xaâu hoa, sai ngöôøi duøng chæ xaâu hoa ñeå cuùng döôøng Phaät, Phaùp, Taêng; töï mình caàm hoa, sai ngöôøi caàm hoa cuùng döôøng Phaät, Phaùp, Taêng; töï mình duøng chæ xaâu traøng hoa, sai ngöôøi duøng chæ xaâu traøng hoa ñeå cuùng döôøng Phaät, Phaùp, Taêng, ñeàu khoâng phaïm. Neáu bò ngöôøi ñöa tay muoán ñaùnh,345 hoaëc bò giaëc, hoaëc bò voi, baùo, sö töû, hoå lang, hoaëc nôi coù hoaïn naïn, hoaëc chaïy traùnh vì ngöôøi gaùnh gai nhoïn thì khoâng phaïm. Neáu loäi qua soâng, raõnh, möông, haàm phaûi nhoùn goùt nhaûy thì khoâng phaïm. Neáu ñoàng baïn ñi sau, quay laïi ngoù khoâng thaáy, huyùt gioù keâu thì khoâng phaïm. Neáu vì cha meï bònh, hoaëc vì ngöôøi bò nhoát trong nguïc, hoaëc vì ngöôøi Öu-baø-taéc coù loøng tin saâu ñaäm beänh hay bò giam caàm, xem thö roài ñem ñi, hoaëc vì thaùp, vì Taêng, vì Tyø-kheo beänh mang thö tôùi lui, taát caû ñeàu khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. XIII. AÙC TAÙNH BAÁT THOÏ NHAÂN NGÖÕ 346 A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Cuø-sö-la, taïi nöôùc Caâu-thieåm- di.347 Baáy giôø, Toân giaû Tyø-kheo Xieån-ñaø348 vì taùnh ngoan coá neân khoâng nhaän lôøi khuyeân cuûa ngöôøi khaùc, laïi noùi caùc Tyø-kheo: Caùc ngaøi chôù neân noùi vôùi toâi ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Toâi cuõng khoâng noùi vôùi caùc Ñaïi ñöùc ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Caùc Ñaïi ñöùc, thoâi ñi, ñöøng neân noùi gì nöõa! Caùc Ñaïi ñöùc sao laïi daïy toâi? Toâi ñaùng daïy Ñaïi ñöùc. Taïi sao vaäy? Thaùnh chuùa cuûa toâi chöùng ñaëng Chaùnh giaùc. Ví nhö nöôùc lôùn töø ñaàu cuoán troâi caùc caây coû doàn laïi moät choã. Caùc Ñaïi ñöùc cuõng laïi nhö vaäy, ñuû moïi doøng

332. Giaûi thích nhöõng haønh vi, cöû chæ töôïng töï vôùi ñuøa giôõn. Nhöõng ñieàu naày, moät soá lieân heä caùc Ba-daät-ñeà, moät soá lieân heä caùc phaùp chuùng

hoïc. 333. Pali, Sanghādisesa 12. 334. Pali: Kosambiyam Ghositārāme. 335. Xieån-ñaø Ù, thöôøng goïi laø Xa-naëc, quaân haàu ngöïa cuûa Thaùi töû. Pali: Channa

hoï, ñuû caùc teân goïi, ñuû caùc gia toäc xuaát gia, taäp hoïp laïi moät choã. Cuõng nhö gioù lôùn thoåi caùc caây coû gom laïi moät choã. Caùc Ñaïi ñöùc cuõng nhö vaäy, ñuû moïi doøng hoï, ñuû caùc teân goïi, ñuû caùc gia toäc xuaát gia, taäp hôïp laïi moät choã. Bôûi vaäy, caùc Ñaïi ñöùc khoâng ñaùng daïy toâi. Toâi ñaùng daïy caùc Ñaïi ñöùc. Taïi sao vaäy? Thaùnh chuùa cuûa toâi chöùng ñaëng Chaùnh giaùc. Khi aáy, trong caùc Tyø-kheo nghe, coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát taøm quyù hieàm traùch Tyø-kheo Xieån-ñaø: - Sao laïi ngoan coá khoâng nhaän lôøi khuyeân cuûa ngöôøi khaùc? Laïi noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Caùc ngaøi chôù neân noùi vôùi toâi ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Toâi cuõng khoâng noùi vôùi caùc Ñaïi ñöùc ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Caùc Ñaïi ñöùc thoâi ñi, ñöøng neân noùi gì nöõa! Caùc Ñaïi ñöùc sao laïi daïy toâi? Toâi ñaùng daïy Ñaïi ñöùc. Taïi sao vaäy? Thaùnh chuùa cuûa toâi chöùng ñaëng Chaùnh giaùc. Ví nhö nöôùc lôùn töø ñaàu cuoán troâi caùc caây coû doàn laïi moät choã. Caùc Ñaïi ñöùc cuõng laïi nhö vaäy, ñuû moïi doøng hoï, ñuû caùc teân goïi, ñuû caùc gia toäc xuaát gia, taäp hoïp laïi moät choã. Cuõng nhö gioù lôùn thoåi caùc caây coû gom laïi moät choã. Caùc Ñaïi ñöùc cuõng nhö vaäy, ñuû moïi doøng hoï, ñuû caùc teân goïi, ñuû caùc gia toäc xuaát gia, taäp hôïp laïi moät choã. Bôûi vaäy, caùc Ñaïi ñöùc khoâng ñaùng daïy toâi. Toâi ñaùng daïy caùc Ñaïi ñöùc. Taïi sao vaäy? Thaùnh chuùa cuûa toâi chöùng ñaëng Chaùnh giaùc.” Caùc Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Taêng Tyø- kheo, duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch Tyø-kheo Xieån-ñaø: - “Vieäc laøm cuûa caùc ngöôi laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm vieäc khoâng neân laøm. Naøy Xieån-ñaø, sao laïi ngoan coá khoâng nhaän lôøi khuyeân baûo cuûa ngöôøi khaùc… nhö treân cho ñeán, Thaùnh chuùa cuûa toâi chöùng ñaëng Chaùnh giaùc”. Ñöùc Theá Toân quôû traùch Xieån-ñaø roài, baûo caùc Tyø-kheo: Cho pheùp Taêng trao cho Xieån-ñaø Tyø-kheo phaùp baïch töù yeát-ma ha giaùn. Phaùp quôû traùch can giaùn nhö vaày: Trong Taêng neân sai moät vò coù khaû naêng taùc phaùp yeát-ma, döïa theo söï vieäc treân taùc baïch: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. Tyø-kheo Xieån-ñaø naøy vì taùnh ngoan coá neân khoâng nhaän lôøi khuyeân cuûa ngöôøi khaùc. Caùc Tyø-kheo ñaõ khuyeân can nhö phaùp nhöõng ñieàu hoïc giôùi, nhöng töï mình trôû thaønh ngöôøi khoâng theå noùi chuyeän, baûo caùc Tyø-kheo: “Caùc ñaïi ñöùc, chôù noùi vôùi toâi ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Toâi cuõng khoâng noùi vôùi caùc ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Caùc ñaïi ñöùc thoâi ñi, khoûi caàn phaûi daïy toâi.” Neáu thôøi gian thích hôïp

vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän, nay Taêng trao cho Tyø-kheo Xieån-ñaø phaùp ha giaùn cho boû vieäc naøy: “Naøy Xieån-ñaø, chôù töï mình trôû thaønh ngöôøi khoâng theå noùi chuyeän. Haõy töï mình trôû thaønh ngöôøi coù theå noùi chuyeän. Xieån Ñaø, ngaøi neân nhö phaùp can giaùn caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo cuõng neân nhö phaùp can giaùn ngaøi. Nhö vaäy, chuùng ñeä töû Phaät ñöôïc taêng ích, trao ñoåi daïy baûo nhau, trao ñoåi can giaùn nhau, trao ñoåi saùm hoái vôùi nhau.” Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe. Tyø-kheo Xieån-ñaø naøy do taùnh ngoan coá neân khoâng nhaän lôøi khuyeân cuûa ngöôøi khaùc. Caùc Tyø-kheo ñaõ khuyeân can nhö phaùp nhöõng ñieàu trong giôùi hoïc, nhöng töï mình trôû thaønh ngöôøi khoâng theå noùi chuyeän, baûo caùc Tyø-kheo: “Caùc ñaïi ñöùc, chôù noùi vôùi toâi ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Toâi cuõng khoâng noùi vôùi caùc ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Caùc ñaïi ñöùc thoâi ñi, khoûi caàn phaûi daïy toâi.” Nay Taêng vì Tyø-kheo Xieån-ñaø taùc phaùp ha giaùn cho boû vieäc naøy: “Naøy Xieån-ñaø, chôù töï mình trôû thaønh ngöôøi khoâng theå noùi chuyeän. Haõy töï mình trôû thaønh ngöôøi coù theå noùi chuyeän. Xieån-ñaø, ngaøi neân nhö phaùp can giaùn caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo cuõng neân nhö phaùp can giaùn ngaøi. Nhö vaäy, chuùng ñeä töû Phaät ñöôïc taêng ích, trao ñoåi daïy baûo nhau, trao ñoåi can giaùn nhau, trao ñoåi saùm hoái vôùi nhau.” Caùc tröôûng laõo naøo chaáp thuaän Taêng vì Tyø-kheo Xieån-ñaø taùc phaùp ha giaùn cho boû vieäc naøy thì im laëng. Vò naøo khoâng chaáp thuaän xin noùi. Ñaây laø yeát-ma laàn ñaàu. (Laàn thöù hai, laàn thöù ba cuõng noùi nhö vaäy). - Taêng ñaõ trao cho Tyø-kheo Xieån-ñaø phaùp ha giaùn cho boû vieäc naøy roài. Taêng chaáp thuaän neân im laëng. Vieäc naøy toâi ghi nhaän nhö vaäy. Neân can giaùn nhö vaäy roài Taêng trao cho Tyø-kheo Xieån-ñaø phaùp baïch töù yeát-ma can giaùn khieán cho boû vieäc naøy roài, caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Neáu coù caùc Tyø-kheo khaùc do taùnh ngoan coá khoâng nhaän lôøi khuyeân baûo cuûa ngöôøi khaùc, thì Taêng cuõng trao cho phaùp baïch töù yeát- ma can giaùn nhö vaäy. Töø nay veà sau, Ta vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi taäp möôøi cuù nghóa, cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi neân noùi nhö vaày: B. GIÔÙI VAÊN Tyø-kheo naøo, coù taùnh ngoan coá khoâng nhaän lôøi khuyeân cuûa ngöôøi khaùc. Khi ñöôïc caùc Tyø-kheo khuyeân can nhö phaùp nhöõng ñieàu trong hoïc giôùi, töï thaân khoâng nhaän lôøi can giaùn, laïi noùi: “Caùc Ñaïi ñöùc, chôù noùi vôùi toâi ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Toâi cuõng khoâng noùi vôùi caùc Ñaïi ñöùc ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Caùc Ñaïi ñöùc thoâi ñi, ñöøng can giaùn toâi.”

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN 1134

Caùc Tyø-kheo can giaùn Tyø-kheo aáy: “Ñaïi ñöùc, chôù töï thaân khoâng nhaän lôøi can giaùn. Ñaïi ñöùc haõy töï thaân nhaän lôøi can giaùn. Ñaïi ñöùc nhö phaùp can giaùn caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo cuõng nhö phaùp can giaùn Ñaïi ñöùc. Nhö vaäy, chuùng ñeä töû Phaät ñöôïc taêng ích, trao ñoåi daïy baûo nhau, trao ñoåi can giaùn nhau, trao ñoåi saùm hoái vôùi nhau.” Tyø-kheo naøy ñöôïc can giaùn nhö vaäy, kieân trì khoâng boû. Caùc Tyø-kheo neân ba laàn can giaùn cho boû söï aáy. Cho ñeán ba laàn can giaùn, boû thì toát. Neáu khoâng boû, Taêng-giaø- baø-thi-sa. C. THÍCH TÖØ

Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Taùnh ngoan coá khoâng nhaän lôøi cuûa ngöôøi:349 khoâng nhaãn chòu, khoâng thoï nhaän lôøi ngöôøi khaùc daïy baûo. Laáy giôùi luaät nhö phaùp daïy baûo: Coù baûy tuï vi phaïm: Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Ba-daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Thaâu-lan-giaù, Ñoät- kieát-la, aùc thuyeát. Nhö phaùp: Ñuùng phaùp, ñuùng luaät, ñuùng lôøi Phaät daïy. Neáu Tyø-kheo vôùi taùnh ngoan coá, khoâng chaáp nhaän lôøi cuûa ngöôøi, caùc Tyø-kheo laáy giôùi luaät nhö phaùp ñeå giaùo thoï. Töï thaân khoâng theå cuøng noùi: Ñaïi ñöùc chôù noùi vôùi toâi ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu, toâi cuõng khoâng noùi vôùi Ñaïi ñöùc ñieàu gì hoaëc toát hoaëc xaáu. Ñaïi ñöùc thoâi ñi, chôù can giaùn toâi.350 D. PHAÏM TÖÔÙNG Tyø-kheo kia can giaùn Tyø-kheo naøy: Ñaïi ñöùc, chôù töï mình trôû thaønh ngöôøi khoâng theå noùi chuyeän. Haõy töï mình trôû thaønh ngöôøi coù theå noùi chuyeän. Ñaïi ñöùc, ngaøi neân nhö phaùp can giaùn caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø- kheo cuõng neân nhö phaùp can giaùn ngaøi. Nhö vaäy, chuùng ñeä töû Phaät ñöôïc taêng ích, trao ñoåi daïy baûo nhau, trao ñoåi can giaùn nhau, trao ñoåi saùm hoái vôùi nhau. Ñaïi ñöùc neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng quôû traùch maø phaïm troïng toäi. Neáu vò aáy nghe lôøi thì toát, baèng khoâng nghe lôøi neân taùc phaùp yeát- ma laàn thöù hai. Taùc yeát-ma laàn thöù hai roài, neân laïi phaûi tha thieát noùi: Ñaïi ñöùc, Taêng ñaõ taùc phaùp yeát-ma laàn thöù hai roài, coøn coù moät yeát-ma nöõa. Ñaïi ñöùc neân boû vieäc naøy, ñöøng ñeå Taêng phaûi quôû traùch laïi phaïm troïng toäi.

336. Haùn: aùc taùnh baát thoï nhaân ngöõ . Pali: Dubbacajātiko, baûn tính khoù noùi; khoù noùi chuyeän vôùi. 337. Baûn Haùn coù theå nhaûy moät caâu: Tyø-kheo noùi nhö vaäy, laø töï thaân trôû thaønh ngöôøi khoâng theå noùi chuyeän vôùi.

Neáu vò aáy nghe theo thì toát, baèng khoâng nghe lôøi neân taùc phaùp yeát- ma laàn thöù ba. Taùc yeát-ma laàn thöù ba roài, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Baïch vaø yeát-ma laàn thöù hai xong maø boû thì phaïm ba Thaâu-lan-giaù. Baïch vaø yeát-ma laàn thöù nhaát xong maø boû thì phaïm hai Thaâu-lan-giaù. Neáu baïch xong maø boû thì phaïm moät Thaâu-lan-giaù. Neáu baïch chöa xong maø boû thì phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu tröôùc khi chöa baïch, ngoan coá khoâng nhaän lôøi khuyeân baûo cuûa ngöôøi khaùc, thaûy ñeàu Ñoät-kieát-la. Khi Taêng taùc phaùp quôû traùch can giaùn laïi coù Tyø-kheo khaùc baûo: ñöøng boû! Tyø-kheo naøy phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu chöa taùc phaùp quôû traùch can giaùn thì phaïm Ñoät-kieát-la. Neáu khi Taêng taùc phaùp can ngaên quôû traùch coù Tyø-kheo-ni baûo: ñöøng boû! Coâ ni naøy phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu tröôùc khi chöa taùc phaùp quôû traùch can giaùn thì coâ ni phaïm Ñoät-kieát-la. Tröø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, ngöôøi khaùc baûo: ñöøng boû! Quôû traùch, khoâng quôû traùch ñeàu phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Taêng-giaø-baø-thi-sa. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Khi môùi noùi lieàn boû. Yeát-ma phi phaùp bieät chuùng, phi phaùp hoøa hôïp chuùng, phaùp bieät chuùng, phaùp töông tôï bieät chuùng, phaùp töông tôï hoøa hôïp chuùng, phi phaùp, phi luaät. Phi lôøi Phaät daïy. Taát caû tröôùc khi chöa can giaùn thì khoâng phaïm. Neáu bò ngöôøi voâ trí quôû traùch can giaùn, maø noùi vôùi ngöôøi aáy: Vieäc laøm cuûa Hoøa thöôïng, A-xaø- leâ cuûa oâng

cuõng nhö vaäy. OÂng haõy neân hoïc hoûi, tuïng kinh theâm. Hoaëc vieäc kia laø nhö vaäy. Hoaëc noùi giôõn chôi, hoaëc noùi gaáp gaùp, hoaëc noùi moät mình, hoaëc noùi trong moäng, hay muoán noùi vieäc naøy nhaàm noùi vieäc kia thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Ngöôøi phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; ngöôøi si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch. ----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.